

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Fedja Vraničar

Promocija Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije na področju ekologije

Magistrsko delo

Ljubljana, 2015

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Fedja Vraničar

**Mentor: doc. dr. Erik Kopač
Somentor: izr. prof. dr. Drago Kos**

**Promocija Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije na področju
ekologije**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2015

Promocija Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije na področju ekologije

Povzetek

V magistrskem delu sem se ukvarjal s promocijo Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije na področju ekologije. Moje temeljno raziskovalno vprašanje je bilo, ali je legitimnost Slovenske vojske vse bolj odvisna tudi od njenih aktivnosti, ki niso neposredno obrambno vojaške narave in ali je legitimnost Slovenske vojske odvisna od njene aktivne vloge tudi pri varovanju okolja, zlasti pri hitrem in strokovnem odzivanju na večje okoljske katastrofe. Pred pričetkom izdelave magistrske naloge sem pripravil trdno metodološko ogrodje, in sicer legitimnost oboroženih sil, družbena odgovornost, varovanje okolja in promocija, s katerim sem preučil predstavljeno problematiko.

Glavni predmet proučevanja je bila Slovenska vojska, in sicer kako deluje Slovenska vojska na področju varovanja okolja ter proučeval sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Varovanje okolja v Slovenski vojski sem proučil s pomočjo dokumentov, ki na splošno opredeljujejo pomen okoljske varnosti v Republiki Sloveniji in še posebej ravnanje Slovenske vojske z okoljem. Z anketo med pripadnicami in pripadniki Slovenske vojske sem preveril, ali se Slovenska vojska res obnaša kot družbeno odgovorna organizacija. V magistrskem delu sem analiziral tudi ali je Slovenska vojska s sodelovanjem v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu pokazala, da se obnaša kot družbeno odgovorna organizacija in ali se je s sodelovanjem skozi projekt pozitivno promovirala v javnosti in kako so bili pripadniki in pripadnice Slovenske vojske v akciji uspešni. Na ta način sem poskušal ugotoviti, če bi bilo smiselno, da se Slovenska vojska v prihodnje osredotoči na naloge civilno-vojaškega sodelovanja in posledično nameni večji poudarek pri usposabljanju svojih pripadnikov prav na tem področju.

V okviru magistrskega dela so predstavljeni rezultati analize medijskih objav o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu. V zaključku sem odgovoril na vsa zastavljena raziskovalna vprašanja ter predstavil kako so se enakega projekta lotili v estonski vojski.

Ključne besede: promocija, ekologija, javnost, ločevanje odpadkov, mediji, Slovenska vojska, sporočilo za javnost.

Promotion of the Slovenian Armed Forces as socially responsible organization in the field of ecology

Summary:

The main topic of my master's thesis was the promotion of the Slovenian Armed Forces as a socially responsible organization in the field of ecology. My basic research question was if the legitimacy of the Slovenian Armed Forces depended more and more on the activities, which are not directly military oriented and if the legitimacy of the Slovenian Armed Forces depended more and more on its active role in the environmental protection, especially in an effective and quick reaction to major environmental disasters. Before the study, I tried to prepare a solid methodological frame, like the legitimacy of the armed forces, social responsibility, environmental protection and promotion which I later used to study the presented issues.

The main project of my research was the Slovenian Armed Forces and its policy on ecology (environmental protection). I analyzed its participation in the ecological project "Let's clean Slovenia in one day". I studied environmental protection through the documents generally defining environmental protection in the Republic of Slovenia, especially the behavior of the Slovenian Armed Forces in environmental issues. By conducting a survey among Slovenian Armed Forces members, I tried to find out if the Slovenian Armed Forces really acted as a socially responsible organization, if its participation in the ecological project meant a positive promotion of the organization and how successful were members of the Slovenian Armed Forces in this project. My aim was to establish whether or not it would be advisable for the Slovenian Armed Forces to participate in such activities in the future and to focus on civil-military cooperation, consequently devoting greater attention to the training of its service members in this field.

In my master's thesis I presented the results of media coverage analysis of the Slovenian Armed Forces' participation in the environmental project. In the conclusion, I provided answers to all research questions and presented the participation of the Estonian Armed Forces in the same type of a project.

Key words: promotion, ecology, public, waste separation, media, Slovenian Armed Forces, news release.

Kazalo

Kazalo.....	5
1 Uvod.....	7
1.1 Opredelitev predmeta proučevanja.....	10
1.2 Raziskovalna vprašanja.....	12
1.3 Raziskovalne metode.....	13
1.4 Struktura magistrskega dela.....	14
2 Opredelitev temeljnih konceptov.....	16
2.1 Legitimnost oboroženih sil.....	16
2.2 Družbena odgovornost.....	20
2.3 Varovanje okolja.....	25
2.4 Odnosi z javnostmi.....	26
2.5 Promocija.....	30
3 Nacionalna varnost in okoljsko ogrožanje nacionalne varnosti.....	33
3.1 Odzivanje na okoljsko ogrožanje nacionalne varnosti.....	35
4 Varovanje okolja in oborožene sile.....	38
4.1 Varovanje okolja v Slovenski vojski.....	40
4.1.1 Pravne podlage, ki opredeljujejo varovanje okolja v Slovenski vojski.....	41
4.1.2 Sodelovanje Slovenske vojske v raziskovalnih in mednarodnih aktivnostih na področju varovanja okolja.....	43
4.1.3 Okoljska ozaveščenost pripadnikov Slovenske vojske.....	45
5 Promocija Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije na področju varovanja okolja.....	56
5.1 Promocija Slovenske vojske.....	56
5.1.1 Komunikacijska strategija SV.....	59
5.2 Sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!....	62
5.2.1 Poročanje o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu v medijih.....	66
5.2.2 Vabilo za javnost (vabilo za predstavnike medijev).....	67
5.2.3 Sporočilo za javnost.....	68
5.2.4 Analiza medijskih objav.....	74

6. Zaključek in priporočila	82
7 Literatura	87
Priloga A: Direktiva o varstvu okolja v Slovenski vojski	95
Priloga B: Standardni operativni postopek: Ravnanje z odpadki v Slovenski vojski	106
Priloga C: Vzdrževanje in obratovanje lovilcev olj in maščob	120
Priloga Č: Varstvo okolja v vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORS	128
Priloga D: Anketni vprašalnik Ekologija v Slovenski vojski.....	131
Priloga E: Komunikacijski načrt sodelovanja Slovenske vojske v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu	134
Priloga F: Vabilo medijem – 8. april, 2010.....	138
Priloga G: Prvo sporočilo za javnost – 19. februar 2010	139
Priloga H: Drugo sporočilo za javnost – 3. marec, 2010	141
Priloga I: Tretje sporočilo za javnost – 23. marec 2010.....	142
Priloga J: Četrto sporočilo za javnost – 2. april, 2010	143
Priloga K: Peto sporočilo za javnost – 9. april, 2010.....	145
Priloga L: Šesto sporočilo za javnost – 10. april, 2010.....	147
Priloga M: Sedmo sporočilo za javnost – 12. april, 2010	148
Priloga N: Osmo sporočilo za javnost – 17. april, 2010	150
Priloga O: Deveto sporočilo za javnost – 17. april, 2010	151
Priloga P: Medijske objave o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji očistimo Slovenijo v enem dnevu	152
Priloga R: Pozitivna in negativna sporočila o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu	154

1 Uvod

V sodobnem varnostnem okolju v ospredje stopajo številne nevojaške grožnje med katere med drugim štejemo tudi okoljske. Okoljske grožnje zaradi svoje nepredvidljivosti in predvsem v zadnjem času zelo izrazitega multiplikativnega učinka predstavljajo eno od najpomembnejših oblik varnostnih groženj, s katero se sooča sodobna družba. Tudi Slovenija proti tem grožnjam še zdaleč ni imuna. Poleg naravnih in antropogenih nesreč so v družbi še vedno zelo prisotne tudi grožnje zaradi onesnaževanja okolja, globalnega segrevanja in kljub geografski razgibanosti našega ozemlja ter raznolikosti flore in favne možnega pomanjkanja vode.

Na nacionalno varnost bodo med drugim vse bolj vplivale tudi podnebne spremembe, katerih učinek bo po prepričanju Lučke K. Bogataj (2006, 174) zelo občuten, večplasten in praviloma dokaj velik, saj se bodo posledice posredno izražale na različnih gospodarskih in socialnih sferah. Med ključnimi posledicami sprememb podnebja navaja predvsem izrazit vpliv na vodne vire v Sloveniji. To se kaže in se bo še kazalo v vse večji poplavni ogroženosti nekaterih regij in območij ter tistih, na katerih se že soočajo s težavami pri oskrbi s pitno vodo in sušo. Pomanjkanje vode bo posredno prizadelo tudi preostale gospodarske panoge, predvsem kmetijstvo, predelovalno industrijo, energetiko in zdravstvo. Na podlagi navedenih ugotovitev Kajfeževa (2006, 175) opozarja na nujnost podrobne analize ranljivosti gospodarskih in drugih sistemov v Sloveniji ter potrebo po širokem družbenem zavedanju, da Slovenija od tovrstnih groženj ni izvzeta, saj posledice podnebnih sprememb ogrožajo tudi našo nacionalno varnost.

Posledično varovanje okolja postaja vedno večja nuja. Kljub temu da v Republiki Sloveniji problem čezmerne izrabe okolja ni pretirano izrazit in še ne predstavlja večje grožnje nacionalni varnosti, je Grošelj (2007, 153) prepričan, da tovrstne grožnje, ki se med drugim odražajo kot posledica uničevanja posebnih habitatnih okolij in ekosistemov (travnikov, gozdov, močvirij ...) ter uničevanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti, nikakor niso zanemarljive. Zato je kljub dejstvu, da je Republika Slovenija ena redkih držav, v katerih se obseg površine gozdov povečuje, na drugi strani prisotna grožnja v stopnjevanju ostalih okoljskih izzivov na tem področju, predvsem zaradi intenzivnega kmetijstva ter uporabe nitratno-dušičnih gnojil in pesticidov, ki onesnažujejo podtalnico.

Družba se v vsakdanjem življenju srečuje s številnimi nevarnostmi naravnih in drugih nesreč, dejanska ogroženost družbe pa je v tem primeru odvisna od vrste nevarnosti, tveganja – verjetnosti, da se bo nesreča dogodila, in predvsem tudi od pripravljenosti na nesreče. Glede na vzroke njihovega nastanka Ušeničnik (2002, 462-463) nesreče klasificira na štiri skupine: nesreče, ki se pojavljajo zelo pogosto, tako rekoč dnevno (npr. prometne nesreče, požari, nesreče pri delu, nesreče v prostem času), v katerih so običajno udeleženi posamezniki ali manjše skupine, posledice pa so lokalno omejene; družbeno pogojene nesreče oz. nesreče, ki so ali pa jih povzročajo naravni pojavi, ki se pojavljajo redkeje, vendar zaradi raznovrstnosti in posledic lahko prizadenejo širšo skupnost ter v skrajnih primerih povzročijo razkroj socialnega življenja (npr. viharji, poplave, potresi, vojna s klasičnim orožjem); nesreče, ki se pojavljajo v t. i. nevarnih dejavnostih in ki neposredno ne vplivajo na družbeno strukturo, lahko pa povzročijo človeške žrtve in materialno škodo z možnimi dolgoročnimi nepredvidljivimi posledicami za okolje (npr. jedrske nesreče, industrijske nesreče, epidemije); nesreče, ki zaradi ne-trajnostnih vzorcev proizvodnje in potrošnje ter mednarodnih konfliktov povzročajo globalna ekološka in družbena tveganja (npr. čezmerno industrijsko in drugo onesnaževanje ozračja in vode, vojna z jedrskim orožjem).

V tem kontekstu tudi oborožene sile vedno večji poudarek dajejo na odgovorno ravnanje do okolja, kar se kaže predvsem pri delovanju v sistemu zaščite in reševanja. Okoljske spremembe, ki so pogosto posledica onesnaževanja okolja in nevestnega ravnanja človeka, povzročajo vedno več naravnih nesreč velikih razsežnosti. V sodobnem varnostnem okolju so hitre spremembe, nepredvidljivi dogodki, grožnje varnosti in krize že postali stalnica. Zaradi vse večjega števila ogrožajočih pojavov, njihove vedno večje medsebojne povezanosti in transnacionalnosti predstavljajo tovrstne značilnosti okolja kompleksno grožnjo nacionalni varnosti (Prezelj 2007 b, 7).

Slovenska vojska se kot družbeno odgovorna organizacija na področju varovanja okolja kaže skozi različne aktivnosti, ki jih izvaja z ozaveščanjem svojih zaposlenih, izdelavo in upoštevanjem različnih dokumentov, ki opredeljujejo pravilno ravnanje na področju ekologije, prav tako pa se vključuje tudi v različne okoljske projekte, ki se izvajajo v civilnem okolju, kjer Slovenska vojska deluje doma in v tujini.

Različne namembnosti posameznih enot SV zahtevajo prisotnost enote ali poveljstva po celotnem območju Republike Slovenije, ki je primerno za usposabljanje in delovanje enote

kot take. To pomeni, da so enote in poveljstva locirana v okoljih, kjer se soočajo s specifičnim okoljskim problemom obal, podeželja, krasa, gorskih območij ter problematiki okolja v mestih (MOP, december 1998). Tako se Slovenska vojska vsakodnevno srečuje z velikimi regionalnimi razlikami, značilnimi za slovensko pokrajinsko pestrost. Pri delovanju poveljstev in enot Slovenske vojske se obravnavana območja v praksi med seboj lahko prepletajo in dopolnjujejo, saj delovanje enote ali poveljstva pogosto ne poteka le na lokaciji domovanja enote, temveč po celotnem območju Republike Slovenije, pogosto pa tudi v tujini. Vse to pa vpliva tudi na njeno vlogo in delovanje pri varovanju okolja, še posebej gorskega in kraškega.

1.1 Opredelitev predmeta proučevanja

V magistrskem delu se bom ukvarjal z vlogo oboroženih sil pri varovanju okolja, ki s krepitvijo okoljskih groženj v kompleksnem varnostnem okolju pridobiva na pomenu. Glavna naloga oboroženih sil v primeru okoljskih groženj je tudi delovanje v sistemu zaščite in reševanja, in sicer pri reševanju ter odpravljanju posledic. Opremljenost vojske omogoča hitro in učinkovito posredovanje tako pri reševanju kot pri odpravljanju posledic, dobra usposobljenost njenih pripadnikov pa je ključna za učinkovito delovanje v sistemu zaščite in reševanja. Prednost oboroženih sil je v velikosti in organiziranosti enot za posredovanje v tovrstnih primerih ter urejen sistem vodenja in poveljevanja. Pri tem bom še posebej natančno proučil vlogo Slovenske vojske pri varovanju okolja.

Prebilič in Oder (Prebilič in Oder 2004) navajata, da v tradicionalnem poimenovanju nacionalne varnosti degradacija okolja ni bila omenjena kot ena izmed pomembnih groženj človeštvu, saj človeški vplivi na okolje niso bili sistematično proučevani. Ob koncu obdobja hladne vojne so se ekologi, biologi in geografi intenzivno pričeli ukvarjati s proučevanjem sprememb naravnega okolja in dokazali neposredno povezavo med onesnaževanjem in ostalimi oblikami obremenjevanja okolja ter povratnimi negativnimi odzivi naravnega okolja (npr. spremembe podnebja in naravne katastrofe) (Grizold in Ferfila 2000, 160-161). Prebilič in Oder navajata, da se ena izmed komponent sodobnega koncepta nacionalne varnosti seveda nanaša tudi na ekološke grožnje oz. na spremembe naravnega okolja, ki neposredno ali posredno ogrožajo razvoj človeške vrste in s tem tudi njegovo varnost.

Marc A. Levy (1995, 48) med najpomembnejše grožnje šteje tanjšanje ozonske plasti, poviševanje temperature planetarnega ozračja in spremembe podnebja (učinek tople grede), zmanjševanje živalske in rastlinske raznovrstnosti, pomanjkanje kakovostnih vodnih virov in druge.

Pri tem Prebilič in Oder še navajata, da je treba omeniti, da so oborožene sile tudi velik onesnaževalec okolja predvsem zaradi uporabe najrazličnejšega orožja in oborožitvenih sistemov. Z bistvenim povečanjem naravovarstvene ozaveščenosti ljudi in reakcij okolja na vse večjo degradacijo, je sprejetje standardov za delovanje v naravnem okolju postalo tudi del

nacionalno varnostnega sistema industrijsko razvitih držav, zaradi globalne grožnje negativnih sprememb naravnega okolja pa tudi naloga mednarodnih organizacij in varnostnih organizacij kot je Severnoatlantsko zavezništvo.

Varovanje okolja je ena izmed aktivnosti, ki jih Slovenska vojska izvaja na področju civilno-vojaškega sodelovanja in ekološko ozaveščenost pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Predmet proučevanja v mojem magistrskem delu je tako tudi civilno-vojaško sodelovanje¹, saj večina aktivnosti, povezanih z družbeno odgovornostjo in varovanjem okolja v Slovenski vojski poteka prav preko civilno-vojaškega sodelovanja.

Pri tem bom varovanje okolja v Slovenski vojski proučil s pomočjo dokumentov, ki na splošno opredeljujejo pomen okoljske varnosti v Republiki Sloveniji in še posebej ravnanje Slovenske vojske z okoljem ter promocijo Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije na področju varovanja okolja. Z anketo med pripadnicami in pripadniki SV bom preveril, ali se Slovenska vojska res obnaša kot družbeno odgovorna organizacija. V magistrskem delu bom analiziral tudi, ali je Slovenska vojska s sodelovanjem v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu pokazala, da se obnaša kot družbeno odgovorna organizacija in ali se je s sodelovanjem skozi projekt pozitivno promovirala v javnosti in kako so bili pripadniki in pripadnice Slovenske vojske v akciji uspešni. Na ta način bom poskušal ugotoviti, če bi bilo smiselno, da se Slovenska vojska v prihodnje osredotoči na naloge civilno-vojaškega sodelovanja in posledično nameni večji poudarek pri usposabljanju svojih pripadnikov prav na tem področju.

¹ Civilno-vojaško sodelovanje so viri in aktivnosti, ki podpirajo odnose med poveljniki in civilnimi ter vojaškimi organi oblasti in civilnim prebivalstvom v območju, kjer delujejo ali bodo delovale vojaške enote. Civilno-vojaško sodelovanje, ki ga v Doktrini Slovenske vojske opredeljujemo kot vire in aktivnosti, ki podpirajo odnose med poveljniki in civilnimi ter vojaškimi organi oblasti in civilnim prebivalstvom v območju, kjer delujejo ali bodo delovale enote Slovenske vojske (Furlan 2006). Civilno-vojaško sodelovanje je torej ena izmed poveljnikovih prednostnih nalog. Pri uporabi vojaških virov sta pomembni načeli gospodarnosti in osredotočenosti. Uporaba vojaških virov ne sme ogroziti uresničevanja poslanstva enote.

1.2 Raziskovalna vprašanja

Ker je legitimnost za oborožene sile pomembna, da ustvarja in obdrži prepričanje, da je njeno delovanje družbeno koristno in pomembno za nacionalno varnost ter sprejemljivo s strani družbe, bom v magistrskem delu poskušal poiskati odgovor, ali je legitimnost Slovenske vojske pogojena tudi z aktivnostmi na področju civilno-vojaškega sodelovanja. Ena izmed aktivnosti sodelovanja na področju civilno-vojaškega sodelovanja je tudi njena aktivna vloga pri varovanju okolja, zlasti pri hitrem in učinkovitem odzivanju na večje okoljske katastrofe. Zato sem si za potrebe magistrskega dela sem zastavil glavno raziskovalno vprašanje:

Ali je legitimnost Slovenske vojske odvisna tudi od njenih aktivnosti na področju varovanja okolja?

Ker je varovanje okolja ena izmed ustavnih kategorij Republike Slovenije, ki se odraža v njeni okoljski zakonodaji in ker je Slovenska vojska dolžna spoštovati vse zakone in pravila na področju ekologije, si bom za potrebe magistrskega dela zastavil prvo izvedeno raziskovalno vprašanje:

Ali Slovenska vojska upošteva okoljske standarde, ki so opredeljeni v okoljski zakonodaji Republike Slovenije?

Predpogoj legitimnosti organizacije je, da je ta legitimna na noter, zato je zelo pomembno kakšno stališče imajo o varovanju okolja pripadniki oz. kako so seznanjeni z zakonodajo na področju varovanja okolja in kako se njihovo ravnanje in zavedanje kaže na vzven. Zato si bom za potrebe magistrskega dela zastavil drugo izvedeno raziskovalno vprašanje:

V kolikšni meri so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ekološko ozaveščeni?

Ker je Slovenska vojska sodelovala pri organizaciji in izvedbi okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu in je z namenom sporočanja javnosti vzporedno vodila komunikacijsko kampanjo, s katero je javnost obveščala o njenem sodelovanju v okoljski

akciji, si bom za potrebe magistrskega dela zastavil tretje in četrto izvedeno raziskovalno vprašanje:

Kako je sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! vplivalo pri promociji Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije?

Na kakšen način mediji prikazujejo sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu?

1.3 Raziskovalne metode

Pri proučevanju predmeta raziskave bom uporabil različne raziskovalne metode, s pomočjo katerih bom poskušal odgovoriti na raziskovalna vprašanja, ki sem si jih zastavil. V magistrskem delu gre pri proučevanju za interdisciplinarnost, saj se naloga nanaša na različne vede, kot so obramboslovje, vojaške vede, varovanje okolja, pri iskanju določenih odgovorov pa bom uporabljal tudi komunikološki pristop. Pri proučevanju gre za spoznanja različnih ved, ki mi služijo kot opora pri analizi. Teoretični del se bo v večji meri nanašal na obramboslovje, vojaške vede, varovanje okolja, pri empiričnem delu pa mi bo v oporo na iskanje odgovorov na zastavljena raziskovalna vprašanja anketa in komunikološki pristop, saj bom v tem delu magistrskega dela preučeval odziv medijev na sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu.

V teoretičnem delu bom tako s pomočjo analize primarnih pisnih virov (dokumenti, zakoni, standardni operativni postopki), preučeval nacionalno okoljsko zakonodajo in dokumente, ki opredeljujejo ekologijo v Slovenski vojski. Z analizo sekundarnih pisnih virov (knjige, članki, zgodovinski viri, učbeniki), bom preučeval teoretična izhodišča in temeljne pojme.

V empiričnem delu bom z deskriptivno metodo poskušal opisati določene postopke, ki jih je Slovenska vojska izvajala v okviru sodelovanja v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, tako na področju organizacije in izvedbe okoljske akcije kot na področju izvajanja odnosov z javnostmi v okviru okoljske akcije. Z metodo analize vsebin bom preučeval medijske objave o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem

dnevu, in sicer analiziral objave slovenskih medijev o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu. S pomočjo analize objav bom primerjal sporočila za javnost, ki jih je javnosti posredovala Slovenska vojska in v kolikšni meri so mediji povzemali sporočila Slovenske vojske.

Z anketo o ekologiji v Slovenski vojski sem med pripadnicami in pripadniki Slovenske vojske iz različnih enot in okolij poskušal ugotoviti ekološko ozaveščenost pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Prav tako sem poskušal ugotoviti, koliko časa in na kakšen način je v objektih Slovenske vojske že organizirano ločeno zbiranje odpadkov. S pomočjo metode študije primera bom preučeval sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Znotraj študije primera bom s pomočjo opazovanja z udeležbo, saj sem bil aktivno vključen v promocijo Slovenske vojske ob sodelovanju v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, poskušal ugotoviti, kako je bilo sodelovanje v okoljski akciji sprejeto s strani slovenskih medijev in ali je Slovenska vojska s sodelovanjem v okoljski akciji delovala kot družbeno odgovorna organizacija na področju varovanja okolja. S pomočjo primerjalne analize bom preučeval razliko med sodelovanjem Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu in estonske vojske v okoljski akciji Let's do it v Republiki Estoniji.

1.4 Struktura magistrskega dela

V uvodu in drugem poglavju magistrskega dela so v okviru metodološko hipotetičnega dela opredeljeni predmet in cilji poučevanja, uporabljene metode, struktura dela ter postavljene glavna in izvedena raziskovalna vprašanja. Uporabljeni novi pojmi in terminologija so smiselno obrazloženi na mestih v magistrskem delu, kjer so prvič uporabljeni.

V drugem poglavju so opredeljeni temeljni pojmi, ki jih v magistrskem delu uporabljam. Opredeljeni pojmi so legitimnost oboroženih sil, družbena odgovornost, varovanje okolja, odnosi z javnostmi in promocija.

V tretjem poglavju sem preučeval nacionalno varnost in okoljsko ogrožanje nacionalne varnosti ter odzivanje na okoljsko ogrožanje nacionalne varnosti.

Slovenski vojski.

Četrto poglavje je namenjeno predstavitvi varovanja okolja v Slovenski vojski. V tem poglavju bom preučeval dokumente, ki opredeljujejo ekologijo v Slovenski vojski, sodelovanje Slovenske vojske v Ciljnih raziskovalnih projektih na področju ekologije in sodelovanje Slovenske vojske na področju ekologije v okviru zveze Nato, ter predstavil anketo o okoljski ozaveščenosti pripadnikov Slovenske vojske, opisal vprašalnik in rezultate ankete, v zadnjem delu pa ugotovitve in interpretacijo rezultatov ankete.

V najobsežnejšem, petem poglavju bom predstavil sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu v medijih. Na začetku bom predstavil, kako je Oddelek za odnose z javnostmi Slovenske vojske predstavljal delovanje in sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji na področju odnosov z javnostmi, nato pa s pomočjo analize medijskih objav proučeval, kako so mediji predstavljali sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji. Tema je obsežnejša, saj sem sam kot višji častnik za odnose z javnostmi na Generalštabu Slovenske vojske izdelal komunikacijsko strategijo za komuniciranje dogodka in vodil dogodek v vseh fazah komuniciranja z javnostmi do izdelave analize objav v slovenskih medijih.

Šesto poglavje je namenjeno odgovorom na zastavljena raziskovalna vprašanja ter sklepom.

Na koncu magistrskega dela je še seznam literature in drugih virov (sedmo poglavje) ter priloge.

2 Opredelitev temeljnih konceptov

2.1 Legitimnost oboroženih sil

Besedo legitimus so najprej poznali v rimski pravni in politični književnosti, označevala pa je neko stanje v skladu z zakonom. Politični pomen dobi legitimus pri Ciceronu. Tadić razlaga etimološki pomen besede »legitimnost« z morebitnim intimnim soglašanjem z zakoni, kar pomeni, da bi beseda »legitimnost« lahko nastala s spojitvijo pojmov legis in intus (Tadić 1979, 31). V srednjeveških besedilih se uporablja beseda legitimitas in pomeni, da je politična ureditev v skladu z običaji in v njih predvidenimi postopki, pri čemer gre za razlikovanje med uzurpiranopolitično oblastjo ter oblastjo, vzpostavljeno na podlagi običajev in pristanka (Podunavac 1984, 6-7).

Definicija legitimnosti po teoretiku Talcottu Parsonsu pravi, da je legitimnost povezana z upravičenostjo organizacije do omejenih družbenih virov. V kolikor delovanje organizacije ni družbeno sprejeto pa pravi, da ima družba vso moč, da ji potrebne resurse odvzame in prerazporedi med ostale organizacije. Legitimnost si organizacija pridobi, če je njeno delovanje skladno s cilji njenega družbenega sistema (Parsons v Dowling in Pfeffer 1975, 123).

»Z legitimnostjo razumemo sposobnost sistema, da ustvari in obdrži prepričanje, da so obstoječe politične institucije najprimernejše za družbo. Stopnja legitimnosti, na kateri so sodobni demokratični politični sistemi, je odvisna v veliki meri od načina, kako so rešena ključna vprašanja, ki so zgodovinsko delila družbo« (Lipset 1969, 99). Za razumevanje legitimnosti vojaštva je posebej pomembna Doornova definicija, ki pa je ravno tako pod Lipsetovim vplivom: »Legitimnost je sposobnost družbenega ali političnega sistema, da razvija in vzdržuje splošno prepričanje o tem, da so obstoječi družbeni red in njegove glavne rešitve splošno primerni (Doorn 1976, 20).

Jelušičeva (1997, 12-13) je leta 1997 trdila, da je proučevanje legitimnosti vojaštva ena tistih tematik, ki danes omogoča občo analizo civilno-vojaških razmerij. Meni, da je vzroke

potrebno iskati v dejstvu, da se s povečevanjem kritik družbe na račun vojske zmanjšuje njena družbena sprejemljivost; v dejstvu, da se zmanjšuje priljubljenost vojaške službe; da je vojska nasploh prisiljena v civilianizacijo in da izgublja svojo institucionalno identiteto; in da se je z dvomi o vojski kot odločilnem dejavniku nacionalno-varnostne politike zamajala tudi legitimnost same varnostne politike. V tem smislu je kriza legitimnosti vojaštva tudi napoved krize legitimnosti tistega političnega sistema, ki mu ne uspe urediti njegovega odnosa do vojaštva in varnostne politike. Jelušičeva trdi, da so ti pojavi prisotni v zahodnih državah, s posebno izrazitostjo pa prihajajo na dan v nekdanjih socialističnih državah, medtem ko se tretji svet še vedno srečuje s protislovno vlogo oboroženih sil na eni strani kot generatorja reda, na drugi pa kot intervencijske sile v politiki.

Jelušičeva (1997, 15-16) je prav tako trdila, da smo se v tistem času v Evropi srečevali z dvema vrstama krize legitimnosti vojaštva, ki pa sta posledica istih dejavnikov. Najprej pravi, da gre za krizo legitimnosti vojaštva zaradi konca hladne vojne, razpada socializma in popuščanja mednarodne napetosti, kar povzroča tudi propad možnega agresorja kot vzroka za obstoj vojske. V drugačni krizi legitimnosti pa pravi, da so se znašla vojaštva v razpadlem socialističnem svetu, ki nimajo več močnega civilnega političnega nadzora.

Pri preučevanju teorije legitimnosti se nenehno gibljemo okrog delovanja organizacije v očeh deležnikov organizacije. Naj si gre za pridobivanje ali ohranjanje, strateški ali institucionalni pogled, legitimnost je rezultat oz. nagrada« za družbeno odgovorno delovanje organizacije. Družbena odgovornost podjetij je vse bolj pomembna tema sodobnega gospodarstva, začetki pa tako kot pri teoriji legitimnosti segajo v drugo polovico 20. stoletja, ko se spremeni pogled na organizacijo, oz. ko ta postane del širšega družbenega sistema. Odgovor, zakaj naj organizacija deluje družbeno odgovorno, sovпада s teorijo legitimnosti. V literaturi družbena odgovornost nima enotne opredelitve, vendar pa se razumevanje bistva znotraj različnih ved ne razlikuje. Naj nam bo za začetek dovolj splošno izhodišče, ki si ga deli večina teoretikov in organizacijo opredeljuje kot družbeno institucijo (Golob 2004).

Na podlagi definicij legitimnosti lahko povzamemo, da je legitimnost podjetja ali organizacije močno povezana z družbeno odgovornostjo in da z družbeno odgovornim ravnanjem in delovanjem lažje dosežejo legitimnosti v družbi. Torej je družbena odgovornost orodje, kako lahko tudi Slovenska vojska utrjuje svojo legitimnost v družbi.

Legitimnost in družbena odgovornost izhajata iz družbenih pričakovanj. Za uspešno delovanje in odobravanje družbe se ji mora organizacija čim bolj približati. Na ta način se organizacija zaveže k družbeno zaželenemu delovanju v zameno za priznanje obstoja in ciljev, torej v zameno za podeljeno legitimnost (Khor 2005).

Že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja se je v krogih vojaške sociologije in vojaške politologije razvila odmevna razprava o krizi legitimnosti vojske kot posledici krize legitimnosti nasilja (Jelušič 1997, 11). Družbena sprejemljivost vojske se s povečevanjem kritik družbe na račun vojske zmanjšuje, prav tako pa se zmanjšuje tudi priljubljenost vojaške službe. Zato je vojska prisiljena v civilianizacijo in da izgublja svojo institucionalno identiteto (Jelušič 1997, 13). Vojska je posledično prisiljena v način delovanja, s katerim povečuje svojo priljubljenost in sprejemljivost v družbi. Ena izmed oblik tovrstnega delovanja je vsekakor civilno-vojaško sodelovanje, s pomočjo katerega vojska uporabi svoje resurse za opravljanje različnih družbeno koristnih in družbeno sprejemljivih nalog.

Slovenska vojska, kljub trenutni finančni situaciji v Republiki Sloveniji, v družbi uživa dokaj veliko podporo. Ena izmed posledic podpore je vsekakor še vedno spomin na čas osamosvojitve ter da kljub profesionalizaciji obstaja še vedno velik del družbe, ki je bil na kakršen koli način povezan z vojsko. Rezultati javnomnenjske raziskave o odnosu javnosti do aktualnih razmer in dogajanj v Sloveniji, ki jo Center za raziskovanje javnega mnenja izvaja od januarja 1995 dalje kažejo, da se Slovenska vojska redno uvršča na vrh ranga zaupanja. V raziskavi, ki je bila izvedena junija 2013 se je Slovenska vojska uvrstila med ustanove z najvišjim zaupanjem, (Center za raziskovanje javnega mnenja, 10. februar 2015).

Podporo v družbi Slovenska vojska uživa tudi zaradi aktivnosti, ki jih izvaja na področju civilno-vojaškega sodelovanja. Slovenska vojska se je vedno, ko je bila poklicana, odzvala na poziv Civilne zaščite in z vsemi razpoložljivimi sredstvi in viri pomagala pri odpravljanju posledic in sanaciji ob naravnih in drugih nesrečah. Slovenska vojska je pri odpravljanju posledic žleda spomladi 2014 več dni sodelovala z več kot 550 pripadnicami in pripadniki, ki so čistili daljnovode, urejali ceste in odpirali poti do nedostopnih naselij. Pri tem so pomagali z več kot 70 terenskimi in 40 bojnimi vozili, avto dvigalom ter drugimi delovnimi stroji in orodji. V aktivnosti so bili vključeni tudi helikopterji Slovenske vojske, in sicer za potrebe oskrbe oddajnikov in medicinske evakuacije. V manj kot sedmih dneh je v odpravi posledic

ledene ujme sodelovalo že več kot 1700 pripadnikov Slovenske vojske. (Slovenska vojska, 10. februar 2015)

Kljub profesionalizaciji je bilo ob koncu prejšnjega desetletja nabavljeno veliko vojaške opreme, ki se lahko zelo učinkovito uporablja tudi pri nalogah zaščite in reševanja. Helikopterska posadka Slovenske vojske že dolga leta uspešno sodeluje pri reševanju v gorah. Sodelovanje v sistemu zaščite, reševanja in pomoči je sicer ena izmed osnovnih nalog 151. helikopterske eskadrilje Slovenske vojske. Za potrebe medbolnišničnih prevozov, reševanja v gorah in težko dosegljivih predelih je tako na vojaškem delu letališča Jožeta Pučnika na Brniku vsak dan v vidnem delu dneva pripravljen helikopter Bel 1- 412. Helikopter je opremljen z elektromotornim vitlom, ki omogoča dvig poškodovancev in reševalcev v helikopter, ter z osnovno opremo za oživljanje. Tričlanska posadka helikopterja in dežurna reševalna ekipa sta v 15 minutah pripravljene za polet. Leta 2014 je dežurna posadka 151. helikopterske eskadrilje Slovenske vojske v reševalnih akcijah posredovala 164-krat, od tega je 88-krat posredovala pri reševanjih v gorah in 76-krat poskrbela za helikoptersko nujno medicinsko pomoč. Pri tem je prepeljala 176 poškodovanih ali obolelih, 370 reševalcev, 21 ton opreme za prvo pomoč in naletela 205 ur v vrednosti dobrih 541.000 evrov. Helikopterski posadki Slovenske vojske sta maja s helikopterjema Bell-412 in AS AL 532 Cougar sodelovali tudi pri reševanju ljudi ter premoženja ob poplavah v Bosni in Hercegovini ter Srbiji in pri tem prepeljali 334 ljudi ter 11 ton tovora. Število reševalnih akcij in ur naleta se je leta 2014 v primerjavi z letom 2013 povečalo, saj je bilo lani 156 reševalnih akcij, pri čemer je posadka naletela 180 ur in prepeljala 145 ljudi. (Slovenska vojska, 10. februar 2015)

Vsi ti dejavniki, poleg ostalih promocijskih aktivnosti, ki jih izvaja vojska, so pripomogli, da v Republiki Sloveniji še ne moremo govoriti o krizi legitimnosti vojske. Kljub temu pa bo potrebno tudi v prihodnje, predvsem zaradi finančne situacije, pogostejših vremenskih ujm, naravnih in drugih nesreč, delovati tudi družbeno odgovorno in na ta način upravičevati svoj obstoj in svoje delovanje. Pri tem bo vsekakor pomagalo tudi sodelovanje Slovenske vojske na civilno-vojaškem področju, kamor spada tudi sodelovanje v okoljskih akcijah.

2.2 Družbena odgovornost

Družbena odgovornost podjetij pomeni, da si podjetja pri svojih vsakodnevnih poslovnih dejavnostih prostovoljno in ne zgolj na podlagi predpisov prizadevajo upoštevati družbene in okoljske potrebe. Pojem obsega naslednje vidike: skrb za nova znanja in delovna mesta, mlade, krajevni razvoj, gospodarstvo in človekove pravice, poročanje o družbeni odgovornosti podjetja, družbeno odgovorno javno naročanje (Evropska komisija 2014, 4. Januar 2014).

Družbena odgovornost organizacij je v zadnjih nekaj letih postala osrednja tema v sodobnem, bolj razvitem delu svetovnega gospodarstva. Je eden ključnih dejavnikov uspešnosti in ugleda sodobne organizacije, saj mora ta delovati dolgoročno, sistematično in strateško (Jenko 2008). Organizacije so odvisne od okolja, saj delujejo v socialnem okviru in čutijo vpliv države in skupnosti, v kateri opravljajo svojo dejavnost.

V literaturi najdemo različne opredelitve družbene odgovornosti. Harrison (2000, 125) družbeno odgovornost organizacij razloži kot odgovornost organizacije, da načrtuje in upravlja odnose z deležniki. Davis (Wood 1994) vidi družbeno odgovornost organizacij kot njihov odnos in obenem odgovor na vprašanja, širša od zgolj ekonomskih, tehničnih in pravnih zahtev, ki jih ima organizacija. Ta odnos pripomore k vzpostavljanju pozitivnih učinkov na družbo, skupaj z doseganjem ekonomskih dobičkov, ki so tradicionalni cilj organizacije. Draft (1994, 160) družbeno odgovornost organizacij opredeljuje kot obligacijo vodstva organizacije, da se odloča in deluje tako, da prispeva k povečevanju blaginje družbe in tudi organizacije. Jaklič (1996, 69) pravi, da družbena odgovornost pomeni, da je organizacija odgovorna za svoje dejavnosti, ki vplivajo na ljudi, skupnosti in njihovo okolje. Negativne vplive na družbo mora organizacija ugotoviti in jih skušati popraviti. To pa lahko pomeni, da se mora odpovedati delu dobička, če njena dejavnost resno prizadeva kakšno interesno skupino organizacije. Koerner (Koerner 2004) družbeno odgovornost razume kot nekaj več od razlikovanja med interesi lastnikov in deležnikov. Trdi, da v družbeni odgovornosti vidi nov vedenjski vzorec organizacij kot odziv na spremenjeni in vse hitreje spreminjajoči se svet. Potočan in Mulej (2007, 130) družbeno odgovornost opredeljujeta kot odgovornost vseh subjektov poslovanja (predvsem lastnikov in managerjev) za oblikovanje in

izvajanje akcij, ki so usmerjene v uresničevanje celote potreb in interesov: okolja organizacije (naravnega, socialnega, družbenega) in organizacije (notranjih procesov).

Zadnik in Šmuc (2007, 3) prikazujeta družbeno odgovornost kot celico. Jedro celice je odnos organizacije oziroma managementa do zaposlenih, lastnikov in strank. Širši krog okoli jedra je odnos do lokalnega okolja, naravnega in družbenega, najširši pa uveljavljanje v globalnem okolju. Kroge ločujejo dvostransko prepustne membrane, kar pomeni, da se vplivi odločitev na globalni ravni prenašajo vse do zaposlenih, in tudi obrnjeno, pobude posameznikov lahko preresejo organizacijo in se razširijo vse do globalnega okolja.

Svetovni gospodarski svet za trajnostni razvoj (World Business Council for Sustainable Development – WBCSD 1999) opredeljuje družbeno odgovornost organizacij kot nenehno zavezanost organizacije etičnemu vedenju, ekonomskemu razvoju, izboljševanju kakovosti življenja zaposlenih, njihovih družin, lokalne skupnosti in družbe na splošno. Omenja pet prednostnih področij: človekove pravice, pravice zaposlenih, varstvo okolja, vključevanje v skupnost in odnose z dobavitelji. V skladu z zeleno knjigo (EK 2001) večina opredelitev družbeno odgovornost organizacije opisuje kot koncept, po katerem organizacije družbene in okoljske premisleke na prostovoljni podlagi vključujejo v svoje poslovanje in komunikacijo z zainteresiranimi deležniki. Komisija priznava, da družbena odgovornost organizacij lahko odigra ključno vlogo v trajnostnem razvoju ter hkrati spodbuja evropsko inovativnost in konkurenčnost (EK 2006). Evropska skupnost je izdala tudi posebno zeleno knjigo (Green Paper on Promoting a European Framework for CSR), ki skuša postaviti temelje za promocijo družbene odgovornosti organizacij v vseh državah Evropske unije.

Schwartz in Carroll (2003, 503) opredelitve družbene odgovornosti organizacij razvrstita v dve večji skupini. Prve zagovarjajo, da je pri poslovanju treba izpolnjevati le maksimiranje dobička v mejah zakona in s čim manjšimi etičnimi ovirami, druge pa določajo širše dolžnosti organizacij do družbe s prispevanjem k reševanju družbenih in okoljskih problemov na njihovih trgih. Carroll sledi drugi smeri in skuša povečati zgolj ekonomsko delovanje organizacije in druga pričakovanja družbe do organizacije. Zato pravi, da družbena odgovornost organizacij združuje ekonomska, zakonska, etična in filantropska pričakovanja, ki jih družba v danem obdobju postavlja pred organizacije (Schwartz in Carroll 2003, 503).

Carroll (Carroll in Buchholtz 2000, 31) je svojo opredelitev razvil iz Bauerjeve, ki pravi, da je družbena odgovornost organizacij resno upoštevanje vplivov, ki jih ima organizacija na družbo s svojim delovanjem, in iz opredelitve Davisa in Blomstroma, ki družbeno odgovornost razlagata kot zavezo odločevalcev organizacije, da ravnajo tako, da varujejo blaginjo družbe kot celote in prispevajo k njenemu izboljšanju, skupaj z lastnimi interesi, pa tudi iz opredelitve McGuirerja, ki pravi, da ideja družbene odgovornosti organizacij predvideva, da organizacija nima le ekonomskih in zakonskih obveznosti, temveč tudi dolžnosti, ki segajo dalj od teh, ter Epsteina, ki trdi, da se družbena odgovornost veže predvsem na doseganje tistih ciljev organizacije, ki bodo imeli ugodne učinke na njihove deležnike.

Opredelitve družbene odgovornosti lahko razvrstimo v štiri skupine (Garriga in Melt 2004):

- instrumentalne predvidevajo, da je temeljna vloga organizacij povečevati vrednost premoženja za lastnike, in upoštevajo le ekonomski vidik sodelovanja organizacije z družbo,
- politične poudarjajo družbeno moč organizacij, zlasti moč, ki se ustvarja v odnosih organizacije s širšo družbo, in odgovornost, ki jo prinaša politična moč. Zaradi te moči morajo organizacije sprejeti nekatere družbene dolžnosti in pravice ter sodelovati v družbenih aktivnostih,
- integrativne temeljijo na prepričanju, da morajo biti družbene potrebe vpletene v poslovno odločanje managerjev,
- poslovanje, obstoj in rast organizacije so namreč odvisni od družbe in okolja; etične predvidevajo, da je odnos organizacije z družbenim okoljem prežet z etičnimi vrednotami, zato je razumevanje družbene odgovornosti organizacij izključno etične narave. Organizacija bi morala sprejeti družbeno odgovornost, ker je to etična zapoved.

Kralj (2013 148) trdi, da je za opredelitev ključnih področij družbene odgovornosti v podjetju potrebno upoštevati temeljna načela pri uresničevanju družbene odgovornosti podjetij, med katere se uvrščajo: pošteno in enakopravno obravnavanje zaposlenih, etično in pošteno poslovanje, spoštovanje temeljnih človekovih pravic, odgovorno ravnanje z okoljem ter pošten odnos do ožje lokalne skupnosti in širšega družbenega okolja. Ker je podjetje odgovorno za svoje aktivnosti, ki vplivajo na ljudi, skupnosti in njihovo naravno okolje, mora

svoje negativne in pozitivne vplive raziskati, opredeliti in meriti. Na osnovi teh spoznanj mora podjetje družbeno odgovornost tako načrtovati, izvajati in kontrolirati, da nenehno zmanjšuje negativne vplive svojega delovanja Kralj (2013 148).

Raziskave (Margolis in Walsh 2003, 274-277) potrjujejo, da je povezava med družbeno odgovornostjo in uspešnostjo poslovanja pozitivna ali nevtralna. Povečanje odgovornosti združbe do udeležencev je torej mogoče brez sočasnih izgub vrednosti lastnikov kapitala (Zollo 2004, 18). Tomažič (2011, 68-69) navaja, da je potrebno ločiti med filantropijo in družbeno odgovornostjo, saj so razlike med njima velike. V primeru filantropije se združbe vključijo v tovrstne aktivnosti, ker so prepričane, da bodo preko njih pridobile prednost v smislu ugleda, družbenega kapitala in poslovnega razvoja. Na drugi strani pomeni družbena odgovornost doseganje popolne integracije družbenih in okoljskih dejavnosti, kar pomeni, da gre vzročnost v obratni smeri: edini namen združbe je doseganje družbenega bogastva in ekonomska uspešnost je nujen pogoj za doseganje le-te. Ekonomski dobiček je bolj sredstvo kot cilj. V združbah, ki »posvojijo« družbeno odgovornost, je motiv za odločitve in dejanja ravnateljstva drugačen in preprostejši: odločitve so sprejete in aktivnosti izvedene šele po podrobni analizi ekonomskih in socialnih posledic. Obenem tudi pojem »trajnostnega razvoja« nima enakega pomena v obeh primerih – pri filantropiji gre za stalnost primerjalnih prednosti, pri družbeni odgovornosti pa za trajnost družbenega od okoljskega razvoja.

Od podjetij se pričakuje, da bodo delovala v korist družbe in okolja ter da bodo razkrivala svoje poslovanje. Primerno obveščanje vseh deležnikov oziroma interesnih skupin o delovanju podjetja je velik del družbene odgovornosti. Podjetje, ki želi imeti od družbenega ravnanja korist, mora o tem poročati. Pri družbenem poročanju je pomembna primerna komunikacija, a ne samo v smislu oglaševanja, ampak tudi v smislu preglednosti, pravočasnosti in poštenosti komuniciranja z vsemi deležniki podjetja (Merčun 2007).

Poročanje o družbeni odgovornosti je pomembna dejavnost, saj veliko pove o podjetju, o njegovi stabilnosti in perspektivnosti, tako z vidika vlaganja kot poslovanja in zaposlovanja ter vpliva na okolje. Poročanje lahko podjetju prinese tudi dodano vrednost, ki vpliva na boljšo prodajo in na povpraševanje iskalcev zaposlitve v tem podjetju (Kozoderc 2009).

Eden izmed glavnih namenov izvajanja aktivnosti na področju družbene odgovornosti je pridobivanje večje legitimnosti deležnikov, zato morajo podjetja o tovrstnih aktivnostih tudi

poročati. S tem želijo podjetja javnosti razložiti, kaj počnejo v okviru svoje družbene odgovornosti, ter zagovarjati tiste dejavnosti, ki ne sovpadajo s politiko družbene odgovornega ravnanja (Grunig in Hunt v Golob in Barlett 2006,3). Porter in Kramer (v Chaundhri in Wang 2007, 233) poudarjata, da je eden izmed glavnih ciljev učinkovitega poročanja o aktivnostih družbene odgovornosti zagotavljanje konkurenčnosti na trgu. Tovrstno komuniciranje se je razvilo kasneje kot sam koncept, v zadnjem desetletju pa se sooča s hitro rastjo na njegovi pomembnosti (Deegan v Golob in Barlett 2006,2). Skladno s povečanjem komuniciranja so se pojavile kritike o kredibilnosti tovrstnih poročil, predvsem tistih, ki so osnovana na prostovoljnem poročanju. Težava se pojavi takrat, ko podjetja skušajo s komuniciranjem družbene odgovornosti zakriti svojo povprečno poslovanje in upravljanje ter tudi morebitno delovanje v škodo določenih dimenzij družbene odgovornosti (Coope v Shaudhri in Wang 2007, 235).

Eden od pomembnih in nepogrešljivih delov korporativne družbene odgovornosti je vsekakor skrb za okolje. Avtorji, ki so prvi definirali koncept družbene odgovornosti, okoljske komponente še niso vključevali. Montiel (2008, 250) ugotavlja, da eden izmed razlogov to, da so avtorji okoljsko problematiko enačili z družbenimi in socialnimi problemi. Zato je niso posebej izpostavljali. Napredek v poročanju in povečanem zavedanju o okoljski problematiki se je prvič pokazal v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je postala skrb za okolje eden izmed najbolj pogostih predmetov razprave na področju upravljanj podjetij (Carroll v Ramus in Montiel 2005, 381).

Na podlagi definicij družbene odgovornosti se mora vsaka organizacija, ki deluje v družbi obnašati družbeno odgovorno, tudi Slovenska vojska, kar je ključno za njeno legitimnost. Zato je pomembno, da Slovenska vojska javnost sproti obvešča o vseh njenih nalogah, ki jih izvaja doma in v tujini, ki kakorkoli vplivajo na okolje, v katerem deluje. Transparentnost vojske zmanjšuje dvome v družbi o smotrnosti izvajanja določenih nalog in aktivnosti. Poleg sodelovanja in izvajanja nalog na področju civilno-vojaškega sodelovanja je pomembno, da vojska skrbi za nova znanja, torej da ima izoblikovan svoj interni ali integrirani sistem izobraževanja in usposabljanja, da skrbi za karierni razvoj in sprotno popolnjevanje delovnih mest, da neprekinjeno obvešča javnost o svojem delovanju na področju družbene odgovornosti ter da na vseh ravneh delovanja posluje transparentno.

Slovenska vojska je prav tako kot ostali deležniki v družbi odgovorna za svoje dejavnosti, ki vplivajo na ljudi, skupnosti in njihovo okolje. Prav delovanje na področju civilno-vojaškega sodelovanja pripomore, da ne prihaja do situacij, ki bi negativno vplivale na družbo. Če pa že pride do situacije, ki ima negativen učinek na družbo ali okolje, pa je potrebno reagirati hitro in pravočasno in naučeno izkušnjo upoštevati pri načrtovanju nadaljnjih aktivnosti.

Za uspešno delovanje vojske na področju družbene odgovornosti je pomembno sodelovanje z okoljem na vseh ravneh delovanja in na ta način usklajevati interese tako, da interesi vojske čim manj vplivajo na interese okolice, v kateri deluje vojska.

2.3 Varovanje okolja

Varovanje okolja ali ekologija (grško oikos – dom, bivališče; logos – misel, beseda, nauk) je najprej veda biologije, ki pa pod vplivom vedno bolj zaostrenih nasprotij med naravnim ter biološkim in tehnološkim delom družbene reprodukcije dobiva vedno bolj samostojen značaj. Njeno ime je prvič uporabil nemški biolog Ernest Haeckel (1834 – 1919) okoli leta 1866. Ekologija je znanost, ki raziskuje in preučuje nasprotujoče komplementarne in vzajemne odnose med organizmi in njihovim življenjskim okoljem, organskim in neorganskim. Ekologijo delimo na globalno, politično, humano, socialno, urbano sistemsko ter druge ekologije (Tepina 1985, 40).

Lah (2002) varstvo okolja definira kot aktivnosti, ki vodijo k trajnemu ohranjanju narave, njene raznovrstnosti in avtohtonih vrst ter habitatov, kakor tudi ukrepe za zaščito naravnih znamenitosti, spodbujanje in urejanje razmerij med človekom in naravo, odpravljanje motenj v okolju in krepitev samo-regulacijskih procesov in uresničevanje sonaravno trajnostnega razvoja z ustreznim gospodarjenjem in prostorskim redom (Lah 2002). Prav tako trdi, da se varstvo okolja oblikuje na podlagi proučevanja narave in okolja ter spoznanj, kako je treba varovati ljudi in gospodariti, da bi se ohranili viri za življenje sedanjih in prihodnjih rodov (Lah 1996).

Sodobna okoljska politika zahteva upoštevanje vpliva posegov v okolje in globalne odgovornosti. Zato k pojmu varstva okolja sodijo tudi vsi pravni, ekonomski, socialni in

administrativni ukrepi (Aljančič in drugi 1995). Pravzaprav skoraj ni ekonomsko-tehničnega področja, ki bi ne vključevalo problematike okolja (Koželj 1993).

Dejstvo je, da se nihče ne more odpovedati naravnim in družbenim pogojem življenja in delovanja. Kot izpostavlja Lah (2001, 16), morajo odnos do narave vedno najskrbneje urejati panoge, ki so neposredno odvisne od narave in okolja, kot so kmetijstvo, gozdarstvo, vodno gospodarstvo, predelovalne dejavnosti, gradbeništvo, promet in nenazadnje tudi vojska. Vsakemu dejavniku, ki obremenjuje naravo in okolje, pripada zato ustrezen del odgovornosti in bremen. Izbira primerne ravnanja je odvisna od znanja, od razumevanja okoljskih pojavov in tudi predvidevanja posledic ter seveda od objektivnosti oziroma poštenja. Slovenska vojska mora na področju varovanja okolja nositi svoj del odgovornosti, saj je njeno delovanje močno povezano s civilnim okoljem, njene aktivnosti pa se pogosto izvajajo na ekološko ranljivih območjih. V zadnjih letih jo k temu spodbujajo predvsem mediji in okoljsko odgovorne skupine potrošnikov.

2.4 Odnosi z javnostmi

Obstaja več definicij o odnosih z javnostmi. V nadaljevanju bom poskušal zajeti bistvo in razložiti definicijo odnosov z javnostmi z naslednjimi definicijami:

Odnosi z javnostmi so specifična funkcija upravljanja, ki pomaga vzpostaviti in ohranjati medsebojno komuniciranje, razumevanje, zaupanje in sodelovanje med organizacijo ter njenimi javnostmi; vključuje obvladovanje problemov ali spornih vprašanj, vodstvu pomaga spremljati javno mnenje in se odzivati nanj, določa in poudarja odgovornost vodstva, da služi javnemu interesu, pomaga mu ostati v koraku s spremembami in jih učinkovito uporabljati, saj rabi kot sistem zgodnjega opozarjanja in predvidevanja trendov, in kot svoje najpomembnejše orodje uporablja raziskave in etične tehnike komuniciranja (Harlow, citirano v Wilcox in drugi 1992, 7).

Odnosi z javnostmi so specifična funkcija upravljanja, ki pomaga vzpostaviti in ohranjati medsebojno komuniciranje, razumevanje, zaupanje in sodelovanje med organizacijo ter njenimi javnostmi vključuje obvladovanje problemov ali spornih vprašanj, vodstvu pomaga

spremljati javno mnenje in se odzivati nanj, določa in poudarja odgovornost vodstva, da služi javnemu interesu, pomaga mu ostati v koraku s spremembami in jih učinkovito uporabljati, saj rabi kot sistem zgodnjega opozarjanja in predvidevanja trendov, in kot svoje najpomembnejše orodje uporablja raziskave in etične tehnike komuniciranja (Harlow v Seitel 2004, 15).

To definicijo je leta 1975 skupaj izoblikovalo petinšestdeset vodilnih strokovnjakov s področja odnosov z javnostmi. Vendar pa je njena slabost v tem, da je zelo obširna, hkrati pa ne pove, kaj odnosi z javnostmi so, govori samo o tem, kaj počnejo.

Prav tako je koristna definicija Inštituta za odnose z javnostmi, ki so jo oblikovali leta 1987, in sicer: Odnosi z javnostmi so načrtovano in trajno prizadevanje za uveljavitev in ohranjanje ugleda in razumevanja med organizacijo in njenimi javnostmi (Theaker 2004, 11). Ta definicija je pomembna, ker vključuje besedi načrtovano in trajno, kar pomeni, da ti odnosi niso površni, ampak jih organiziramo kot kampanjo ali načrt. Hkrati pa pomenijo kontinuirano aktivnost in zato niso naključni. Namen odnosov z javnostmi je vzpostavljati in ohranjati medsebojno razumevanje, kar pa zahteva skrb za to, da organizacijo razumejo tudi drugi (Jefkins 1998, 8).

Gruban, Verčič in Zavrl so v Pristopu k odnosom z javnostmi razvili svojo formulo, imenovano 5U. Odnosi z javnostmi so sestavina upravljanja, ki odgovarja za uspešnost, učinkovitost, utemeljenost, ustvarjalnost in upravičenost odnosov med organizacijo in njenim družbenim okoljem. To, da so odnosi z javnostmi sestavina upravljanja, ki odgovarja za 5U odnosov med organizacijo in njenim družbenim okoljem, pomeni, da je ta sestavina upravljanja sestavljena iz: osmišljanja, usmerjanja, načrtovanja, organiziranja, izvajanja ocenjevanja in pregledovanja projektov (Gruban in drugi 197, 20).

Zelo zanimiva definicija odnosov z javnostmi, ki so jo oblikovali avtorji knjige *Effective Public Relations*, ki pravi, da so odnosi z javnostmi upravljavska funkcija, ki gradi in ohranja obojestransko koristne odnose med organizacijo in javnostmi, od katerih je odvisen uspeh ali neuspeh organizacije (Cutlip, Center in Broom v Broom 1999, 530). Ta definicija na kratko zajame bistvo odnosov z javnostmi, ki je v usklajenem in kooperativnem odnosu organizacije z njenimi javnostmi.

Ena glavnih definicij v tem poglavju je vsekakor javnost, saj predstavlja cilj delovanja odnosov z javnostmi. Javnost predstavljajo pripadniki družbenopolitične skupnosti zlasti v odnosu do kakega dogajanja ali stvari. »Z javnostjo najprej razumemo področje našega družbenega življenja, v katerem se lahko razvije neke vrste javno mnenje. Javnost je torej pomembna sfera, ki posreduje med družbo in državo, v kateri se oblikuje publika kot nosilec javnega mnenja, ustreza načelo javnosti (publicitete)« (Habermas 1989, 294). Javnost je torej pomembna sfera, ki kot področje posreduje med družbo in državo, kot specifična socialna kategorija, v kateri se oblikuje publika kot nosilec javnega mnenja in specifičen značaj dejavnosti, ki ustreza načelu javnosti publicitete. Javnost delimo na različne javnosti, za Slovensko vojsko pa so ključne tri javnosti in sicer; notranja ali interna javnost, zunanja javnost ter strokovna javnost. Notranjo ali interno javnost predstavljajo pripadniki in pripadnice Slovenske vojske in uslužbenci Ministrstva za obrambo. Gruban, Verčič in Zavrl v Pristopu k odnosom z javnostmi v definiciji o notranji javnosti zaposlene postavljajo v središče pozornosti vodstev in oddelkov za odnose z javnostmi. Najpomembnejša pogodba, ki jo ima organizacija, je psihološka pogodba med vodstvom organizacije in zaposlenimi o medsebojnih pričakovanjih: pravicah in obveznostih. Kršitve psihološke pogodbe niso manjši, temveč večji greh od kršitve pisanih zakonov (Gruban in drugi 197, 20). Zunanja javnost so ljudje iz okolja, v katerem deluje Slovenska vojska, strokovno javnost pa predstavljajo različni posamezniki interesne skupine, ki se ukvarjajo z varnostnimi vprašanji ali delujejo na obrambno-varnostnem področju.

Enega ključnih elementov v Slovenski vojski na področju odnosov z javnostmi predstavlja služba za odnose z javnostmi, ki skrbi za zagotavljanje javnosti delovanja določene organizacije. Oblikuje strategijo in politiko odnosov z javnostmi, načrte in programe v podporo doseganja ciljev in delovanja organizacije. Predstavnikom medijev posreduje informacije in avdiovizualna gradiva o organizaciji. Ocenjuje prošnje medijev za podporo in sodelovanje ter določa ustrezne ravni sodelovanja organizacije. Poleg naštetega, zagotavlja nemoten pretok novic in informacij do, medijev, splošne in notranje javnosti. Služba za odnose z javnostmi pogosto ureja vsebinsko zasnovo spletnih strani organizacije, ki deluje in se vzdržuje kot glavna uradna točka dostopa do informacij o organizaciji na spletu skladno z administrativno politiko in s tehničnimi ter drugimi postopki za objavljanje na spletu. Skladno z zahtevo pripravlja govore, izjave za javnost, članke za objavo in drugo gradivo za javno objavo. Ob sodelovanju z javnostjo in mediji nastopa kot uradna kontaktna služba organizacije, oblikuje kratkoročne in dolgoročne načrte glede poročanja o njenem delovanju,

programih in dejavnostih ter podpira izvajanje načrtov, vključno s podrobnim programiranjem in koordinacijo dogodkov z MORS (Vraničar 2009).

Služba za odnose z javnostmi komunicira z javnostjo na različne načine. Najpogostejše orodje za komunikacijo z javnostjo so mediji. Medij so del vsakodnevnega življenja in se jih ne moremo več izogniti. Postali so del našega življenja. Z njimi se srečujemo na vsakem koraku. Vedno bolj nam interpretirajo sliko o resničnosti in našim lastnim izkušnjam dajejo smisel, zato moramo spoznati svet medijske komunikacije. Mediji poleg informativne, izobraževalne in zabavne vsebine prinašajo tudi oglase (Erjavec 1999b, 17). Brez medijev bi težko širili v tako kratkem času do tako številčnega občinstva. Oglaševalska industrija zahteva od medijev določeno stopnjo lojalnosti, da ne objavljajo informacij, ki bi jim škodile. Za oglaševalce so zanimivi tisti mediji, ki pritegnejo nadpovprečno število članov občinstev (Erjavec 1999b, 89).

»Za razumevanje medijskega plana je potrebno poznati medijski jezik. Nekateri osnovni pojmi veljajo za vse medije, poleg teh pa obstajajo tudi posebni, ki jih je moč vezati le na določen medij, na primer na televizijo ali tisk« (Kenneth 1995, 107).

Množični mediji omogočajo javno komuniciranje, ki je namenjeno razmeroma velikemu, heterogenemu in anonimnemu občinstvu. Množično komuniciranje lahko označimo kot javno, hitro in minljivo in je organizirano (Erjavec 1999a, 9).

Če torej govorimo o promociji vojaškega poklica v povezavi civilno-vojaškega sodelovanja Slovenske vojske na področju ekologije in objavami o sodelovanju v okoljski akciji v medijih, lahko razumemo, da vojska s pomočjo medijev na nek način propagira vojaški poklic. Moderna propaganda uporablja različne medije: tisk, radio, televizijo, film, splet, itd. Propaganda torej nadzira tok informacij, katerih cilj je nadzor javnega mnenja in vedenja ljudi (Vreg 2000, 160).

Za komunikacijo in sodelovanje z mediji pa je bistvenega pomena, da služba za odnose z javnostmi vzdržuje z mediji nenehne odnose, torej da jih nenehno obvešča in informira o delovanju njene organizacije. Bland (1984) trdi, da so odnosi z mediji dejavnost, ki ji večina služb za odnose z javnostmi nameni največ časa. Namen odnosov z mediji ni izdajanje sporočil za javnost, odgovarjanje na novinarska vprašanja in poizvedbe ter zbiranje izrezkov

iz časopisov in revij. Edini pravi cilj službe za odnose z mediji je, da skrbi za ugled podjetja in njegovih proizvodov ter da čim izčrpaneje obvešča ciljno občinstvo in skuša vplivati nanj« (Bland in drugi 1984, 66 – 67).

Iz navedenega sledi, da so odnosi z javnostmi in vse službe in orodja ključne tudi za zagotavljanje in izvajanje promocije organizacije.

2.5 Promocija

McCarthy (Wells in drugi 1992, 74-85) promocijo uvršča med elemente marketinga. Marketinško strategijo je razdelil na štiri kategorije – marketinški splet:

- izdelek (storitev): načrtovanje in razvoj proizvoda, označevanje, pakiranje,
- prostor ali distribucija: kraj, kjer poteka menjava (kanali, ki so uporabljeni v premiku proizvoda od proizvajalca do kupca,
- cena: cena, po kateri je proizvod ali storitev dana v prodajo in določi stopnjo dobičkonosnosti,
- promocija: tržno komuniciranje v širšem pomenu.

Promocija ali marketinška komunikacija je element marketinške strategije, ki spodbuja nakup proizvoda ali storitve. Promocija je definirana kot »prepričevalno komuniciranje, katerega namen je prenos sporočil, povezanih z marketingom, izbranemu ciljnemu občinstvu« (Wells in drugi 1992, 3).

Osnovni elementi promocije so:

- osebna prodaja: gre za osebni stik prodajalca s potencialnim kupcem,
- oglaševanje: neosebno komuniciranje preko množičnih medijev, katerega namen je prepričevanje in vplivanje na publiko (cilj je ustvariti zavest o proizvodu),
- promocija prodaje: vključuje večje število komunikacijskih orodij, uporabljenih za kratek čas, da bi dosegli takojšnjo prodajo,
- direkten odziv: direktne oblike komuniciranja z možnimi kupci, ki izvajajo odziv brez posredovanja prodajalca,

- odnosi z javnostmi: skupek aktivnosti, katerih namen je povečati ugled proizvajalca oziroma vplivati na mišljenje ljudi o podjetju ali proizvodu (Wells in drugi 1992, 74-85).

Promocijo v najširšem pomenu pomeni zagon, v trženju pa promocija pomeni motivacijo, da družba postane zainteresirana na aktivnosti, ki jih izvajamo. Kot osnovne temeljne cilje promocije lahko smatramo: ustvarjanje strank, navade, javno mnenje in postopno zadovoljstvo. Promocija je torej vsaka oblika komunikacije, katere vloga je informiranje, prepričevanje in ali opominjanje ljudi o proizvodih, uslugah, imidžu, idejah ali družbeni vključenosti. Mencer (Mencer 2009) v svojem delu navaja več definicij promocije; »Promocijske aktivnosti so različne oblike komunikacije organizacije s posamezniki, skupinami ali javnosti v obliki osebnih in neosebni sporocil zaradi usklajevanja medsebojnih interesov in potreb«.

Promocija je proces komuniciranja izmed organizacije in potrosnikov s ciljem ustvariti pozitiven odnos o izdelkih in uslugah, ki vodi k ugajanju njenega delovanja ali njenih izdelkov v družbi ali na tržišcu. Promocija je učinkovit način vplivanja na rezultate poslovanja gospodarskih organizacij v plansko-tržnem gospodarstvu. Osnovni namen je plasiranje izdelkov in uslug gospodarske družbe ali odobravanje delovanja določene organizacije.

Promocija je predvsem način množičnega komuniciranja z javnostmi. Za ta proces komuniciranja je važno vedeti vprašanja: kdo kaj reče, kaj reče, na kakšen način to sporoči in kakšni so učinki povedanega. Učinkovitost procesa komuniciranja se odraža v spreminjanju ali izboljšanju odnosa, vplivanju na oblikovanje mnenja, kot tudi na možnem spreminjanju tako v mišljenju kot obnašanju v procesu delovanja na trgu.

Cilji promocije so različni in se razlikujejo od organizacije do organizacije. Promocijo se lahko uporablja za povečanje svojega tržišca, da svoje obstoječe tržišče zadržimo, ali pa da na ta način predstavijo svoja stališca na osnovi vprašanj javnosti. Promocija lahko pomaga organizaciji, da deluje v določenem okolju.

Osnovni namen promocije je torej da informira, prepriča in s tem vpliva na odločitev posameznikov in družbe. Iz tega lahko sledi, da so glavni cilji promocijskih aktivnosti

informiranje, definiranje izdelka ali dejavnosti ter poudarjanje vrednosti izdelka ali pomembnosti delovanja neke organizacije. Od vsake promocijske aktivnosti se pričakujejo nekateri določeni učinki. Cilje lahko hierarhično razdelimo na sledeči način:

- zavedanje, da se posamezniki in družba zavedajo o prisotnosti določenega proizvoda ali delovanja in namena določene organizacije,
- poznavanje; možnost posameznikov in družbe, da opišejo glavne značilnosti in namen izdelkov ali delovanja določene organizacije,
- ugajanje; pozitivno mnenje o izdelkih ali delovanju določene organizacije,
- prepričanje; verjetnost, da bo posameznik izbral izdelek ali zaupal delovanju določene organizacije,
- uporaba – popolno sprejemanje; verjetnost, da bo posameznik izdelek začel redno uporabljati – kupovati ali da bo popolnoma zaupal določeni organizaciji ter njenemu delovanju.

Iz navedenih definicij lahko torej sklepam, da je promocija pomemben del aktivnosti, ki jih Slovenska vojska mora izvajati, in sicer iz več vidikov. Prvi vidik je, da se družba zaveda o njeni prisotnosti in njeni vlogi v družbi ter da pozna njeno delovanje in naloge, S pomočjo promocije Slovenska vojska poskuša doseči, da ima družba pozitivno mnenje o njenem delovanju in da družbo s pomočjo promocijskih aktivnosti, s katerimi predstavi delovanje prepriča, da ji zaupa. S kontinuiranim in načrtovanim izvajanjem promocije pa je Slovenski vojski cilj, da ji družba popolnoma zaupa, tako njenem delovanju kot odobravanju izvajanja vseh njenih nalog.

3 Nacionalna varnost in okoljsko ogrožanje nacionalne varnosti

Okoljske grožnje zaradi svoje nepredvidljivosti in predvsem v zadnjem času zelo izrazitega multiplikativnega učinka predstavljajo eno od najpomembnejših oblik varnostnih groženj, s katero se sooča sodobna družba. Tudi Slovenija proti tem grožnjam še zdaleč ni imuna. Poleg naravnih in antropogenih nesreč so v družbi še vedno zelo prisotne tudi grožnje zaradi onesnaževanja okolja, globalnega segrevanja in kljub geografski razgibanosti našega ozemlja ter raznolikosti flore in favne možnega pomanjkanja vode.

Na nacionalno varnost bodo med drugim vse bolj vplivale tudi podnebne spremembe, katerih učinek bo po prepričanju Lučke K. Bogataj (2006, 174) zelo občuten, večplasten in praviloma dokaj velik, saj se bodo posledice posredno izražale na različnih gospodarskih in socialnih sferah. Med ključnimi posledicami sprememb podnebja navaja predvsem izrazit vpliv na vodne vire v Sloveniji. To se kaže in se bo še kazalo v vse večji poplavni ogroženosti nekaterih regij in območij ter tistih, na katerih se že soočajo s težavami pri oskrbi s pitno vodo in sušo. Pomanjkanje vode bo posredno prizadelo tudi preostale gospodarske panoge, predvsem kmetijstvo, predelovalno industrijo, energetiko in zdravstvo. Na podlagi navedenih ugotovitev Kajfež-Bogatajeva (2006, 175) opozarja na nujnost podrobne analize ranljivosti gospodarskih in drugih sistemov v Sloveniji ter potrebo po širokem družbenem zavedanju, da Slovenija od tovrstnih groženj ni izvzeta, saj posledice podnebnih sprememb ogrožajo tudi našo nacionalno varnost.

Grošelj (2007,149) povzema Homer-Dixonovo opredelitev, ki med drugim kot osrednjo grožnjo opredeljuje okoljsko prikrajšanost, ki pa je dejansko posledica treh dejavnikov: okoljskih sprememb – kot posledice naravnih procesov ali človeških dejavnosti, rasti prebivalstva – s čimer se neposredno vpliva na slabšanje oziroma zmanjševanje razmerja obnovljivih dobrin na prebivalca ter družbene neenakosti pri izrabi virov – neenakomerne porazdelitve virov, kjer na račun večine, ki živi v pomanjkanju, manjšina uživa v presežku teh dobrin. Kot ugotavlja Grošelj (2007, 147), so za ogrožanje nacionalne varnosti pomemben vidik grožnje, ki se kažejo tako kot posledice neodgovornega človekovega ravnanja in poseganja v naravo kot tudi posledice delovanja naravnih sil. Zaradi pomembnosti vprašanja

razmerja v odnosu med okoljem in varnostjo je pri preučevanju in opredelitvi ogroženosti nacionalne varnosti Republike Slovenije logično in nujno upoštevati ter analizirati dejavnike ogrožanja, ki kot takšni izhajajo tako iz zaščitno-reševalne kot okoljske dimenzije.

Kljub temu da v Republiki Sloveniji problem čezmerne izrabe okolja ni pretirano izrazit in še ne predstavlja večje grožnje nacionalni varnosti, je Grošelj (2007, 153) prepričan, da tovrstne grožnje, ki se med drugim odražajo kot posledica uničevanja posebnih habitatnih okolij in ekosistemov (travnikov, gozdov, močvirij ...) ter uničevanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti, nikakor niso zanemarljive. Zato je kljub dejstvu, da je Republika Slovenija ena redkih držav, v katerih se obseg površine gozdov povečuje, na drugi strani prisotna grožnja v stopnjevanju ostalih okoljskih izzivov na tem področju, predvsem zaradi intenzivnega kmetijstva ter uporabe nitratno-dušičnih gnojil in pesticidov, ki onesnažujejo podtalnico.

Po mnenju Lučke K. Bogataj (2006, 170) je bila zaradi kompleksnosti podnebja nacionalna varnost posamezne države posredno in neposredno že od nekdanj odvisna od podnebnih danosti njenega ozemlja, globalizacija pa je vplivala še na vse večjo odvisnost od danosti širšega sosednjega ozemlja. V nasprotju z dejstvom, da se je v preteklosti podnebje spreminjalo predvsem brez posredovanja človeka, so v zadnjih 200 letih na podnebne spremembe precej vplivali ljudje s svojimi dejavnostmi. Ravno s tega vidika po mnenju Kajfež-Bogatajeve (2006, 172) predstavljajo podnebne spremembe enega od značilnih virov vse-nacionalnega nevojaškega ogrožanja, ki ob delnem upadanju vojaških virov ogrožanja vse bolj prihajajo v ospredje.

Družba se v vsakdanjem življenju srečuje s številnimi nevarnostmi naravnih in drugih nesreč, dejanska ogroženost družbe pa je v tem primeru odvisna od vrste nevarnosti, tveganja – verjetnosti, da se bo nesreča dogodila, in predvsem tudi od pripravljenosti na nesreče. Glede na vzroke njihovega nastanka Ušeničnik (2002, 462-463) nesreče klasificira na štiri skupine: nesreče, ki se pojavljajo zelo pogosto, tako rekoč dnevno (npr. prometne nesreče, požari, nesreče pri delu, nesreče v prostem času), v katerih so običajno udeleženi posamezniki ali manjše skupine, posledice pa so lokalno omejene; družbeno pogojene nesreče oz. nesreče, ki so ali pa jih povzročajo naravni pojavi, ki se pojavljajo redkeje, vendar zaradi raznovrstnosti in posledic lahko prizadenejo širšo skupnost ter v skrajnih primerih povzročijo razkroj socialnega življenja (npr. viharji, poplave, potresi, vojna s klasičnim orožjem); nesreče, ki se

pojavnajo v t. i. nevarnih dejavnostih in ki neposredno ne vplivajo na družbeno strukturo, lahko pa povzročijo človeške žrtve in materialno škodo z možnimi dolgoročnimi nepredvidljivimi posledicami za okolje (npr. jedrske nesreče, industrijske nesreče, epidemije); nesreče, ki zaradi netrajnostnih vzorcev proizvodnje in potrošnje ter mednarodnih konfliktov povzročajo globalna ekološka in družbena tveganja (npr. čezmerno industrijsko in drugo onesnaževanje ozračja in vode, vojna z jedrskim orožjem).

3.1 Odzivanje na okoljsko ogrožanje nacionalne varnosti

Sodobno varnostno okolje označujejo številne medsebojno prepletene in pogosto vse-nacionalne grožnje ter raznovrstne krize, kar posledično zahteva celosten pristop tako k zaznavanju ogrožanja nacionalne varnosti kot k celostnemu razumevanju varnosti. Po Grošljevem mnenju (2006, 199) varnostnim potrebam sodobne države nekoč prevladujoče poistovetenje nacionalne varnosti z vojaško varnostjo ne zadošča več.

Ključnega pomena za doseganje nacionalne varnosti sodobne države je torej poleg razsežnosti vojaškega področja ogrožanja nacionalne varnosti med drugim sistematsko spremljanje in preučevanje okoljske, zaščitno-reševalne in drugih dimenzij ogrožanja nacionalne varnosti, čemur pa se morata prilagajati tudi sistem nacionalne varnosti in njegovo odzivanje.

V nadaljevanju Grošelj (2007, 147) poudarja, da vprašanje okolja in okoljskih politik postaja vse bolj pomemben element javnih politik v večjem delu demokratičnih postindustrijskih držav, kjer je ob sočasnem porastu zavedanja pomena okolja vse bolj izpostavljeno tudi vprašanje njegovega vpliva na nacionalno varnost. To zavedanje in povečana pozornost prej navedenemu odnosu okolje – varnost je hkrati razlog, da države stremijo k vse večjemu medsebojnemu sodelovanju pri varovanju okolja ter če že ne k preprečitvi, pa vsaj k omilitvi negativnih učinkov okoljske degradacije, ki v osnovi predstavljajo vir ogrožanja. Kot primer Grošelj (2007, 148) povzema Browna, ki navaja vrsto meddržavnih sporazumov, kot so Kjotski protokol oziroma sporazum o klimatskih spremembah, sporazum o zaščiti ozonskega plašča in sporazum o mednarodni trgovini z odpadki.

Prezelj (2002 b, 625) kot okoljske grožnje navaja naravne in antropogene nesreče (poplave, potresi, požari, nevihte ...), onesnaževanje okolja, globalno segrevanje in pomanjkanje vode. Kot nacionalno-varnostni interes pri soočanju z okoljskimi grožnjami navaja naslednje ukrepe: preprečevanje naravnih in antropogenih nesreč, učinkovito obveščanje prebivalstva o nevarnostih, izvajanje zaščite in reševanja prebivalstva, premoženja ter državnih institucij na kriznih območjih, zmanjševanje izpusta onesnaževalnih emisij v zemljo, vodo in zrak, upoštevanje okoljevarstvenih standardov, zagotavljanje zadostnih količin vode kot osnovnega sredstva za življenje ter smotrna uporaba in izraba obstoječih vodnih virov.

Odziv Republike Slovenije na okoljsko dimenzijo groženj in tveganj nacionalne varnosti predstavlja vodenje politike na okoljevarstvenem področju in tudi v okviru politike varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Obe politiki sta sestavni del nacionalnovarnostne politike. Okoljevarstvena politika je naravnana predvsem v smeri ukrepov za zmanjševanje vplivov na degradacijo življenjskega okolja (varovanje okolja in zaščita naravnih virov), politika varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami pa je kompleksnejša ter naravnana v celovito obvladovanje naravnih in drugih nesreč (preventiva, pripravljenost, ukrepanje ob nesrečah, zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje in obnovo).

Republika Slovenija svoje življenjske in strateške interese uveljavlja z uresničevanjem nacionalno-varnostnih ciljev, ki se kažejo skozi učinkovito delovanje pravne in socialne države in visoko stopnjo varnosti. Resolucija o strategiji nacionalne varnosti (ReSNV-1, Ur. l. RS, št. 27/2010) kot temelje za zagotavljanje visoke stopnje varnosti med drugim navaja ustrezno preventivo, organiziranost, usposobljenost in pripravljenost vseh zmogljivosti, potrebnih za učinkovito in pravočasno odkrivanje ter odzivanje na sodobne vire ogrožanja in varnostna tveganja kot tudi učinkovito varovanje okolja ter ohranjanje naravnih in zagotavljanje strateških virov.

Resolucija o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 71/1993, 30. 12. 1993) opredeljuje nacionalni varnostni sistem kot celoto mehanizmov (nosilcev in njihove dejavnosti), ki zagotavljajo nacionalno varnost s preprečevanjem in odpravljanjem ogrožanja temeljnih vrednot v skladu z ustavo in mednarodno priznanimi standardi razvitih parlamentarnih demokracij ter mednarodnih organizacij. Resolucija v nadaljevanju opredeljuje organiziranost sistema nacionalne varnosti, kjer upoštevajoč temeljni cilj nacionalne varnostne politike, izhodišča zunanje, razvojne, gospodarske in socialne

politike ter načela, ki jih zastopa Republika Slovenija pri preprečevanju, odkrivanju in odpravljanju ogroženosti vseh vrst, kot podsisteme nacionalno-varnostnega sistema in hkrati pomembne samostojne dele zagotavljanja nacionalne varnosti navaja obrambni in varnostni sistem ter sistem zaščite in reševanja oziroma varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. l. RS, št. 71/1993, 30. 12. 1993).

Po trditvah Furlana (2011) je SV na soočanje z okoljskimi grožnjami pripravljena tako kot za vsako drugo nevarnost, se pravi z načrtovanjem za delovanje v takšnih primerih in ukrepi, ki bi jih sprejela, ter seveda z usposabljanjem za delovanje v takšnih situacijah. Je pa po njegovem mnenju težava predvsem v tem, da je teorija eno, praksa pa drugo, saj je v praksi vključevanja vojaških zmogljivosti v tovrstne naloge verjetno manj, kot bi bilo mogoče potrebno, oziroma je to možno glede na posamezno situacijo. Vedno se namreč ocenjuje verjetnost nekega dogodka in se temu prilagaja tudi načrtovanje uporabe sil. Kljub temu, da je v nekaterih državah v civilno obrambo vključen tudi del vojske, to po Malešiču (1994, 71) ne spreminja civilne narave tega dela obrambe, saj gre za zaščito civilnega prebivalstva, in to brez uporabe orožja.

Tudi Zavezniški strateški koncept Nata (The Alliance Strategic Concept 2010) v okviru varnostnega okolja v točki št. 15 opredeljuje področja, ki bodo v določenem obsegu pomembno vplivala na oblikovanje varnostne politike Nata ter vplivala na načrtovanje in izvajanje operacij. Kot ključne dejavnike navaja okoljske grožnje in predvsem pomanjkanje naravnih virov, zdravstvena tveganja, podnebne spremembe, pomanjkanje vode kakor tudi povečanje potreb po energentih, vključno z naravnimi neobnovljivimi viri.

4 Varovanje okolja in oborožene sile

Izraz ekologija se pogosto razume kot razmeroma nov in sodoben termin, čeprav je bil izraz ekologija prvič uporabljen že leta 1866. Uvedel ga je nemški biolog Ernest Haeckel, ki je kot prvi definiral ekologijo kot biološko vedo, ki raziskuje odnose med živimi organizmi in njihovim okoljem (Šuklje 2007, 15). Vendar se je razumevanje ekologije kot znanosti nenehno razvijalo in spreminjalo. Pojem ekologije danes ni več ozko vezan le na biološko področje, ampak je ekološka problematika postala predmet proučevanja organizacijskih, pravnih, ekonomskih, tehnoloških in številnih drugih znanosti. Postala je izrazito interdisciplinarna veda, zato je zelo težko podati enovito in celostno definicijo. Lahko jo opredelimo kot sinonim za strokovno področje, ki proučuje naravno okolje in spremembe v tem okolju, ki jih človek posredno ali neposredno povzroča s svojim delovanjem in aktivnostmi (Vuk 2000, 22).

Postavi se vprašanje, v kakšnem obsegu in s kakšno intenzivnostjo te aktivnosti obremenjujejo okolje in kakšne so posledice. Pod to vprašanje so bile postavljene tudi oborožene sile, in sicer z vidika kontinuitete in intenzitete. Vidik kontinuitete predstavlja nepretrganost, ki je povezana z nenehnim usposabljanjem tako pripadnikov oboroženih sil kot celotnega obrambnega sistema, in to v miru ali vojni. Z vidikom intenzitete je obrambni sistem lahko v vojnih ali mirnodobnih razmerah. Utemeljeno je pričakovati bistveno večjo obremenitev v času vojne, saj je ogrožena varnost in obstoj človeka, in je pri tem neracionalno pričakovati čim manjše uničenje okolja. Zato se je bolj smiselno omejiti na proučevanje obremenitev okolja s strani obrambnega sistema v mirnodobnih razmerah, ki so neposredno povezane z vsakodnevnimi aktivnostmi oboroženih sil:

- življenjem v vojaških bazah (posredni vpliv na okolje),
- usposabljanjem vojakov na vojaških vadiščih in streliščih (neposredni vplivi na okolje).

Vojaška ekologija bi kot nova raziskovalna disciplina predstavljala možnost sodelovanja vojaških in civilnih strokovnjakov. V definicijo vojaške ekologije bi lahko vključili raziskovanje medsebojnih interakcij med okoljem in obrambnim sistemom oz. ožje gledano, oboroženimi silami, delovanje oboroženih sil v okolju, pri čemer bi se osredotočili predvsem

na negativne oz. škodljive vplive, njihovo odpravljanje in preprečevanje (Prebilič in Ober 2004, 603).

Dokumenti, ki urejajo varstvo okolja med izvajanjem vojaških aktivnosti so sprejete mednarodne pogodbe in sporazumi, državni zakoni in akti, ki se nanašajo na varovanje okolja med izvajanjem vojaških aktivnosti, predstavljajo osnovo za spoštovanje in varovanje okolja. Varovanje okolja je vstopilo v mednarodno pravo z omembo v Dodatnem protokolu k ženevskim konvencijam leta 1977. Sprejeta je bila zelo ohlapna prepoved uporabe vojnih metod in sredstev, katerih cilj je povzročiti dolgoročne in hude posledice naravnega okolja. Vendar ta določila zaradi ohlapnosti v praksi niso bila uporabljena. (Združeni narodi 1997) Po letu 1982 je sledilo še več mednarodnih sporazumov in konvencij (npr. Bonnska konvencija leta 1982 znana kot konvencija selitvenih vrst, Montrealski protokol leta 1987 o zaščiti ozonskega plašča, Konferenca ZN o okolju in razvoju leta 1992 v Riu, leta 1993 in z dopolnitvami v letu 1995 je bil izdelan program ZN za okolje, s katerim je Svet za nacionalni okoljevarstveni program prisilil vlade k ustanovitvi nacionalne okoljske politike za vojaški sektor (Program Združenih narodov za okolje, 10. februar 2015).

Delovanje Severnoatlantskega zavezništva na področju varovanja okolja; model kolektivne varnosti vključuje široko paleto globalne skrbi, ki je nad nacionalnimi mejami. To vključuje vzdrževanje močnega znanstvenega temelja, ohranjanje (fizičnega) okolja, upravljanje z naravnimi viri in varovanje zdravja. NATO obravnava ta vprašanja prek delovanja znanstvenih programov in okoljevarstvenih projektov. Znanstveni odbor preko programa NATO išče možnosti za razširitev meja okoljske znanosti ter kako približati znanstvena in okoljevarstvena vprašanja članicam NATA in državam partnericam. Nudi podporo na področju višjega nivoja znanstvenega raziskovanja, vzpodbuja razvoj nacionalnih znanstvenih in tehnoloških sredstev ter pomaga ekonomijam v razvoju, skozi proces mednarodnega sodelovanja (Šuklje 2007, 17).

4.1 Varovanje okolja v Slovenski vojski

Resolucija o strategiji nacionalne varnosti (ReSNV, Ur. l. RS, št. 27/10) v okviru področja varovanja okolja in zaščite naravnih virov podrobno opredeljuje, »da bo Republika Slovenija upoštevala lastne cilje in standarde in tiste, ki veljajo v Evropski uniji«. Med drugim bo odzivanje usmerjeno v zmanjševanje onesnaženosti tal, zmanjševanje količine odpadkov in zniževanje emisij, ki neposredno vplivajo na slabšanje okolja. Zagotavljanje obrambe države in zaščita državnih interesov je glavna naloga oboroženih sil, za učinkovito opravljanje te naloge pa nepogrešljiv del priprav predstavljajo tudi vojaška usposabljanja. Ta se večinoma izvajajo na vojaških vadiščih v naravi, kar neposredno vpliva na okolje, tako v območju vojaških vadišč kot v širši okolici. Vpliv tovrstnih aktivnosti na okolje je neizogiben, ne sme pa preseči omejitev, določenih v zakonih in predpisih, poleg tega pa mora vojska izvajati potrebne ukrepe in postopke za zmanjševanje negativnih vplivov na okolje ter izvajati sanacijo območij po izvedenih vajah in terenskih aktivnostih.

Kot navaja Štefanič (2010, 9), je tudi Slovenska vojska v svojih delovnih procesih implementirala zakonodajo s področja okoljevarstvene politike, in to predvsem z Direktivo o varstvu okolja v Slovenski vojski (Akt GSSV št. 843-00-1/2005-2 z dne 16. 2. 2005), v kateri so navedena izhodišča za varstvo okolja v Slovenski vojski. Poudarjeno je, da je cilj direktive z informiranjem in usposabljanjem izboljšati okoljsko zavest vseh pripadnikov Slovenske vojske, pri čemer gre za prepoznavanje mogočih vplivov na okolje, povzročenih z vojaško dejavnostjo. V nadaljevanju Štefanič (2010, 12-13) opisuje vrsto preostalih normativnih dokumentov, podlag in dejavnosti, s katerimi Slovenska vojska izvaja dejavnosti okoljevarstvene politike.

Šuklje (2007, 68) trdi, da ima Slovenija enega najsodobnejših okoljevarstvenih zakonov v Evropi. Po njenem prepričanju se izboljšuje tudi stanje na področju podzakonskih aktov, ki bodo ta zakon uveljavili v praksi. Med drugim je leta 1998 tudi Slovenska vojska sprejela Okoljevarstveni program, s katerim se je obvezala, da bo spoštovala veljavno okoljevarstveno zakonodajo in podzakonske predpise Republike Slovenije. S tem programom so določene temeljne naloge za varovanje okolja v Slovenski vojski, ki obsegajo celoten spekter okoljevarstvenih ukrepov in aktivnosti, od sanacije že povzročenih vplivov na okolje do uvajanja zdravih okoljevarstvenih praks.

Poleg sprejema Direktive o varstvu okolja v Slovenski vojski (ki določa organiziranost, pristojnost, odgovornost in naloge poveljstev, enot in zavodov na vseh ravneh poveljevanja za izvajanje ukrepov in katere določila so obvezujoča tudi za dejavnosti zavezniških sil na območju RS) je Slovenija sprejela tudi dva najpomembnejša Natova okoljska dokumenta: MC 469 – »NATO Military Principles And Policies For Environmental Protection« in STANAG 7141 – »Joint NATO Doctrine For Environmental Protection During NATO Led Military Activities«.

Na podlagi preučevanj je Šuklje (2007, 69) prepričana, da se Slovenska vojska s sprejetjem okoljskih dokumentov ter z vključevanjem v nacionalne procese za zaščito in obnavljanje okolja zaveda pomena ohranjanja okolja in naravnih bogastev, ki so pomembni za obstoj ter kakovost življenja prihodnjih generacij, in da bo po svojih zmožnostih prispevala k preprečevanju onesnaževanja okolja.

Poleg ukrepov in aktivnosti, ki jih Slovenska vojska izvaja s ciljem varovanja okolja, je ena od njenih ključnih nalog sodelovanje z drugimi subjekti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v nalogah zaščite, reševanja in pomoči v primeru naravnih in drugih nesreč.

4.1.1 Pravne podlage, ki opredeljujejo varovanje okolja v Slovenski vojski

Slovenska vojska v mirnodobnem času v celoti upošteva nacionalno okoljsko zakonodajo in iz nje izhajajoče predpise in svoje aktivnosti izvaja v skladu z njimi. S tem namenom je bila v začetku leta 2010 izdana Direktiva o varstvu okolja v Slovenski vojski (Priloga A), ki določa organiziranost, pristojnost, odgovornost in naloge poveljstev, enot in zavodov na vseh ravneh poveljevanja za izvajanje ukrepov za varstvo okolja. Določila direktive so obvezujoča tudi za dejavnosti zavezniških sil na območju Republike Slovenije. Namen direktive je opredeliti dejavnosti, postopke in ukrepe za varstvo okolja pri uporabi vojaške infrastrukture, zagotovitev okoljskega usposabljanja vseh zaposlenih v Slovenski vojski, sodelovanje pri izvajanju ukrepov varstva okolja v mednarodnih operacijah in misijah in sodelovanje v okviru načrtovanih ukrepov Slovenske vojske pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah (Slovenska vojska, 20. februar 2010).

Določila direktive Slovenska vojska uveljavlja na vseh območjih v pristojnosti Slovenske vojske. Za lažje razumevanje in izvajanje dejavnosti za uveljavljanje določil direktive je Poveljstvo sil Slovenske vojske izdalo učni film z naslovom Varstvo okolja v Slovenski vojski, ki je bil posredovan v vsa poveljstva in enote Slovenske vojske. Na osnovi Direktive pa izhajajo še drugi predpisi, kot so Standardni operativni postopki², ki natančneje opredeljujejo delo po posameznih področjih.

Standardni operativni postopek določa pravila ravnanja z odpadki, ki nastajajo zaradi delovanja Slovenske vojske ter druge pogoje za razvrščanje, zbiranje in začasno skladiščenje, odstranjevanje in evidentiranje odpadkov, vzdrževanje in obratovanje lovilcev olj in maščob pa določa pravila vzdrževanja in obratovanja lovilcev olj in maščob vgrajenih v objektih, napravah ali opremi v uporabi v Slovenski vojski. Uporablja se v vseh poveljstvih in enotah Slovenske vojske in v vseh objektih v lasti Ministrstva za obrambo, v katerih pripadniki Slovenske vojske izvajajo svoje dejavnosti in so ga dolžni upoštevati vsi zaposleni v Slovenski vojski. Standardni operativni postopek opredeljuje tudi ravnanje z odpadki na vadiščih in streliščih Slovenske vojske ter ravnanje z odpadki med operacijami kriznega odzivanja.

Najpomembnejša standardna operativna postopka, ki izhajata iz Direktive sta »Ravnanje z odpadki v Slovenski vojski« (Priloga B) in »Vzdrževanje in obratovanje lovilcev olj in maščob« (Priloga C) (Slovenska vojska, 2. februar 2011).

Okoljska dokumentacija v poveljstvih in enotah Slovenske vojske (Priloga Č); Okoljsko dokumentacijo v poveljstvih in enotah Slovenske vojske hranijo pooblaščenca za varstvo okolja v najmanj dveh registratorjih. Prvi je namenjen hranjenju državnih zakonov in predpisov, občinskih odlokov ipd., v drugem se hrani predpise Slovenske vojske in zveze Nato, vključno z ostalo dokumentacijo s področja varstva okolja, nastalo v poveljstvih in enotah (nadzori, usposabljanja, analize, načrti in ukrepi, poročila, evidence, pooblastila ipd.).

² Standardni operativni postopek določa pravila ravnanja z odpadki, ki nastajajo zaradi delovanja Slovenske vojske ter druge pogoje za razvrščanje, zbiranje in začasno skladiščenje, odstranjevanje in evidentiranje odpadkov.

V enotah vojašnic se poleg zgoraj navedenega hrani tudi vsa dokumentacija, ki izhaja iz varstva okolja v vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORŠ in zajema naslednje dejavnosti:

- ravnanje z odpadki (evidenčni listi o oddaji odpadkov, poročila o nastanku odpadkov, načrti za ravnanje z odpadki ipd.),
- urejenost parkirišč in naravnega okolja (poročila o nadzorih nad stanjem avto-parkov, dokumenti o izvedbi sanacij, čistilnih akcij ipd.),
- zaščita okolja pri pranju in vzdrževanju vozil (poslovnik lovilca olj, obratovalni dnevnik, evidence o porabi vode in o nastalih nevarnih odpadkih na perišču in v delavnicah),
- vzdrževanje in uporabnost infrastrukture (podatki o meritvah emisij, pregledov naprav, servisov, ocen tveganj, kemičnih analizah ipd.),
- sanacija kontaminiranih področij (potrdila zunanjih izvajalcev o sanacijah, evidence ipd.),
- požarna varnost (dokazila o pregledu sredstev za požarno varnost, požarni red, poročila o nadzorih stanja v objektih ipd.).

4.1.2 Sodelovanje Slovenske vojske v raziskovalnih in mednarodnih aktivnostih na področju varovanja okolja

Slovenska vojska sodeluje tudi na Ciljnih raziskovalnih projektih (CRP) na področju ekologije. Rezultate projektov Slovenska vojska uporablja v bodisi navodilih za delo, predvsem na Osrednjem vadišču Slovenske vojske Poček pri Postojni ali kot možnost preučitve morebitnih omejitev glede posegov v okolje. V letu 2006 je bil zaključen projekt »Določitev vpliva vojaškega poligona na okolje kot modelna študija za varovanje in sanacijo okolja na območju delovanja Slovenske vojske«. Z izvedbo projekta je bilo določeno stanje onesnaženosti posameznih segmentov okolja (zrak, tla, rastline, živalstvo, vodni viri) na vojaškem vadišču Poček in ocenjen vpliv vojaške dejavnosti na njih. Vpliv na okolje je bil najbolj izrazit na območju pehotnega strelišča, kjer so bile prekoračene kritične emisijske vrednosti za posamezne težke kovine (svinec in baker) v tleh. Na podlagi izpostavljene problematike se nadaljuje raziskava na temo ocenitev vplivov na okolje tudi na ostalih pehotnih streliščih, ki jih uporablja Slovenska vojska. Projektna naloga vključuje tudi ekološko sanacijo pehotnega strelišča na Počku, neposredni rezultati bodo implementirani v

oblikovanje priporočil za sanacijske ukrepe še za ostala pehotna strelišča Slovenske vojske. Leta 2008 je bil zaključen tudi projekt »Naravovarstveno vrednotenje izbranih vojaških območij v Sloveniji«. Pridobljeni rezultati bodo osnova za ohranjanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje nadaljnjega naravovarstvenega pomena vojaških območij. Podatki pridobljeni s standardnimi metodami, ki se uporabljajo tudi v drugih članicah Evropske unije omogočajo neposredne primerjave med območji tako v Republiki Sloveniji kot drugod. Kot končni rezultat je bila izdelana skupna ocena o pomenu vojaških poligonov pri ohranjanju biodiverzitete na lokalnem nivoju (Poveljstvo sil).

Slovenska vojska redno sodeluje tudi v dveh pomembnejših Nato okoljskih skupinah in sicer: ETWG (Environmental Training Working Group) in EPWG (Environmental Protection Working Group). ETWG se ukvarja z varstvom okolja na splošno, WPWG pa pretežno z razvijanjem standardov in drugih okoljskih predpisov. Glavni namen sprejetja dokumentov je pospešiti vključevanje zaščite okolja v vojaške dejavnosti Slovenske vojske in se hkrati čim bolj prilagoditi aktivnostim članic Nata.

Slovenska vojska v mirnodobnem času v celoti upošteva nacionalno okoljsko zakonodajo in iz nje izhajajoče predpise in svoje aktivnosti izvaja v skladu z njimi. Na podlagi nacionalne okoljske zakonodaje in iz nje izhajajočih predpisov ima izdelano vso potrebno dokumentacijo na področju ekologije.

Slovenska vojska mora na področju ekologije spoštovati okoljsko zakonodajo. V vseh objektih Ministrstva za obrambo, kjer delujejo poveljstva in enote Slovenske vojske je organizirano ločeno zbiranje odpadkov, za odvoz in predelavo pa skrbijo civilna komunalna podjetja. V vseh objektih je organizirano ločeno zbiranje papirja, plastične embalaže in stekla in mešanih odpadkov. V poveljstvih in enotah, kjer nastajajo tudi drugi odpadki pa imajo organizirano ločeno zbiranje tudi za ostale odpadke, ki sodijo v skupino odpadkov za ločeno zbiranje. Stroške odvoza in predelave krijejo Enote vojašnic, za odvoz in predelavo pa skrbijo lokalna komunalna podjetja. Odpisana vozila, oborožitev in ostala materialna sredstva se po odpisu centralizirano zbirajo v skladišču. Za uničenje, odvoz, predelavo ali prodajo pa mora Slovenska vojska objaviti javni razpis, s pomočjo katerega izbere najprimernejšega ponudnika, ki poskrbi za tovrstne odpadke, oziroma odpisano tehniko (SOP št. 14-0001: RAVNANJE Z ODPADKI V SV).

V okviru usposabljanja vojakov v Centru za usposabljanje in na ostalih izobraževalnih programih vojakov, podčastnikov in častnikov Slovenska vojska ne izvaja usposabljanja s področja ekologije. V poveljstvih in enotah Slovenske vojske je skladno s standardnim operativnim postopkom »Ravnanje z odpadki v Slovenski vojski« nosilec odgovornosti za zbiranje komunalnih odpadkov na zunanjih ekoloških otokih poveljnik Enote vojašnice oziroma upravnik objekta (strelišče, vadišče, skladišče). Ti so odgovorni, da skupaj z vodjo terenskega usposabljanja na streliščih in vadiščih Slovenske vojske skrbijo za pravilno ravnanje z odpadki na terenskem usposabljanju (SOP št. 14-0001: RAVNANJE Z ODPADKI V SV).

4.1.3 Okoljska ozaveščenost pripadnikov Slovenske vojske

Slovenska vojska se mora na področju VAROVANJA OKOLJA vesti kot družbeno odgovorna organizacija. Pozitiven odnos do okolja je eden ključnih dejavnikov pri razvoju ter uspešnem delovanju sodobne vojske. V ta namen s pravilnim zbiranjem in ločevanjem odpadkov znižuje stroške odvoza ter predelave odpadkov in tako skrbi za čisto okolje. V vseh objektih Slovenske vojske je vzpostavljeno ločeno zbiranje odpadkov. Leta 2009 je Slovenska vojska z ločevanjem odpadkov stroške odvoza in predelave znižala za 60 odstotkov.

Slovenska vojska družbeno odgovornost predstavlja skozi celotno delovanje. Kot družbeno odgovorna organizacija deluje na področju zaposlovanja, solidarnosti med njenimi pripadnicami in pripadniki ter okoljem v katerem deluje, humanitarnosti ter ekološki odgovornosti ter opravljanja nalog v sistemu zaščite in reševanja.

V Vojašnici generala Maistra v Mariboru, kjer je bilo leta 2010 zaposlenih 930 pripadnikov, so leta 2010 z ločevanjem odpadkov v šestih mesecih znižali stroške odvoza odpadkov s 3780 evrov julija na 1200 evrov decembra, v Vojašnici Franca Rozmana Staneta v Ljubljani, kjer je bilo leta 2010 zaposlenih 1090 pripadnikov, pa so stroške odvoza odpadkov s 1930 evrov julija znižali na 970 evrov decembra. V vseh vojašnicah Slovenske vojske so urejeni ekološki otoki, kjer so zabojniki za ločeno zbiranje odpadkov, ki jih je mogoče reciklirati, in sicer za embalažo, papir, steklo in organske odpadke, ter zabojniki za nevarne gospodinjske odpadke in mešane odpadke. Slovenska vojska namenja pomembno vlogo izobraževanju svojih pripadnic in pripadnikov s področja ekologije. Za spodbudo za ločeno zbiranje odpadkov so iz

pisarn odstranili koše za odpadke in tako zaposlene spodbudili k ločenemu zbiranju odpadkov na hodnikih, kjer so nameščeni tridelni koši za embalažo, papir in druge odpadke. Prav tako so v prostorih tudi zabojniki za nevarne gospodinjske odpadke, in sicer za baterijske vložke ter kartuše (Slovenska vojska, 5. februar 2011).

Slovenska vojska je leta 2010 sodelovala v okoljski akciji »Očistimo Slovenijo v enem dnevu«, v kateri je teden dni pred čistilno akcijo izvedla vzorčno čistilno akcijo v kateri je očistila dve divji odlagališči na zemljiščih v upravljanju Ministrstva za obrambo, in sicer bivši vojaški poligon Strmica nad Vrhniko in zemljišče ob Vojašnici Novo mesto. V okviru čistilne akcije je Slovenska vojska očistila tudi osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni. Na vzorčni čistilni akciji je Slovenska vojska zbrala več kot 190 m³ odpadkov, od tega več kot 60 odstotkov ločeno zbranih odpadkov. Slovenska vojska je na ta način organizatorjem okoljske akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu« predstavila vse logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo. Na dan izvedbe vseslovenske čistilne akcije pa so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske zbrali 1.600 m³ odpadkov, in sicer 500 m³ ločeno zbranih odpadkov, 300 m³ mešanih in 800 m³ bioloških odpadkov (Priloga O).

Opravljanje nalog v sistemu zaščite in reševanja;

Ena izmed nalog Slovenske vojske, opredeljenih v Zakonu o obrambi je sodelovanje pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah v skladu s svojo organizacijo in opremljenostjo. O sodelovanju vojske pri zaščiti in reševanju odloča vlada, v nujnih primerih pa minister za obrambo na predlog poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije.

Med organizacijami, ki so vpete v sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami skupaj s Slovensko vojsko, so Gorska reševalna zveza Slovenije, Planinska zveza Slovenije, Jamarska zveza Slovenije in Jamarska reševalna služba, predstavniki Gasilske zveze Slovenije ter Združenje slovenskih poklicnih gasilcev.

Za izobraževanje zaposlenih v Slovenski vojski pri izvajanju programov in doseganju ciljev varovanja okolja skrbi Generalštab Slovenske vojske, ki ima operativno, razvojno, svetovalno in izobraževalno vlogo. Z načrtnim okoljskim izobraževanjem in ozaveščanjem pri vseh zaposlenih Slovenska vojska razvija pozitiven in odgovoren odnos do okolja.

Pri izdelavi komunikacijske strategije o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu sem v okviru izvedbe čiščenja na glavni čistilni akciji zato med pripadniki in pripadnicami Slovenske vojske izvedel anketo o ekologiji v Slovenski vojski. Osnovni cilj in namen ankete je bil ugotoviti ekološko ozaveščenost pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske ter posledično zbrati čim več informacij, koliko pripadnic in pripadnikov je seznanjenih s standardnimi operativnimi postopki, ki opredeljujejo ravnanje z odpadki in načinom zbiranja in ločevanja odpadkov v objektih Ministrstva za obrambo, na vadiščih in streliščih. Prav tako je bil namen ankete ugotoviti, koliko pripadnic in pripadnikov je dejansko ekološko ozaveščenih ter kakšne vrste ločenega zbiranja odpadkov imajo organizirano v njihovih matičnih enotah.

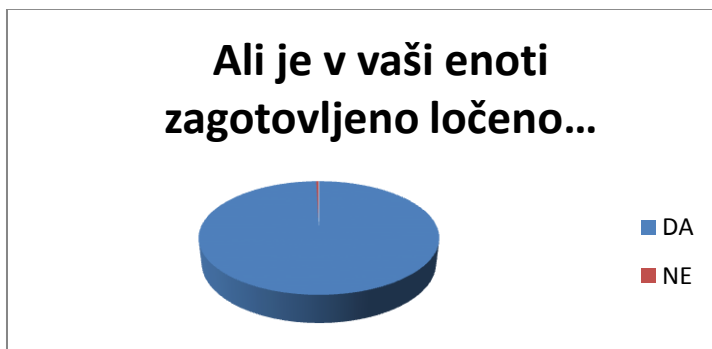
Zbiranje podatkov s pomočjo ankete je potekalo 17. aprila 2010, na dan izvajanja osrednje čistilne akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu!. V petih poveljstvih in enotah Slovenske vojske, in sicer na Generalštabu Slovenske vojske, na poveljstvu sil Slovenske vojske, poveljstvu za podporo, na Brigadi zračne obrambe in letalstva in na Poveljstvu za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje sem pomočnikom za odnose z javnostmi predhodno posredoval 300 vprašalnikov. Vprašalnike so pomočniki za odnose z javnostmi na dan izvajanja osrednje čistilne akcije razdelili med sodelujoče pripadnice in pripadnike na čistilni akciji in mi jih po pošti posredovali takoj po zaključku osrednje čistilne akcije. V vzorec raziskave so vključeni naključno izbrani pripadniki in pripadnice petih poveljstev Slovenske vojske. Od 300 poslanih in razdeljenih anketnih vprašalnikov sem dobil 234 pravilno izpolnjenih vprašalnikov, ki sem jih vključil v raziskavo.

Na podlagi analize rezultatov anketnega vprašalnika (Priloga D) sem ugotovil, da je na anketni vprašalnik odgovorilo 234 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske, od tega 77 odstotkov moških in 23 odstotkov žensk. V vzorec sem tako zajel tako mlajšo kot starejšo generacijo pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Na anketni vprašalnik so odgovarjali pripadnice in pripadniki devetih poveljstev ali enot Slovenske vojske, ki delujejo na področju celotnega ozemlja Republike Slovenije.

Na vprašanje »Ali je v vaši enoti zagotovljeno ločeno zbiranje odpadkov?« je od 234 anketirancev pozitivno odgovorilo kar 233, le en anketiranec je odgovoril, da v enoti, kjer je zaposlen nimajo zagotovljenega ločenega zbiranja odpadkov. V tem primeru gre za

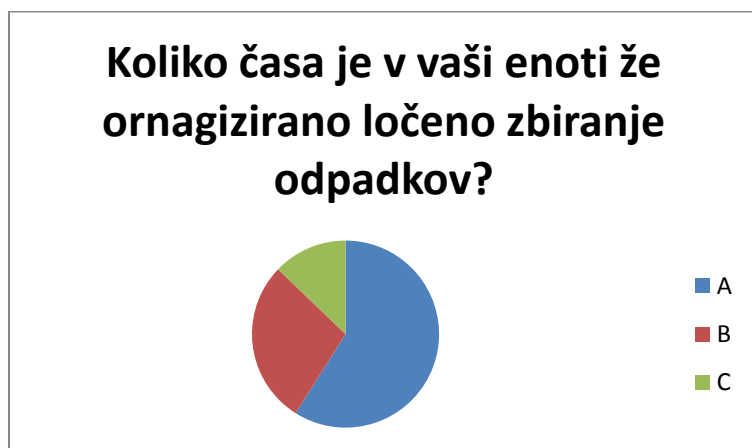
pripadnika, ki deluje na dislocirani lokaciji, izven matičnega poveljstva enote, v kateri je zaposlen. Na podlagi analize sem ugotovil, da je ločeno zbiranje odpadkov organizirano v vseh poveljstvih in enotah Slovenske vojske, kar posledično pomeni, da Slovenska vojska spoštuje vse pravilnike in standardne operativne postopke, ki opredeljujejo ekologijo v Slovenski vojski in da se na področju ekologije Slovenska vojska obnaša kot ekološko ozaveščena organizacija.

Graf 4.1: Ločevanje odpadkov v enotah Slovenske vojske

Na podlagi analize vprašanja »Koliko časa je v vaši enoti že organizirano ločeno zbiranje odpadkov?« sem ugotovil, da je v 13 odstotkih poveljstev in enot Slovenske vojske, iz katerih prihajajo anketiranci ločeno zbiranje odpadkov organizirano že več kot štiri leta, v 28 odstotkih od dve do štiri leta, v največ 59 odstotkih poveljstev in enot Slovenske vojske pa manj kot dve leti. Na podlagi analize odgovorov četrtega in petega vprašanja sem ugotovil, da je Slovenska vojska z ločenim zbiranjem odpadkov pričela že pred več kot štirimi leti in da se je ločeno zbiranje odpadkov dokaj hitro organiziralo v vseh poveljstvih in enotah Slovenske vojske. To pomeni, da Slovenska vojska spoštuje vse pravilnike in standardne operativne postopke, ki opredeljujejo ekologijo v Slovenski vojski.

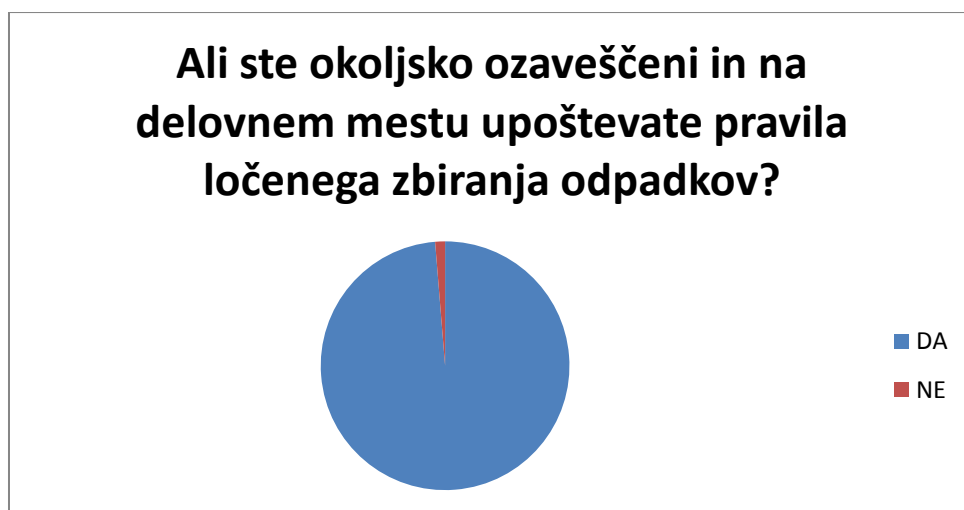
Graf 4.2: Prikaz začetka ločenega zbiranja odpadkov v poveljstvih in enotah Slovenske vojske

A – do dve leti, B – dve do štiri leta, C – več kot štiri leta

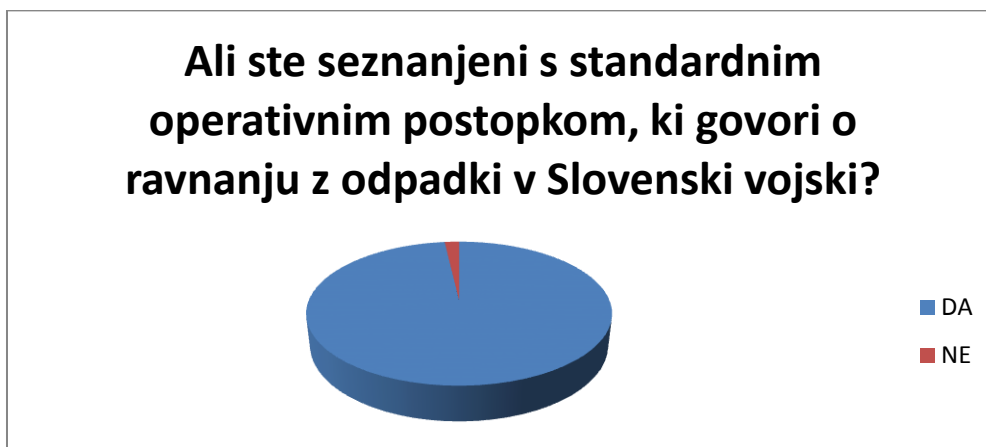
Na podlagi analize šestega anketnega vprašanja »Ali ste okoljsko ozaveščeni in na delovnem mestu upoštevate pravila ločenega zbiranja odpadkov, ki nastanejo med delovnim procesom (papir, kartuše, baterijski vložki, biološki odpadki)?« sem ugotovil, da so pripadniki in pripadnice Slovenske vojske ekološko ozaveščeni in da na delovnem mestu upoštevajo pravila ločenega zbiranja odpadkov, ki nastanejo med delovnim procesom. Na podlagi analize rezultatov šestega vprašanja, na katerega je kar 99 odstotkov anketirancev odgovorilo pozitivno lahko trdim, da je ozaveščanje pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske dobro, ter da pripadnice in pripadniki poznajo in upoštevajo pravila ločenega zbiranja odpadkov.

Graf 4.3: Ekološka ozaveščenost pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske na delovnem mestu

Na podlagi rezultatov analize sedmega vprašanja »Ali ste seznanjeni s standardnim operativnim postopkom, ki govori o ravnanju z odpadki v Slovenski vojski?« sem ugotovil, da je s standardnim operativnim postopkom, ki govori o ravnanju z odpadki v Slovenski vojski seznanjenih 74 odstotkov pripadnic in pripadnikov, kar 26 odstotkov pa s tem dokumentom ni seznanjenih. Na podlagi analize šestega vprašanja pa lahko trdim, da so tudi ti pripadniki in pripadnice ekološko izobraženi, ter da so kljub temu, da niso imeli ustreznega izobraževanja na področju ekologije ustrezno ekološko ozaveščeni.

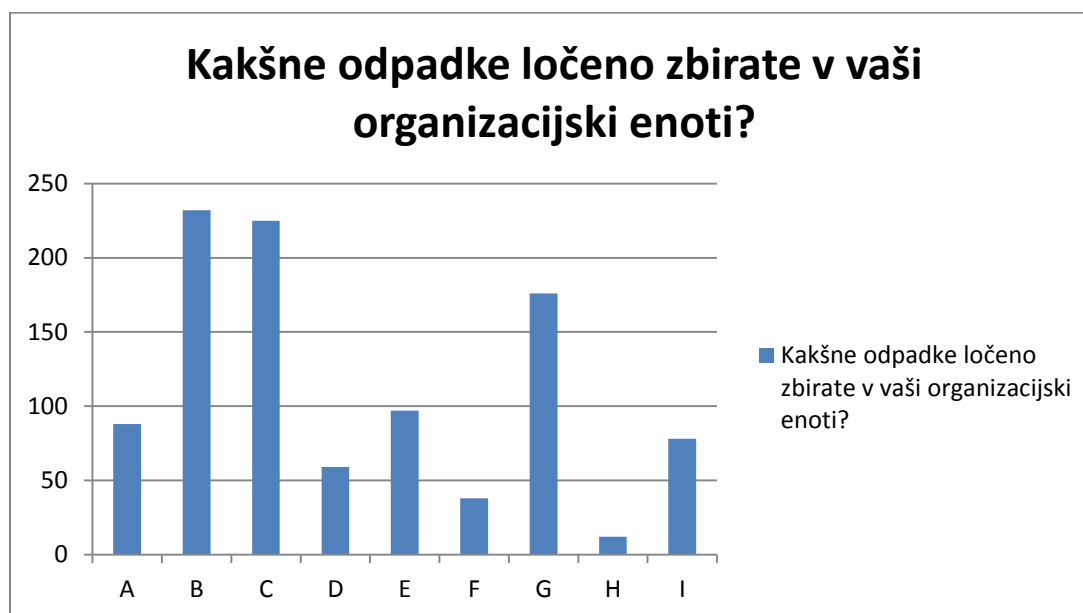
Graf 4.4: Seznanjenost pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske s standardnim operativnim postopkom, ki govori o ravnanju z odpadki v Slovenski vojski

Na podlagi rezultatov analize osmega vprašanja »Kakšne odpadke ločeno zbirate v vaši organizacijski enoti?« sem ugotovil, da je v največ poveljstvih in enotah Slovenske vojske organizirano ločeno zbiranje papirja, plastične embalaže in mešanih odpadkov. Gre za odpadke, ki pri delovanju nastajajo najpogosteje. Ostale frakcije, kot so steklo, kovina, pločevinke, nevarni gospodinjski odpadki, gradbeni odpadki in biološki odpadki pa nastanejo redkeje, oziroma pri delovanju le določenih, specializiranih enotah in poveljstvih Slovenske vojske. Prav zaradi tega ločeno zbiranje teh frakcij ni organizirano v vseh poveljstvih in enotah Slovenske vojske. Poveljstva in enote Slovenske vojske pa so odvisna tudi od civilno komunalnih podjetij, ki imajo koncesije v določenih domicilnih okoljih, saj pogosto niso usposobljena in opremljena za odvoz in predelavo vseh ločeno zbranih odpadkov.

Graf 4.5: Ločeno zbiranje odpadkov v poveljstvih in enotah Slovenske vojske

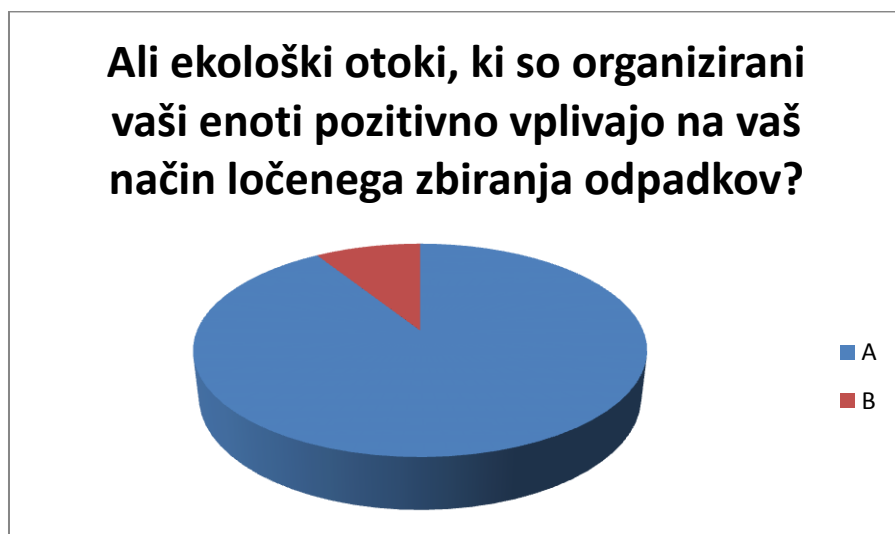
Kakšne odpadke ločeno zbirate v vaši organizacijski enoti?

A – steklo, B – papir, C – plastična embalaža, D – kovina, E – pločevinke, F – nevarni gospodinjski odpadki, G – mešani odpadki, H – gradbeni odpadki, I – biološki odpadki

Na podlagi analize devetega anketnega vprašanja »Ali ekološki otoki, ki so organizirani v vaši enoti pozitivno vplivajo na vaš način ločenega zbiranja odpadkov?« sem ugotovil, da ekološki otoki, ki so organizirani v vojašnicah Slovenske vojske kar v 91 odstotkih pozitivno vplivajo na način ločenega zbiranja odpadkov. Le devet odstotkov vprašanih meni, da ekološki otoki ne vplivajo pozitivno na način ločenega zbiranja odpadkov, kar pomeni, da bi odpadke ločevali kljub temu, če ekoloških otokov v vojašnicah ne bi bilo. Na podlagi analize pozitivnih odgovorov sem ugotovil, da je Slovenska vojska z organizacijo ekoloških otokov v vojašnicah pozitivno vplivala na svoje pripadnice in pripadnike ter jih s tem spodbudila k ločenemu zbiranju odpadkov na delovnem mestu. Na podlagi analize sem ugotovil, da se Slovenska vojska na področju ekologije obnaša kot ekološko ozaveščena organizacija.

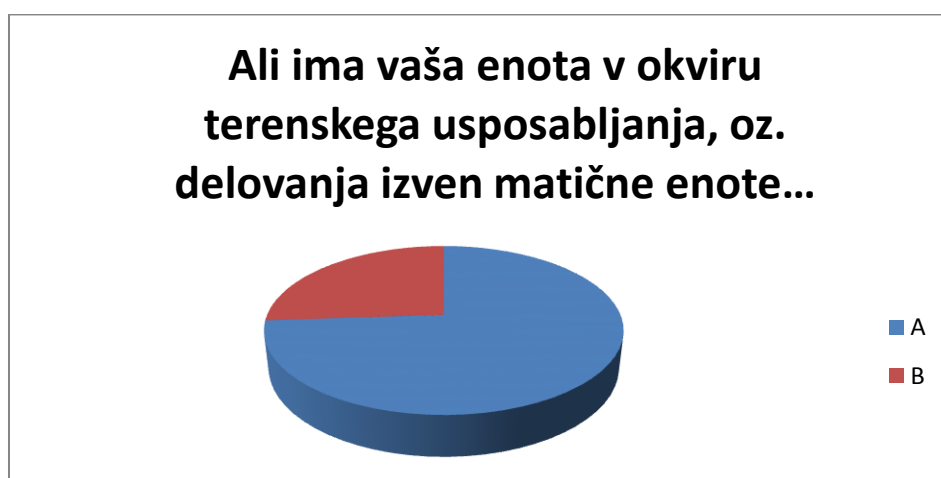
Graf 4.6: Vpliv ekoloških otokov na način ločenega zbiranja odpadkov

A – pozitivno vplivajo, B – ne vplivajo

Na podlagi desetega vprašanja »Ali ima vaša enota v okviru terenskega usposabljanja, oz. delovanja izven matične enote zagotovljeno ločeno zbiranje odpadkov?« sem ugotovil, da imajo poveljstva in enote v okviru terenskega usposabljanja, oz. delovanja izven matične enote le v 74 odstotkih primerov organizirano ločeno zbiranje odpadkov. Kar 26 odstotkov anketiranih je odgovorilo, da izven matične enote nimajo organiziranega ločenega zbiranja odpadkov.

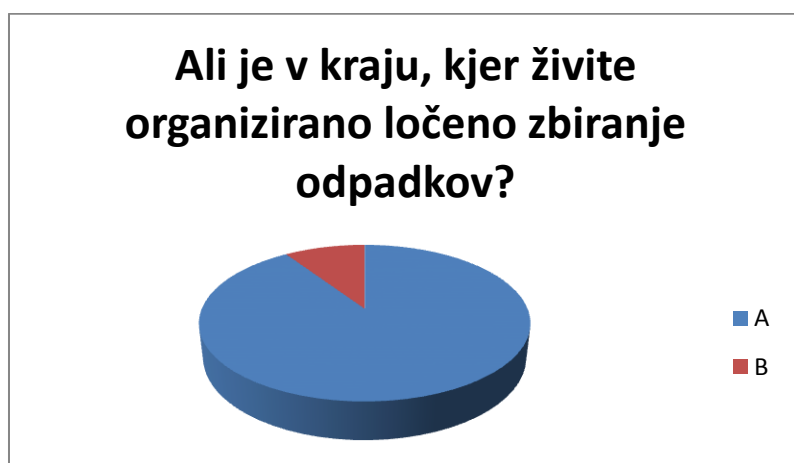
Graf 4.7: Ločeno zbiranje odpadkov na terenskem usposabljanju

A – ima, B – nima

Na podlagi enajstega vprašanja »Ali je v kraju, kjer živijo pripadnice in pripadniki Slovenske vojske organizirano ločeno zbiranje odpadkov?« sem ugotovil, da 91 odstotkov pripadnic in pripadnikov živi v kraju, kjer je organizirano ločeno zbiranje odpadkov.

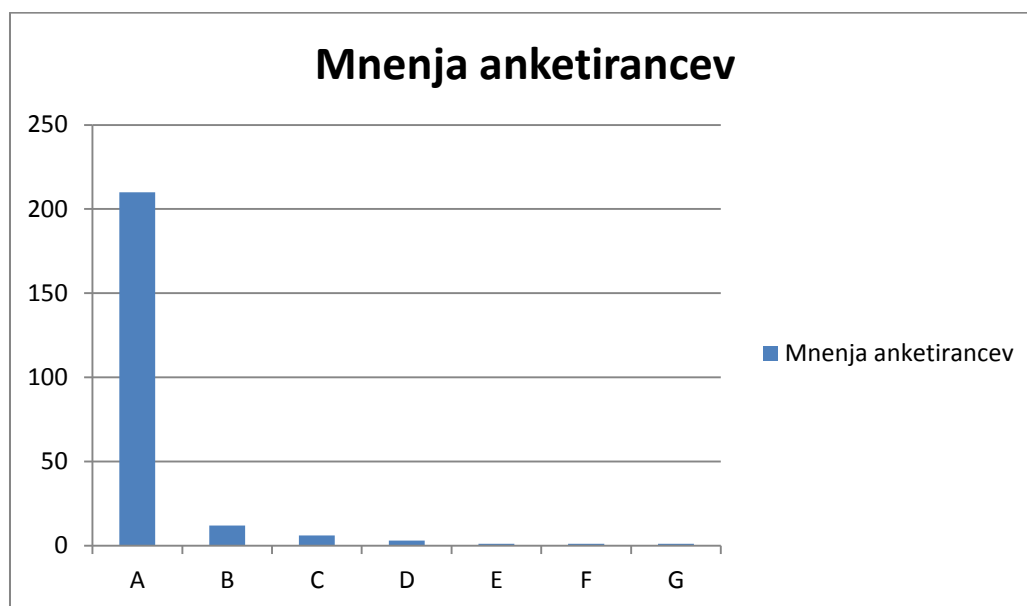
Graf 4.8: Ločeno zbiranje odpadkov v kraju kjer živijo pripadnice in pripadniki Slovenske vojske.

A – ima, B – nima

Zadnje, dvanajsto vprašanje je bilo odprto, torej so lahko anketiranci dopisali svoja mnenja, razmišljanja in predloge, kako bi lahko stanje na področju ekologije v Slovenski vojski še izboljšali. Na podlagi rezultatov analize vprašanja sem ugotovil, da skoraj devetdeset odstotkov anketirancev ni imelo predlogov, mnenj ali drugih razmišljanj glede ekologije v Slovenski vojski, kar pomeni, da je večina ekološko ozaveščena ter da so s stanjem na področju ekologije, ločenega zbiranja odpadkov in ekološke ozaveščenosti v Slovenski vojski zadovoljni. Te rezultate potrjujejo tudi rezultati analize predhodnih vprašanj. Na podlagi rezultatov analize dvanajstega vprašanja pa sem ugotovil tudi, da pet odstotkov anketirancev meni, da bi bila potrebna večja ozaveščenost posameznika, dva odstotka menita, da bi bilo potrebno zagotoviti več ekoloških otokov v vojašnicah Slovenske vojske, posamezniki pa menijo, da bi bilo potrebno organizirati več čistilnih akcij, proizvajati manj odpadkov, da ekološki otoki niso na ustreznih lokacijah ter da bi bilo z odpadki potrebno ravnati bolj racionalno (stiskanje odpadkov, zmanjšanje fosilnih goriv) in se več povezovati z regijskimi zbirnimi centri.

Graf 4.9: Mnenja anketirancev

A – Nima pripomb

B – Potrebna bi bila večja ozaveščenost posameznika

C – Potrebno bi bilo zagotoviti več ekoloških otokov v vojašnici

D – Potrebno bi bilo organizirati več čistilnih akcij

E – Potrebno bi bilo proizvajati manj odpadkov

F – Ekološki otoki niso na ustreznih lokacijah

G – Racionalnost, stiskanje odpadkov, zmanjšanje fosilnih goriv, povezava z regijskimi zbirnimi centri

Na podlagi analize rezultatov vprašanj z veliko verjetnostjo sklepam, da skoraj devetdeset odstotkov anketirancev ni imelo predlogov, mnenj ali drugih razmišljanj glede ekologije v Slovenski vojski, kar pomeni, da je večina ekološko ozaveščena ter da so s stanjem na področju ekologije, ločenega zbiranja odpadkov in ekološke ozaveščenosti v Slovenski vojski zadovoljni. Pripadniki in pripadnice Slovenske vojske so ekološko ozaveščeni in na delovnem mestu upoštevajo pravila ločenega zbiranja odpadkov, ki nastanejo med delovnim procesom. Ozaveščanje pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske je dobro, pripadnice in pripadniki poznajo in upoštevajo pravila ločenega zbiranja odpadkov. So ekološko izobraženi, tudi večina tistih, ki niso imeli ustreznega izobraževanja na področju ekologije. V večini

poveljstev in enot Slovenske vojske je organizirano ločeno zbiranje papirja, plastične embalaže in mešanih odpadkov.

Klub temu pa vojska pri delovanju in usposabljanju pogosto težko upošteva vse okoljske standarde in se obnaša povsem ekološko družbeno odgovorno. Vadišča in strelišča, ki jih Slovenska vojska uporablja pri vsakodnevnem delovanju in usposabljanju so umeščena v naravno okolje. Strelišče Mlake pri Vipavi, ki leži na vzhodnem delu Vipavske doline, osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni, strelišče in vadišče Mačkovec pri Bohinjski Beli, ki leži na robu Triglavskega narodnega parka in druga vadišča se nahajajo v ekološko dokaj ranljivi naravi. Poleg neposrednega onesnaževanja z nevarnimi odpadki (svinčeni izstrelki), povzroča usposabljanje in delovanje vojske v tem območju tudi hrup, ki neposredno vpliva na ljudi in živali, ki živijo v tem okolju.

Slovenska vojska pri delovanju doma lažje upošteva vse ekološke standarde in zakone, ki veljajo pri nas, težje pa je, ko opravlja naloge izven države. Slovenska vojska je trenutno prisotna v mednarodnih operacijah in misijah na Kosovu in v Afganistanu, posamezni pripadniki pa so prisotni še v Bosni in Hercegovini, Libanonu, Siriji, Somaliji, Srbiji in Makedoniji. V državah, kjer je že obstaja infrastruktura, ki omogoča upoštevanje vseh ekoloških standardov, se tudi Slovenska vojska lahko obnaša kot družbeno odgovorna organizacija. Drugače pa je v državah, kjer varnostna situacija in infrastruktura tega ne omogočata. Kot primer lahko navedem primer uničevanja odpadkov v Afganistanu. Slovenska vojska deluje v okviru mednarodne mirovne operacije Isaf v Afganistanu že od leta 2004. V času od leta 2010 do 2012 pa je Slovenska vojska v okviru mednarodne operacije Isaf v Afganistanu delovala s približno 60 pripadniki v vojaški bazi v Bala Boluku, na jugozahodu Afganistana. Varnostne razmere in logistična podpora nista dopuščala, da bi Slovenska vojska lahko upoštevala vse ekološke standarde, tako kot doma. Vse odpadke, ki so nastali pri delovanju kontingenta v bazi, je bilo zaradi varnostnih in zdravstvenih razlogov potrebno kuriti in popolnoma uničiti, kar pa je predstavljalo onesnaževanje okolja.

Glede na trenutno finančno situacijo v Republiki Sloveniji so sredstva, ki jih država nameni za obrambo, vsako leto manjša. Posledično pomeni to manj denarja za vzdrževanje, nabavo novih sredstev in usposabljanje. Rezultat so slabše vzdrževana vojaška vozila in druga materialno-tehnična sredstva, kar lahko pripelje do večjega onesnaževanja okolja.

5 Promocija Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije na področju varovanja okolja

5.1 Promocija Slovenske vojske

Slovenska vojska izvaja promocijo z namenom informiranja, prepričevanja in s tem posledično vplivanja na odločitev posameznikov in družbe. Promocijo izvaja več načinov in z različnimi nameni. Pri promociji Slovenske vojske lahko govorimo o promociji za notranjo javnost, zunanjo javnost, zainteresirano javnost in za strokovno javnost.

Notranja javnost; Slovenska vojska izvaja promocijo za notranjo javnost na različne načine:

- informiranje preko internih spletnih strani – glavni namen je ozaveščanje in informiranje notranje javnosti o pomembnih aktivnostih, ki jih izvajajo poveljstva in enote Slovenske vojske. Na ta način so zaposleni informirani o aktivnostih, ki jih izvajajo ostala poveljstva in enote Slovenske vojske. S tovrstnim informiranjem se notranjo javnost seznanja o novostih, možnostih, priložnostih in ostalih pomembnih informacijah,
- seminarji, tečajji, različna izobraževanja in usposabljanja – na ta način se zaposleni seznanijo z različnimi standardnimi operativnimi postopki, novostmi, pravicami in dolžnostmi,
- interna glasila; Slovenska vojska izdaja različna interna glasila na vseh ravneh delovanja. Na ta način imajo enote priložnost, da predstavijo svoje delo in naloge, ki jih opravljajo.

Za oblikovanje javnega mnenja v družbi je najbolj pomembna zunanja javnost. V tem primeru je potrebno promocijske aktivnosti prilagoditi, saj gre za javnost, ki v večini ne pozna ustroja, delovanja in nalog Slovenske vojske. Glavni namen promocije je torej zunanjo javnost informirati o delovanju, aktivnostih in nalogah, ki jih vojska izvaja, z namenom ustvariti pozitivno javno mnenje in odobravanje s strani družbe. To Slovenska vojska kontinuirano izvaja na različne načine in z različnimi orodji:

- dnevi odprtih vrat; so namenjeni predvsem civilnemu prebivalstvu, ki živi v okolju v neposredni bližini vojašnic, kjer deluje Slovenska vojska. Na dnevih odprtih vrat ima civilno prebivalstvo priložnost, da si od blizu ogleda materialno-tehnična sredstva in oborožitvene sisteme Slovenske vojske, si ogleda prostore, manj pa seznanjeni z nalogami in delovanjem vojske,
- predstavitev Slovenske vojske na sejmi; priložnost, da se Slovenska vojska predstavi širšemu krogu prebivalstva. Prisotnost na tovrstnih aktivnostih Slovenska vojska izvaja na dva načina. Prvi je organizacija sejma, kjer je glavni razstavljalec prav vojska. Tovrstnega izvajanja je zaradi trenutne finančne situacije vse manj, bolj pogoste pa so promocijske aktivnosti vojske na različnih sejmi, kjer je Slovenska vojska prisotna le z manjšo zasedbo, namen pa je zagotavljanje prisotnosti in opozarjanje nase,
- koncerti Orkestra Slovenske vojske; odličen način promocije so tudi nastopi in koncerti različnih zasedb Orkestra Slovenske vojske, ki so pogosto namenjeni širšemu krogu družbe. Slovenska vojska sodeluje na različnih dobrodelnih koncertih, na katerih, pogosto v sodelovanju z drugimi dobrodelnimi organizacijami, zbira sredstva za socialno ogrožene ciljne skupine ali posameznike.

Zainteresirana javnost je prav tako pomembna. Pod zainteresirano javnost Slovenska vojska razume predvsem potencialne bodoče pripadnice in pripadnike, torej promocija vojaškega poklica. Temu področju Slovenska vojska daje poseben poudarek, to pa izvaja na različne načine:

- vojaški študentski tabor; Študentski vojaški tabor se organizira od leta 1999. Glavni namen tabora je promocija Slovenske vojske, seznanitve študentov z vojaškim življenjem in sočasno omogoča študentom opravljanje delovne prakse. Študenti se na vojaškem taboru seznanijo s posameznimi področji dela Slovenske vojske, s poudarkom na usposabljanju v terenskih razmerah. Splošni cilj programa je motivirati študente za vojaški poklic. Posebni cilj programa je, da študentje obvladajo začetna vojaška znanja in veščine, ki so potrebna za uspešno izvajanje bojnih nalog vojaka strelca in preživetja na bojišču,
- MORS in mladi; projekt je namenjen dijakom slovenskih srednjih šol. S projektom želijo mladim predstaviti življenje in delo v vojaških pogojih, jih seznaniti z

organizacijo države, ministrstva za obrambo in Slovenske vojske, z organizacijo družbe za zaščito in reševanje, doseči pozitivno motivacijo mladih za vključitev v obrambne in varnostne strukture ter krepiti njihovo domovinsko zavest,

- spletne strani Slovenske vojske in »postanivojak.si«; na teh spletnih straneh so objavljene vse potrebne informacije v zvezi z zaposlitvijo v Slovenski vojski, delovanjem Slovenske vojske in aktivnosti, ki jih vojska izvaja,
- socialna omrežja; na katerih Slovenska vojska vsakodnevno objavlja fotografsko in video gradivo, kratka sporočila in na ta način obvešča širši krog javnosti o njenem delovanju in aktivnostih.

Promocijske aktivnosti za strokovno javnost se pogosto izvajajo z namenom predstavitve modernizacije, transformacije, usposobljenosti in ob drugih, za strokovno javnosti pomembnih dogodkih. Gre za načrtovane aktivnosti, ki se organizirajo za ožji krog ljudi. Najpogostejše tovrstne aktivnosti so:

- vojaške vaje; v okviru izvajanja vojaških vaj Slovenska vojska organizira dan, ki je namenjen predstavitvi vaje strokovni javnosti. Na teh dogodkih se udeleženci seznanijo z namenom vaje, potekom vaje, enotami, ki sodelujejo na vaji ter oborožitvenimi sistemi in tehniko, ki se uporablja na vaji,
- obiski poveljstev in enot; so namenjeni predstavitvi delovanja poveljstev in enot Slovenske vojske strokovni javnosti,

Za strokovno javnost so namenjeni že prej omenjeni načini promocije Slovenske vojske, saj gre v večini primerov za informiranje o delovanju ter o aktivnostih in nalogah, ki jih Slovenska vojska izvaja doma in v tujini.

Pomembno vlogo pri izvajanju promocije ima Oddelek za odnose z javnostmi, ki skrbi, da so promocijske aktivnosti koordinirane, organizirane in da zajamejo čim večji krog ciljnega prebivalstva ter na ta način dosežejo želen učinek. Pri večjih in pomembnih nalogah in aktivnostih, ki se načrtujejo, tako v vojski, kot na področju civilno-vojaškega sodelovanja, je potrebno izdelati komunikacijsko strategijo, ki nam je osnovno orodje pri izvajanju promocije.

5.1.1 Komunikacijska strategija SV

Komunikacijsko strategijo lahko opredelimo kot strateški načrt, s pomočjo katerega predstavimo nek dogodek ali aktivnost javnosti od začetka, ko se o dogodku ali aktivnosti, ki jo bomo komunicirali, še odloča, po odločitvi, med pripravo na dogodek ali aktivnost, v času poteka dogodka ali aktivnosti ter po zaključku. Komunikacijska strategija je orodje, ki pomaga predstavnikom odnosov z javnostmi izvajati komuniciranje od začetka do konca dogodka ali aktivnosti. Glavni deli sestavine so analiza, sinteza, strategija, taktični plan in zaključki ter predlogi (Korez 2008).

Analiza; v analizi preučujemo poslanstvo, v katerem preučujemo splošno namero, zakaj je dogodek ali aktivnost pomembna za institucijo in kaj bo v prihodnosti določen dogodek ali aktivnost pomenil za ugled institucije, oziroma kako bo naše komuniciranje vplivalo na javno mnenje, torej v primeru sodelovanja v okoljski akciji ali bo družba sodelovanje vojske sprejela pozitivno in kaj ima vojska lahko od sodelovanja. Prav tako v analizi predstavimo namen dogodka ali aktivnosti. Pomemben del analize so vrednote, ki nam pomagajo pri ugotavljanju družbene koristnosti, varstva okolja, zanesljivosti, kakovosti, ekonomičnosti ter gospodarnosti dogodka ali aktivnosti, ki jo nameravamo komunicirati. V analizi opredelimo ciljne javnosti, s katerimi bomo komunicirali oz. katere bomo obveščali ter dosedanje komuniciranje na področju, ki ga želimo komunicirati (Korez 2008).

Sinteza; v sintezi preučimo vse izzive, s katerimi se bomo srečali pri komuniciranju izvajanja dogodka ali aktivnosti, ter določimo cilje, ki jih želimo doseči s komuniciranjem. V sintezi določimo ciljne javnosti, s katerimi moramo, oziroma želimo komunicirati ali jih obveščati, da bo javno mnenje o dogodku ali aktivnosti, ki jo želimo izvajati pozitivno, ter določimo kakšna bodo naša ključna sporočila naše institucije, katera želimo, da se pojavljajo v javnosti. Komunikacijsko promocijska sporočila prispevajo k osveščanju javnosti. So sporočilne in izobraževalne narave. Vsa morajo biti pozitivna, osebna in družbeno zavedna. V propagandnih sporočilih pogosto poudarjajo nove možnosti, ki bodo temeljile na negativnih izkušnjah obstoječega stanja. Sporočila so ciljna in namenjena vsem deležnikom, aktualno oblikovana za posamezne faze dogodka ali aktivnosti, torej primarna in sekundarna (Korez 2008).

Strategija; S strategijo določimo, na kakšen način bomo komunicirali z javnostjo oziroma jo obveščali. Strategijo komuniciranja ponavadi razdelimo v več faz. Glavno orodje pred začetkom prve faze je komunikacijski načrt. Komunikacijski načrt je podroben načrt komuniciranja dogodka ali aktivnosti od začetka komuniciranja do zaključka dogodka ali aktivnosti. V komunikacijskem načrtu so po vrstnem redu in po datumu razporejeni dogodki. Vsak dogodek je podrobno opisan, na način, da z opisom odgovorimo na ključna vprašanja. Pri vsakemu dogodku opredelimo ključna sporočila dogodka, ki jih s posameznim dogodkom želimo sporočiti javnosti. V komunikacijskem načrtu opredelimo tudi orodja, s katerimi bomo določen dogodek komunicirali javnosti, nosilca komuniciranja dogodka (če imamo več nivojsko organizacijsko strukturo odnosov z javnostmi) ter kraj, kjer se bo določen dogodek odvijal (Korez 2008). Tudi Slovenska vojska je za sodelovanje v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu izdelala komunikacijski načrt (Priloga E), v katerem so bile načrtovane aktivnosti vse od prvega sporočila za javnost, s katerim se je Slovenska vojska predstavila javnosti kot ekološko ozaveščena organizacija in da bo sodelovala v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, do zadnjega sporočila za javnost, ki je bilo javnosti posredovano po zaključku okoljske akcije (Slovenska vojska, 9. januar 2011).

Prva faza se prične že pri samem načrtovanju in je pomembna, da se javnost obvesti o dogodku ali aktivnosti ter preveri, kakšno je javno mnenje in odziv medijev na naša sporočila. Predvsem sporočila, ki jih prenašajo mediji v javnost in odziv javnosti nam lahko pomagajo pri kasnejših spremembah načina komuniciranja. Naslednja faza je komuniciranje pred samim začetkom izvajanja aktivnosti ali dogodka, kjer zopet javnost seznanimo, da bomo pričeli z aktivnostmi, tretja faza komuniciranja poteka v času izvajanja aktivnosti, ko v sporočilih za javnost sporočamo javnosti o poteku aktivnosti. V tej fazi pogosto prihaja do izrednega komuniciranja, v primeru, da med izvajanjem aktivnosti prihaja do raznih sprememb ali izrednih dogodkov. Zadnja faza strategije zajema komuniciranje po zaključeni aktivnosti, ko javnost obveščamo o uspehih, rezultatih in zaključkih aktivnosti (Korez 2008). Tudi Slovenska vojska je komunikacijsko strategijo prilagodila na način, da je pričela s komuniciranjem sodelovanja v dobi priprav na sodelovanje, tik pred sodelovanjem, med in po zaključeni akciji.

Z izborom orodij določimo, na kakšen način bomo posredovali sporočila za javnost. Potrebno je določiti pomembnost posameznih dogodkov in posledično izbrati ustrezen način komuniciranja (Korez 2008).

Plan porabe resursov nam pomaga, da že v procesu načrtovanja razporedimo sredstva enakomerno in po pomembnosti. Pri tem nam pomaga prej opravljena analiza, s pomočjo katere opredelimo v kateri fazi bo komuniciranje intenzivnejše in kje bomo potrebovali več sredstev. V taktičnem planu opredelimo tudi način merjenja uspešnosti našega komuniciranja določenega dogodka (Korez 2008).

V zaključku in predlogih opredelimo ključne segmente komunikacijske strategije, določimo glavne komunikatorje, načine komuniciranja, glavna sporočila, ki jih bomo sporočali javnosti v posameznih fazah komuniciranja ter tveganja, na katera moramo biti pozorni pri komuniciranju dogodka ali aktivnosti. (Korez 2008)

Vabilo za zunanjo javnost in predstavnike medijev je orodje, s katerim Slovenska vojska vabi predstavnike medijev in javnost na različne aktivnosti. Na določene aktivnosti vabi le predstavnike medijev, predvsem takrat, ko želi, da se dogodek predstavi širši javnosti. Na aktivnosti, ki so bolj lokalnega značaja, Slovenska vojska vabi tudi širšo javnost. Dan odprtih vrat v vojašnicah je tipična aktivnost, na katero vojska povabi tudi širšo javnost, saj je sam namen aktivnosti predstavitev enot, tehničnih sredstev in oborožitve ter prostorov širši javnosti, ljudem, ki živijo v bližini vojašnice, ki se vsakodnevno srečujejo z vojsko (Vraničar 2009).

Vabilo predstavnikom medijev mora vsebovati ključne informacije o dogodku. Namen vabila predstavnikom medijev je povabiti medije na dogodek, in sicer na predstavitev novosti, novinarsko konferenco, obiske tujih delegacij, svečanosti, itd. Vabilo mora odgovoriti na vprašanja kdo, kaj, kdaj in kje ter poudariti zanimivost dogodka, ki mora predstavljati nekaj novega. Vabilo mora biti kratko, do pol strani, poslano pravočasno, 24–48 ur pred dogodkom. V primeru izrednih dogodkov se vabilo medijem pošilja tudi krajši čas pred dogodkom, vendar je treba uporabiti orodja, s katerimi na čim hitrejši način obvestimo predstavnike medijev o dogodku.

Sporočilo za javnost je orodje, s katerim želimo nek dogodek, informacijo, novost predstaviti javnosti. Sporočilo za javnost mora biti zanimivo za medije in javnost. Vsebovati mora informacije, ki pritegnejo določene javnosti in zanimive za urednike, da bodo objavili vsebino sporočila za javnost. Sporočilo za javnost mora vsebovati novico, novost ali neko novo stvar,

s katero želimo seznaniti javnost z namenom predstavitve dela in nalog Slovenske vojske (Vraničar 2009).

V sporočilu za javnost so navedena glavna sporočila, ki jih želi Slovenska vojska s pomočjo medijev sporočiti javnosti. Če mediji glavna sporočila vojske povzamejo in jih posredujejo javnosti, lahko trdimo, da so mediji v tovrstnih aktivnostih civilno-vojaškega sodelovanja pomemben instrument promocije legitimnosti Slovenske vojske (Vraničar 2009).

S sporočilom za javnost želimo javnosti sporočiti vsa pomembna sporočila, ki bodo pripomogla k dosegu zastavljenega cilja. V primeru sodelovanja Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! so glavna sporočila namenjena tako notranji javnosti kot ostalim javnostim s ciljem promocije Slovenske vojske kot ekološko odgovorne organizacije, ekološkemu ozaveščanju njenih pripadnic in pripadnikov, vzpodbuda ostali javnosti, da se pridruži in sodeluje v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu ter predstavitev sodelovanja kot pozitivno obliko civilno-vojaškega sodelovanja.

Sporočila za javnost o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu je pripravljala Oddelek za odnose z javnostmi na Generalštabu Slovenske vojske. Skladno s komunikacijskim načrtom je bilo v okviru okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu izdelanih devet sporočil za javnost.

5.2 Sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

Slovenska vojska je v okviru civilno-vojaškega sodelovanja sodelovala v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, ki jo je aprila 2010 organiziralo Društvo Ekologi brez meja. Šlo je za največjo prostovoljno okoljsko akcijo v zgodovini Slovenije. Cilj okoljske akcije je bil združiti 200.000 prostovoljcev in 17. aprila izpeljati največjo okoljsko akcijo v Sloveniji doslej, izdelati prvi digitalni register in nacionalni zemljevid z lokacijami čim večjega števila divjih odlagališč, odstraniti najmanj 20.000 ton ilegalno odvrženih odpadkov, združiti vse ekološke akcije, ki potekajo v spomladanskem času na en datum in s skupnim namenom in ne nazadnje ozaveščanje in izobraževanje o izboljšanju odnosa do ravnanja z

odpadki. Okoljska akcija je bila organizirana po zgledu projekta »Let's do it, Estonia!«, ki je v Estoniji potekal leta 2008.

Slovenska vojska je v okviru okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu organizirala preliminarno vzorčno čistilno akcijo, v kateri je teden dni prej očistila dve divji odlagališči na zemljiščih v upravljanju Ministrstva za obrambo, in sicer nekdanji vojaški poligon Strmica nad Vrhniko in zemljišče ob Vojašnici Novo mesto. V okviru preliminarne vzorčne čistilne akcije je Slovenska vojska očistila tudi osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni. Na ta način je Slovenska vojska organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu predstavila vse logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo (Slovenska vojska, 18. januar 2011).

V soboto, 17. aprila 2010, je Slovenska vojska v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu sodelovala z vsemi pripadnicami in pripadniki, ki niso bili na dolžnostih doma ali v tujini. Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so v okviru akcije očistili zemljišča, ki so v lasti Ministrstva za obrambo, vojašnice, skladišča in druge objekte Slovenske vojske ter neposredno okolico njenih objektov (Slovenska vojska, 18. januar 2011).

Slovenska vojska se je za sodelovanje v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu odločila v začetku meseca februarja 2010, takoj za tem, ko so organizatorji akcije Ekologi brez meja pričeli z oglaševalsko kampanjo okoljske akcije. Glavni namen sodelovanja Slovenske vojske v okoljski akciji je bil promovirati Slovensko vojsko kot ekološko odgovorno organizacijo, sposobno izvajanja najzahtevnejših projektov na področju ekologije in pripravljeno pomagati na področju civilno-vojaškega sodelovanja. Slovenska vojska je v okoljski akciji sodelovala v dveh delih. V prvem delu je teden dni pred vseslovensko okoljsko akcijo izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo, v drugem delu pa je očistila objekte Ministrstva za obrambo, kjer delujejo poveljstva in enote Slovenske vojske ter njihovo bližnjo okolico. Idejo za sodelovanje je Slovenska vojska povzela od Estonske vojske, ki je prav tako sodelovala v okoljski akciji Let's do it Estonia (Slovenska vojska, 18. januar 2011).

Slovenska vojska je v okviru sodelovanja v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu pripravila tudi komunikacijsko strategijo. Namen proaktivnega delovanja na področju odnosov z javnostmi je bil javnosti predstaviti namen sodelovanja, pomen tovrstnega civilno-

vojaškega sodelovanja in prikaz vojske kot visoko usposobljene za opravljanje različnih, ne samo bojnih delovanj.

V prvem delu sodelovanja v okoljski akciji je Slovenska vojska teden dni pred vseslovensko čistilno akcijo 10. aprila izvedla vzorčno čistilno akcijo, v kateri so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske skupaj s predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu! očistili divje odlagališče na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko, divje odlagališče na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto in osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni. V vzorčnem čiščenju na vseh treh lokacijah je bilo skupaj zbranih 182 m³ odpadkov. Na odlagališču na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica je bilo zbranih 50 m³ odpadkov, in sicer 35 m³ ločeno zbranih odpadkov ter 15 m³ mešanih odpadkov. Na divjem odlagališču na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto je bilo zbranih 50 m³ odpadkov, in sicer 10 m³ avtomobilskih pnevmatik, 20 m³ ločeno zbranih odpadkov ter 20 m³ mešanih odpadkov (Slovenska vojska, 18. januar 2011).

Na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku je bilo zbranih 92 m³ odpadkov, in sicer 45 m³ ločeno zbranih odpadkov ter 47 m³ mešanih odpadkov. Namen preliminarne vzorčne čistilne akcije je bil organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu predstaviti vse logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo ter spodbuditi civilno prebivalstvo, da se v čim večjem številu odzove na vabilo organizatorjev na vseslovensko čistilno akcijo (Slovenska vojska, 18. januar 2011).

V drugem delu sodelovanja v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske 17. aprila, na dan vseslovenske čistilne akcije čistili objekte Ministrstva za obrambo, v katerih delujejo poveljstva in enote Slovenske vojske in njihovo bližnjo okolico. Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so v petih urah zbrali okrog 1.600 m³ odpadkov, in sicer okrog 500 m³ ločeno zbranih odpadkov, 300 m³ mešanih in 800 m³ bioloških odpadkov. V čistilni akciji je sodelovalo 3.132 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske, razdeljenih v 64 skupin po vsej Sloveniji. Na območju Gorenjske je delovalo 12 skupin, na Štajerskem prav tako 12, na Dolenjskem 14, na Primorskem 8 in v osrednji Sloveniji 18 (Slovenska vojska, 18. januar 2011).

Slovenska vojska je tako v dveh čistilnih akcijah v okviru okoljske akcije Očistimo Slovenijo sodelovala s skoraj 3400 pripadniki in pripadniki, ki so skupaj zbrali 1793 m³, oziroma 178

ton odpadkov, od tega 610 m³, oziroma 28 ton ločeno zbranih odpadkov, 800 m³, oziroma 104 tone bioloških odpadkov in 383 m³, oziroma 46 ton mešanih odpadkov. Zbrane odpadke je Slovenska vojska odpeljala na zbirna mesta, ki so jih določili organizatorji okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Odpadke so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske med zbiranjem ločevali. Stroškov z odvozom in predelavo odpadkov Slovenska vojska ni imela, saj je bil dogovor med organizatorjem okoljske akcije in komunalnimi podjetji, da stroške krijejo komunalna podjetja (Slovenska vojska, 18. januar 2011).

Sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu je na področju odnosov z javnostmi podpiral Oddelek za odnose z javnostmi Generalštaba Slovenske vojske. V času od sporočila za javnost, v katerem je Slovenska vojska sporočila javnosti, da bo sodelovala v okoljski akciji pa do zadnjega sporočila za javnost po zaključku akcije, je Oddelek za odnose z javnostmi medijem posredoval devet sporočil za javnost in eno vabilo medijem. Slovenska vojska je sodelovala tudi na tiskovni konferenci, ki jo je organizirala skupaj z organizatorji okoljske akcije Ekologi brez meja in organizirala izjavo za javnost ministrice za obrambo Republike Slovenije in poveljnika sil Slovenske vojske na preliminarni vzorčni čistilni akciji (Slovenska vojska, 18. januar 2011).

Mediji so pri sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu posredno vplivali na promocijo Slovenske vojske in njene legitimnosti v javnosti. Pomembna so pozitivna sporočila, ki jih javnosti sporočajo mediji. Prisotnost medijev in objave pozitivnih sporočil o sodelovanju Slovenske vojske v okoljskih akcijah je pripomoglo k promociji Slovenske vojske, saj so mediji poleg sporočil, ki jih daje vojska, sporočali tudi sporočila organizatorjev ter drugih udeležencev okoljske akcije ter na ta način pripomogli k promociji vojske. Poleg promocije Slovenske vojske so mediji posredno predstavljali vojsko kot ekološko odgovorno organizacijo, ki svojo legitimnost predstavlja tudi z ekološkimi akcijami. Mediji so prikazovali sodelovanje v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu kot eno prijaznejših oblik delovanja Slovenske vojske takrat, ko je večina sporočil, ki jih ponujajo javnosti, pozitivnih in ko so sporočila, ki jih Slovenska vojska želi posredovati javnosti s pomočjo medijev, objavljena (Genion, 20. december 2010).

5.2.1 Poročanje o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu v medijih

Slovenska vojska je javnost pričela obveščati o njenem sodelovanju v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu dva meseca pred pričetkom izvedbe aktivnosti z namenom, da se javnosti predstavi kot ekološko odgovorna organizacija. Namen zgodnjega obveščanja je bil predstaviti vse ukrepe, ki jih Slovenska vojska izvaja na področju ekologije, zbiranja in ločevanja odpadkov ter ukrepanja v primeru nastajanja različnih vrst odpadkov pri delovanju Slovenske vojske. Področje ekologije v današnjem času postaja vse bolj občutljiva tema, saj je veliko naravnih nesreč, ujm, posledica globalnega segrevanja in nevestnega obnašanja človeka do narave. Živimo v času, ko se moramo obnašati odgovorno do narave. Ne samo v okolju kjer bivamo, temveč tudi povsod drugje. Slovenska vojska po velikosti sodi med večje organizacijske strukture, v kateri deluje preko sedem tisoč pripadnic in pripadnikov in katera ima svoje organizacijske enote enakomerno porazdeljene po celotnem teritoriju Republike Slovenije. Pri delovanju tako velikih organizacijskih struktur je pogosto težko obvladovati vse organizacijske enote, predvsem ker so različna poveljstva odgovorna za enote, ki so različne po delovanju, namenu, lokaciji in materialno-tehničnih sredstvih, ki jih uporablja. Prav tako je Slovenska vojska dolžna spoštovati vso zakonodajo s področja ekologije (Oddelek za odnose z javnostmi Slovenske vojske).

Na prvo sporočilo, ki ga je Slovenska vojska objavila na spletnih straneh in posredovala javnosti se mediji niso odzvali tako, kot je bilo pričakovano, saj se je ravno na dan, ko je bilo sporočilo za javnost posredovano medijem v šentviški vojašnici zgodila nesreča s strelnim orožjem. Oddelek za odnose z javnostmi je informacijo o nesreči posredoval le nekaj ur po sporočilu za javnost o ekologiji v Slovenski vojski. Nesreča s strelnim orožjem je bila tako nekaj dni glavna tema, ki so jo povzemali slovenski mediji o Slovenski vojski (MORS, 15. november 2010). Prav tako so v istem času potekale Zimske Olimpijske igre, na katerih je v istem obdobju smučarska tekačica Petra Majdič kljub poškodbi osvojila bronasto medaljo (Olimpijski komite, 15. november 2010).

Medijsko poročanje je bilo takrat usmerjeno predvsem v uspeh športnice, glavna tema poročanja o Slovenski vojski pa nesreča s strelnim orožjem, saj je vojak nesrečo preživel in je

komuniciranje dogodka potekalo vse do trenutka, ko vojak ni bil več v smrtni nevarnosti in ko se je ugotovilo, da v nesreči ni bila udeležena druga oseba. Sporočilo za javnost je za medije zanimivo takoj, ko pride v uredništvo. V primeru, ko uredništvo prejme sporočilo za javnost in da takrat ni odmevnejših tem za poročanje, mediji potrebujejo določene vsebine za zapolnitev medijskega časa ali prostora, je sporočilo za javnost pogosto uporabljeno in posredovano javnosti. V primerih, ko pa je dovolj drugih pomembnejših ali odmevnejših dogodkov, pa z ostalimi sporočili za javnost ne dosežemo zadanih ciljev posredovanja zelenih sporočil javnosti. V teh primerih je potrebno počakati na primeren čas in sporočilo za javnost ponovno posredovati medijem (Vraničar 2009).

5.2.2 Vabilo za javnost (vabilo za predstavnike medijev)

V primeru vabila medijem na sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu (Priloga F) so bila upoštevana pravila pisanja vabila medijem. V glavnem delu je odgovorjeno na vprašanje KDAJ, KAJ, KDO IN KJE. Na osnovi prvih informacij uredniki razberejo, za kakšno aktivnost gre, kdo jo organizira, kje se dogaja in kdaj bo potekala. V glavnem delu so pojasnjene podrobnosti okoljske akcije, iz katerih se razbere, koliko pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske sodeluje v okoljski akciji, iz katerih enot prihajajo, katera materialno tehnična sredstva bodo uporabljali pri čiščenju in za kakšno vrsto odpadkov gre na posameznih odlagališčih, ki jih bodo pripadnice in pripadniki Slovenske vojske očistili (Vraničar 2009).

Predstavnikom medijev sta v zaključku predstavljena program in potek obiska ter ostale pomembne informacije. Na koncu vabila medijem je ime in priimek kontaktne osebe, ki jo predstavniki medijev lahko pokličejo za dodatna vprašanja. V okviru sodelovanja Slovenske vojske v projektu Očistimo Slovenijo v enem dnevu je Oddelek za odnose z javnostmi Generalštaba Slovenske vojske izdelal eno vabilo medijem, s katerim so bili predstavniki medijev vabljeni na preliminarno vzorčno čistilno akcijo (priloga F). Ostala vabila medijem na dogodke, vezane na okoljsko akcijo Očistimo Slovenijo v enem dnevu, na katerih je sodelovala tudi Slovenska vojska so izdelali in posredovali medijem organizatorji okoljske akcije Ekologi brez meja (Vraničar 2009).

5.2.3 Sporočilo za javnost

Prvo sporočilo za javnost, (Priloga G) »Slovenska vojska je ekološko odgovorna organizacija« (Slovenska vojska, 12. februar 2011) je bilo posredovano javnosti v začetku februarja 2010, ko se je Slovenska vojska odločila, da bo sodelovala v projektu Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Glavni namen prvega sporočila za javnost je bil seznaniti javnost, da Slovenska vojska upošteva vse okoljske standarde ter da deluje kot ekološko odgovorna organizacija. Glavno sporočilo je bilo navedeno že v naslovu, poleg tega pa je s sporočilom za javnost tudi naznanila sodelovanje v vseslovenski okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Glavna sporočila, ki jih je hotela Slovenska vojska sporočiti javnosti s prvim sporočilom za javnost so bila:

- Slovenska vojska je ekološko odgovorna organizacija,
- Slovenska vojska bo tako organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu! predstavila vse logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo,
- v Slovenski vojski se zavedamo, da se moramo na področju ekologije vesti kot družbeno odgovorna organizacija in da je pozitiven odnos do okolja eden ključnih dejavnikov pri razvoju ter uspešnem delovanju sodobne vojske,
- s pravilnim zbiranjem in ločevanjem odpadkov znižujemo stroške odvoza ter predelave odpadkov in tako skrbimo za čisto okolje,
- v vseh objektih Slovenske vojske je vzpostavljeno ločeno zbiranje odpadkov.
- lani smo z ločevanjem odpadkov stroške odvoza in predelave znižali za 60 odstotkov.
- Slovenska vojska namenja pomembno vlogo izobraževanju svojih pripadnic in pripadnikov s področja ekologije.

Drugo sporočilo za javnost, (Priloga H) »Slovenska vojska dejavna v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!« (Slovenska vojska, 9. februar 2011) je Slovenska vojska posredovala javnosti v začetku meseca marca, ko se je del pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske že pripravljal na sodelovanje. Namen drugega sporočila za javnost je bil ponovno seznaniti javnost, da bo Slovenska vojska sodelovala v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! in predstavila, kako potekajo pogovori o načinu sodelovanja med organizatorji okoljske akcije in Slovensko vojsko. Poleg sporočila za javnost Slovenske vojske so bila v drugem sporočilu za javnost predstavljena tudi splošna sporočila o namenu vseslovenske

okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Glavna sporočila, ki jih je hotela Slovenska vojska sporočiti javnosti z drugim sporočilom za javnost so bila:

- Slovenska vojska dejavna v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!,
- 10. aprila pa bo Slovenska vojska izvedla vzorčno čistilno akcijo treh največjih divjih odlagališč na zemljiščih v lasti MORS,
- v soboto, 17. aprila, bodo pripadnice in pripadniki izvedli čiščenje objektov Slovenske vojske ter njihovo neposredno okolico, sodelovali pa bodo tudi pri akciji v lokalnem okolju,
- namen akcije je združiti 200.000 prostovoljcev in izpeljati največjo okoljsko akcijo v Sloveniji doslej (sporočilo organizatorja),
- namen akcije je izdelati prvi digitalni register in nacionalni zemljevid z lokacijami divjih odlagališč, odstraniti najmanj 20.000 ton ilegalno odvrženih odpadkov ter združiti vse ekološke akcije, ki potekajo v spomladanskem času (sporočilo organizatorja).

Tretje sporočilo za javnost, (Priloga I) »Slovenska vojska v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! (Slovenska vojska, 9. februar 2011) je Slovenska vojska posredovala javnosti v drugi polovici marca 2010. V tem sporočilu je Slovenska vojska sporočila javnosti v kakšnem obsegu bo sodelovala v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!, s koliko pripadnicami in pripadniki, na kakšen način bo zbirala odpadke, kaj bo z odpadki, zbranimi na čistilni akciji in kaj vse bo v okviru sodelovanja v okoljski akciji očistila. Glavna sporočila, ki jih je hotela Slovenska vojska sporočiti javnosti s tretjim sporočilom za javnost so bila:

- Slovenska vojska je organizirala vzorčno čistilno akcijo, v kateri bo očistila divji odlagališči na zemljiščih v upravljanju Ministrstva za obrambo, in sicer nekdanji vojaški poligon Strmica nad Vrhniko ter zemljišče ob Vojašnici Novo mesto,
- v okviru čistilne akcije bo Slovenska vojska očistila tudi osrednje vadišče SV Poček pri Postojni,
- Slovenska vojska bo tako organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu! predstavila logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bo soočila med čistilno akcijo,
- v čistilni akciji bo 10. aprila sodelovalo do 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske,

- zbrane odpadke bo Slovenska vojska dostavila do zbirnih mest, od koder jih bodo odpeljala lokalna komunalna podjetja,
- slovenska vojska bo v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! sodelovala tudi v soboto, 17. aprila.

Četrto sporočilo za javnost, (priloga J) »Slovenska vojska pripravljena na vzorčno čistilno akcijo«(Slovenska vojska, 9. februar 2011) je Slovenska vojska posredovala v javnost teden dni pred izvedbo preliminarne vzorčne čistilne akcije. Namen sporočila je bil predstaviti javnosti vse podrobnosti o preliminarni vzorčni čistilni akciji. V sporočilu za javnost so bile navedene lokacije divjih odlagališč, vrste odpadkov, število sodelujočih na akciji in kaj bo Slovenska vojska naredila z zbranimi odpadki. V sporočilu za javnost je bil določen tudi terminski načrt izvedbe preliminarne vzorčne čistilne akcije po lokacijah. Glavna sporočila, ki jih je hotela Slovenska vojska sporočiti javnosti s četrtem sporočilom za javnost so bila:

- Slovenska vojska bo tako organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu predstavila vse logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo,
- na divjem odlagališču na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko bo Slovenska vojska s 50 pripadnicami in pripadniki očistila 25 kubičnih metrov odpadkov,
- na divjem odlagališču ob Vojašnici Novo mesto bo Slovenska vojska s 25 pripadnicami in pripadniki očistila 10 kubičnih metrov odpadkov,
- na osrednjem vadišču Slovenske vojske Poček pri Postojni bo v čistilni akciji sodelovalo približno 180 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske,
- v Slovenski vojski se je začelo ločeno zbiranje odpadkov že leta 2003,
- z intenzivnim usposabljanjem na temo ekologije se je dvignila okoljska osveščenost pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske,
- v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu bo Slovenska vojska sodelovala tudi v soboto, 17. aprila, in sicer z vsemi pripadnicami in pripadniki, ki ne bodo na dolžnostih doma ali v tujini,
- odpadke bo Slovenska vojska zbirala ločeno, tiste, ki ne sodijo med odpadke za ločeno zbiranje, pa bodo prenesli na zbirna mesta, ki jih bo določil organizator okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu.

Peto sporočilo za javnost, (Priloga K) »Slovenska vojska bo s preliminarno čistilno akcijo opozorila na projekt Očistimo Slovenijo v enem dnevu!« (Slovenska vojska, 9. februar 2011) je Slovenska vojska posredovala javnosti dan pred izvedbo preliminarne vzorčne čistilne akcije. V prvem delu je bil namen sporočila za javnost predstaviti zaključke in sporočila tiskovne konference, ki jo je Slovenska vojska organizirala skupaj s predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu!, v drugem delu sporočila za javnost pa napovedati izvedbo preliminarne čistilne akcije. Glavna sporočila, ki jih je hotela Slovenska vojska sporočiti javnosti s petim sporočilom za javnost so bila:

- Slovenska vojska bo s preliminarno čistilno akcijo opozorila na projekt Očistimo Slovenijo v enem dnevu!,
- vzorčna čistilna akcija, v kateri bodo sodelovali predstavniki Slovenske vojske in predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu!, je namenjena opozarjanju na bližajočo vseslovensko okoljsko akcijo Očistimo Slovenijo v enem dnevu!, ki bo potekala 17. aprila,
- pri čiščenju divjega odlagališča na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko bo na dan vzorčne akcije sodelovalo 50 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske, ki bodo očistili približno 25 kubičnih metrov odpadkov,
- na divjem odlagališču na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto se na dveh lokacijah nahaja približno 10 kubičnih metrov odpadkov, ki jih bo pomagalo počistiti do 25 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske,
- na osrednjem vadišču Slovenske vojske Poček pri Postojni bo v čistilni akciji sodelovalo približno 180 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske,
- v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! bo Slovenska vojska sodelovala tudi v soboto, 17. aprila, in sicer z vsemi pripadnicami in pripadniki, ki ne bodo na dolžnostih doma ali v tujini,
- odpadke bo Slovenska vojska zbirala ločeno, tiste, ki ne sodijo med odpadke za ločeno zbiranje pa bodo prenesli na zbirna mesta, ki jih bo določil organizator okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu!.

Šesto sporočilo za javnost, (Priloga L) »Slovenska vojska že na deloviščih čistilne akcije« (Slovenska vojska, 9. februar 2011) je bilo izdelano v tiskovnem središču za medijsko pokrivanje preliminarne čistilne akcije, ki ga je Slovenska vojska organizirala na Strmici nad Vrhniko, torej na kraju izvajanja akcije. Sporočilo za javnost je bilo izdelano v obliki

poročanja s terena in je vsebovalo informacije z vseh treh lokacij, kjer je Slovenska vojska izvajala preliminarno vzorčno čistilno akcijo. Glavna sporočila, ki jih je hotela Slovenska vojska sporočiti javnosti s šestim sporočilom za javnost so bila:

- Slovenska vojska že na deloviščih čistilne akcije,
- okrog 300 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske je pričelo z vzorčnim čiščenjem odpadkov na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko, na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto in na osrednjem vadišču Slovenske vojske Poček pri Postojni,
- vzorčno čiščenje poteka v okviru okoljske akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu!«, ki bo 17. aprila, z namenom preverjanja logističnih in organizacijskih izzivov, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo,
- vojakom se je pridružilo tudi 12 organizatorjev okoljske akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu!« in 10 ambasadorjev akcije, članov pevskega zbora Perpetum Jazzile.
- odpadke bo Slovenska vojska na vseh treh lokacijah zbirala ločeno, tiste, ki ne sodijo med odpadke za ločeno zbiranje, pa bodo prenesli na zbirne točke, ki jih bo določil organizator okoljske akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu!«,
- vzorčni čistilni akciji sta se pridružila tudi ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič in načelnik generalštaba Slovenske vojske generalmajor mag. Alojz Šteiner, v Novem mestu pa namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Branimir Furlan.

Sedmo sporočilo za javnost, (Priloga M) »Slovenska vojska in predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu! uspešno izvedli vzorčno čistilno akcijo« (Slovenska vojska, 9. februar 2011) je Slovenska vojska posredovala javnosti po zaključeni preliminarni vzorčni čistilni akciji. S sporočilom za javnost je Slovenska vojska želela sporočiti javnosti o izvedbi preliminarne vzorčne čistilne akcije, koliko odpadkov je bilo zbranih, kje se je izvajala čistilna akcija, kdo vse je sodeloval v akciji in kakšni so bili rezultati. Glavna sporočila, ki jih je hotela Slovenska vojska sporočiti javnosti s sedmim sporočilom za javnost so bila:

- Slovenska vojska in predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu! Uspešno izvedli vzorčno čistilno akcijo,
- v vzorčnem čiščenju na vseh treh lokacijah je bilo skupaj zbranih 182 m³ odpadkov, od tega 100 m³ ločeno zbranih odpadkov,
- vzorčne čistilne akcije sta se udeležila tudi ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor mag. Alojz Šteiner,

- ena izmed vodij projekta Petra Matos je poudarila, da je Slovenska vojska eden ključnih partnerjev pri uspešni izvedbi projekta, in dejala: »Predvsem nas veseli, da smo danes ugotovili, da vojaki poznajo pravila ločevanja odpadkov. Ločeno smo zbrali skoraj 60 odstotkov zbranih odpadkov.«,
- eden izmed vodij projekta Aleš Pevc je dejal: »Glede na današnji potek akcije bi prostovoljcem, ki se bodo udeležili akcije naslednjo soboto, priporočil, da si navodila za prostovoljce natisnejo in jih prinesejo s seboj na čiščenje. Hkrati jim svetujem, da s seboj prinesejo dodatne vreče, ker je odpadkov resnično ogromno in v več slojih. Tudi grablje in rovnice pri čiščenju ne bodo odveč.«,
- v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! bo Slovenska vojska sodelovala tudi v soboto, 17. aprila, in sicer z vsemi pripadnicami ter pripadniki, ki ne bodo na dolžnostih v domovini ali tujini,
- Odpadke bodo pripadniki Slovenske vojske zbirali ločeno.

Na dan vseslovenske okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu Slovenska vojska ni vabila medijev na lokacije, kjer so njene pripadnice in pripadniki čistili. Na Generalštabu Slovenske vojske je Oddelek za odnose z javnostmi zbiral podatke iz podrejenih enot Slovenske vojske, ki so sodelovale v okoljski akciji. Na osnovi zbranih podatkov je Oddelek za odnose z javnostmi pripravil osmo sporočilo, ki ga je javnosti posredoval dve uri po začetku akcije. Glavni namen sporočila za javnost je bil seznaniti javnost, da Slovenska vojska sodeluje v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, koliko pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske sodeluje v akciji, kaj bodo očistili ter kako uspešni so bili v prvih dveh urah izvajanja aktivnosti. Glavna sporočila, ki jih je Slovenska vojska želela sporočiti javnosti z osmim sporočilom za javnost, (Priloga N) »Tudi Slovenska vojska že na deloviščih okoljske akcije« so: (Slovenska vojska, 9. februar 2011)

- tudi Slovenska vojska že na deloviščih okoljske akcije,
- v današnji akciji sodeluje 3132 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske,
- današnja akcija Slovenske vojske je namenjena vključevanju v vseslovensko akcijo »Očistimo Slovenijo v enem dnevu«,
- v prvih dveh urah zbiranja odpadkov so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske že zbrali več kot 1439 m³ odpadkov, ki so jih večinoma tudi ločevali, skladno z navodili organizatorjev čistilne akcije.

Deveto sporočilo za javnost, (Priloga O) »Slovenska vojska v okoljski akciji zbrala okrog 1600 m³ odpadkov« (Slovenska vojska, 9. februar 2011) je Slovenska vojska posredovala javnosti po zaključku vseslovenske okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Namen sporočila za javnost je bil seznaniti javnost, da je Slovenska vojska sodelovala v projektu Očistimo Slovenijo v enem dnevu, kako uspešna je bila, kakšen je bil namen sodelovanja, koliko odpadkov je bilo zbranih ter koliko pripadnic in pripadnikov je sodelovalo v projektu. Zadnje sporočilo za javnost je pomenilo zaključek komunikacijske strategije, ki jo je izdelala Slovenska vojska za sodelovanje v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Glavna sporočila, ki jih je Slovenska vojska želela sporočiti javnosti z zadnjim sporočilom za javnost so:

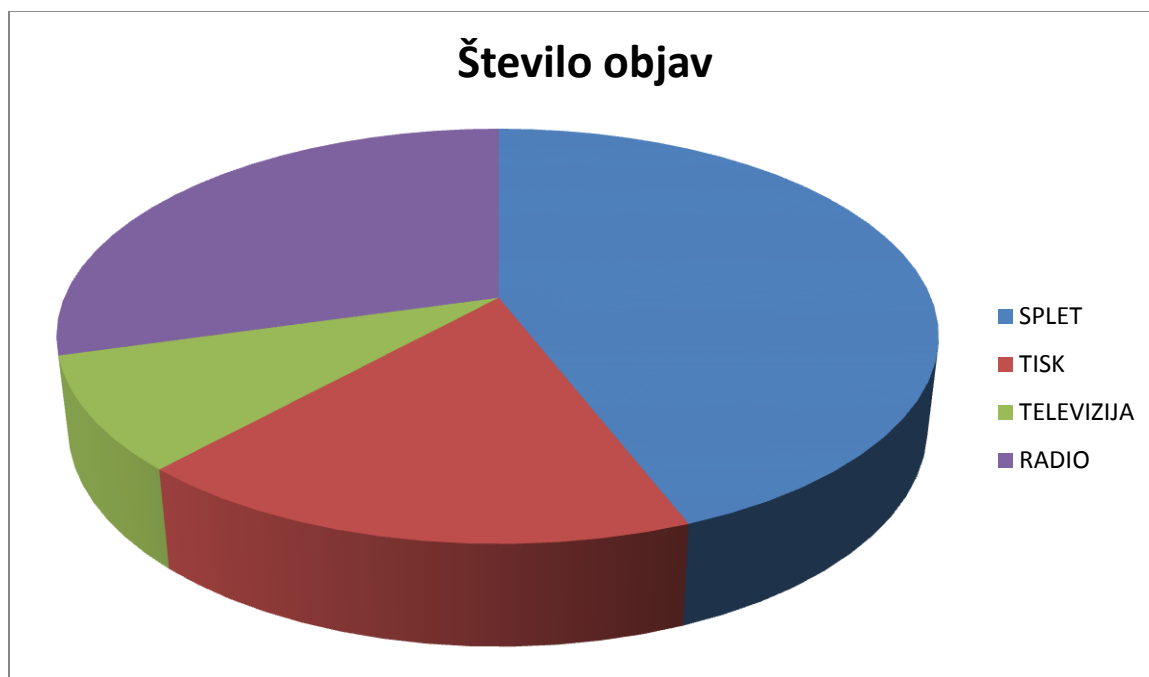
- Slovenska vojska v okoljski akciji zbrala okrog 1600 m³ odpadkov,
- pripadnice in pripadniki Slovenske vojske, ki so danes, 17. aprila, sodelovali v okoljski akciji po Sloveniji, so v petih urah zbrali okrog 1.600 m³ odpadkov, in sicer okrog 500 m³ ločeno zbranih odpadkov, 300 m³ mešanih in 800 m³ bioloških odpadkov,
- v čistilni akciji je sodelovalo 3.132 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske, razdeljenih v 64 skupin po vsej Sloveniji,
- Slovenska vojska je prvi del čistilne akcije izvedla že v soboto, 10. aprila,
- čistilne akcije se je udeležil tudi načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor mag. Alojz Šteiner, ki je ob koncu akcije izrazil zadovoljstvo z opravljenim delom, saj so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske v akciji pokazali visoko stopnjo pripravljenosti ter ozaveščenosti za tovrstne akcije, hkrati je Slovenska vojska tudi dokazala, da je pripravljena na sodelovanje s civilnim okoljem.

5.2.4 Analiza medijskih objav

Na vabilo na preliminarno vzorčno čistilno akcijo se je odzvalo veliko predstavnikov medijev. Poleg zunanjih medijev je o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu poročala tudi revija Slovenska vojska. V analizo primerov sem vključil medijske zapise iz tiskanih medijev, televizije in radia ter svetovnega spleta, od prvega sporočila za javnost, ki ga je Slovenska vojska posredovala v javnost 17. februarja, do zadnjega sporočila za javnost s fotoreportažo, ki ga je Slovenska vojska posredovala javnosti

po zaključku okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu 17. aprila. Analiziral sem 6 objav v tiskanih medijih, 3 objave na televiziji, 10 objav na radiu ter 15 objav v spletnih medijih. Prav tako sem analiziral objavo v internem mediju Ministrstva za obrambo v reviji Slovenska vojska. V analizo sem vključil več kot 70 odstotkov vseh objav o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, in sicer tiste, ki sem jih uspel pridobiti (Priloga P).

Graf 5.1: Objave v medijih (Genion, 20. september 2010)

Medijske objave o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu kažejo, da je bila večina objav o sodelovanju Slovenske vojske v čistilni akciji, in sicer 44 odstotkov v spletnih medijih in 29 odstotkov objav na radiu. V tiskanih medijih je bilo 18 odstotkov objav, na televiziji pa le devet odstotkov objav.

Najbolj obsežno objavo, oziroma prispevek o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu je objavila revija Slovenska vojska. Sodelovanje v tovrstnih okoljskih akcijah predstavlja eno pomembnejših aktivnosti civilno-vojaškega sodelovanja Slovenske vojske in je zato zanimivo za notranjo javnost, pripadnice in pripadnike Slovenske vojske in Ministrstva za obrambo. Z objavo tovrstnih dogodkov v internem časopisu se aktivnosti, v katerih sodeluje več enot Slovenske vojske, predstavi širši javnosti. Revijo

Slovenska vojska berejo poleg pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske in ministrstva tudi študentje katedre za obramboslovje, pogodbeni pripadniki rezervne sestave Slovenske vojske, upokojenci Ministrstva za obrambo, štipendisti in drugi, ki jih zanima dogajanje na obrambnem področju. Sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu je bil s pomočjo objave v reviji Slovenska vojska predstavljen velikemu številu slovenske populacije, med drugim tudi potencialnim kandidatom za vojaški poklic.

Velik odstotek objav je bil pričakovan v spletnih medijih in na radijih. Z razširitvijo svetovnega spleta ima dostop do spletnih strani vedno več ljudi doma, na delovnem mestu, v lokalih, namenjenim dostopu do svetovnega spleta, knjižnicah in drugje, svetovni splet pa je dostopen tudi v vseh izobraževalnih institucijah. Večina medijev, ki so v preteklosti izdajali bodisi tiskane medije, oddajale radijske ali televizijske programe informativne narave, ima danes svoje spletne strani, na katerih informirajo javnost o novicah, ki so jih včasih posredovali le s pomočjo časopisov, revij, radijskih in televizijskih informativnih oddaj. Prav zaradi tega vedno več ljudi spremlja vsakodnevno dogajanje in novice preko svetovnega spleta. Tudi rezultati analize kažejo, da je bilo največje število objav o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu prav v spletnih medijih, in sicer kar 44 odstotkov.

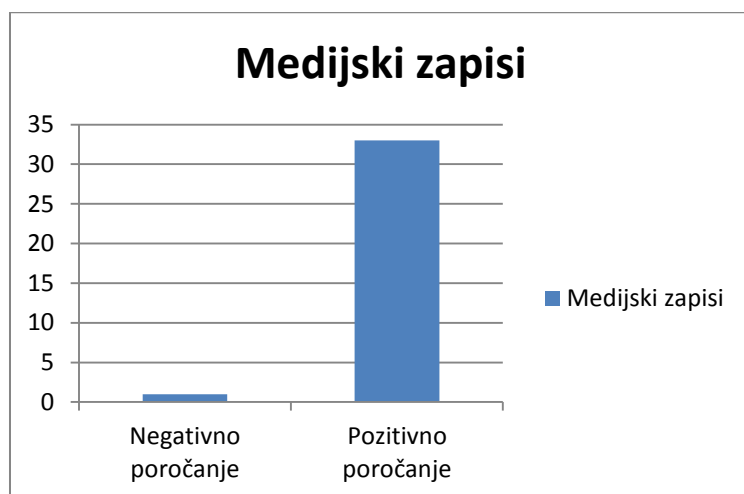
Analiza medijskih objav je pokazala, da je bilo objavljeno drugo največje število objav v radiih, in sicer 29 odstotkov. Trend radijske produkcije je danes bistveno drugačen. V preteklosti je bilo le nekaj večjih radijskih postaj, večinoma financiranih s strani države in občin. Takratna politika radijskih postaj so bile daljše informativne oddaje, ki so bile največkrat vodene in predvajane centralizirano. V času informativnih oddaj nacionalne radijske hiše so se manjše radijske hiše vključevale v program nacionalnega radia, informativne oddaje manjših radijev pa so javnost informirale zgolj o družbenem in socialnem dogajanju kraja, v katerem je oddajala radijska postaja (Vraničar 2009).

Po podatkih statističnega urada je v Republiki Sloveniji na izbiro 86 radijskih programov, njihovo število pa še kar narašča. Med temi je 41 programov "posebnega pomena", in sicer 10 odstotkov javnih programov, približno polovica lokalnih radijskih programov, več kot tretjina regionalnih programov in trije nepridobitni programi posebnega pomena. Preostalo so komercialne radijske postaje (Dnevnik, 31. Januar 2011).

Za osnovo analize medijskih objav sem uporabil sporočila za javnost, s katerimi je Slovenska vojska javnost obveščala o sodelovanju v okoljski akciji. Osredotočil sem se na glavna sporočila, ki jih je Slovenska vojska želela posredovati javnosti v svojih sporočilih in za osnovo analize primerjal, kolikokrat so bila ta glavna sporočila tudi objavljena ali poročana v medijih. Sporočila medijev sem razdelil med pozitivna sporočila, torej sporočila, ki jih je tudi Slovenska vojska želela s sporočili za javnost sporočiti javnosti, ter negativna sporočila, o katerih so mediji poročali oz. so bila objavljena v objavah.

V prilogi R so navedena vsa sporočila o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, ki so jih mediji objavili ali poročali. V tabeli je razviden medij ter sporočila, ki so bila objavljena v člankih ali prispevkih.

Graf 5.3: Pozitivno in negativno poročanje o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu.

Analiza medijskih objav zajema vse objave v medijih. Objave so analizirane tako, da so v analizo vključena vsa pozitivna in negativna poročanja. Analiza medijskih objav o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu kaže, da mediji skoraj v vseh primerih pozitivno predstavljajo sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu in Slovensko vojsko. V objavah v medijih se sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu v 96,1 odstotkih predstavlja pozitivno.

Pozitivna sporočila, ki so jih mediji v prispevkih sporočali javnosti

Z analizo medijskih objav o sodelovanju Slovenske vojske o sodelovanju v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu sem povzel tista sporočila, ki jih je Slovenska vojska opredelila v svojih sporočilih za javnost in ki jih je Slovenska vojska uspela preko medijev sporočiti javnosti. Poročanje medijev lahko v analizi ločimo na objave pred in po izvedbi preliminarne vzorčne čistilne akcije. V začetnih sporočilih za javnost, pred samim začetkom preliminarne in osrednje čistilne akcije so bila največkrat objavljena pozitivna sporočila sledeča:

Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti, da podpira organizatorje vseslovenske okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu ter da deluje kot ekološko ozaveščena organizacija. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno devetkrat.

Na preliminarni akciji bodo očistili dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti, da bo na preliminarni čistilni akciji očistila dve divji odlagališči, ki se sicer nahajata na zemljišču v lasti Ministrstva za obrambo, vendar Slovenska vojska tam že dlje časa ni prisotna ter da bo očistila odpadke, ki jih je tja odlagalo lokalno prebivalstvo iz okoliških krajev. Prav tako je Slovenska vojska hotela z napovedjo, da bo očistila osrednje vadišče Poček pri Postojni javnosti sporočiti, da gre za območje, ki ga Slovenska vojska sicer uporablja, vendar ima dostop do vadišča tudi lokalno prebivalstvo. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno petnajstkrat.

V preliminarni vzorčni akciji bo sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti koliko njenih pripadnic in pripadnikov bo sodelovalo v preliminarni vzorčni čistilni akciji, predvsem z namenom predstavitve rezultatov, zbranih odpadkov. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno trinajstkrat. S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti, da je eden izmed ključnih partnerjev organizatorjem projekta, ter da bo s svojim znanjem in izkušnjami uspešno pripomogla k boljši organizaciji in izvedbi osrednje čistilne akcije. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno osemkrat.

S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska spodbudila tudi druge državljane k udeležbi na osrednji čistilni akciji; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti naj se tudi drugi državljani udeležijo osrednje čistilne akcije. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno petkrat.

S preliminarno akcijo bomo preverili, kako bo na osrednji čistilni akciji potekalo ločeno zbiranje odpadkov; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti, da se bodo odpadki na osrednji čistilni akciji zbirali ločeno, s kakšnimi problemi pri ločevanju odpadkov se bodo srečali pri čiščenju ter kako poteka ločeno zbiranje odpadkov. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno trikrat.

V osrednji akciji bodo očistili zemljišča v lasti Ministrstva za obrambo in neposredno okolico; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti kako bo potekalo sodelovanje Slovenske vojske na osrednji čistilni akciji. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno osemkrat.

Po izvedbi preliminarne vzorčne čistilne akcije pa so glavna sporočila Slovenske vojske tista, ki javnosti sporočajo rezultate izvedene čistilne akcije, in sicer:

- Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti, da je uspešno izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo in očistila dve divji odlagališči in vadišče Poček. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno enajstkrat,
- Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti, da se je na treh lokacijah, kjer se je izvajalo čiščenje, nahajalo veliko več odpadkov, kot je bilo pričakovano. Količina zbranih odpadkov je bila koristna informacija za organizatorja glavne čistilne akcije, saj so se odpadki na odlagališčih nahajali v več plasteh. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno osemkrat,
- pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so ločevali zbrane odpadke; s tem sporočilom je Slovenska vojska želela javnosti sporočiti, da so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske odpadke zbirali ločeno ter s tem dokazali, da je Slovenska vojska ekološko ozaveščena organizacija, njeni pripadnice in pripadniki pa poznajo pravila ločenega zbiranja odpadkov. Sporočilo je bilo v medijih objavljeno štirikrat,

- Slovenska vojska je eden izmed ključnih partnerjev projekta in vojaki poznajo pravila ločenega zbiranja odpadkov, sta sporočili, ki ju Slovenska vojska ni opredelila v svojih sporočilih za javnost, temveč so bila to sporočila za javnost organizatorjev okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Posredovanje tovrstnih sporočil v medije s strani organizacije, ki se primarno ukvarja z ekologijo in varovanjem okolja pa dokazuje, da je Slovenska vojska ekološko ozaveščena organizacija, prav tako pa so ekološko ozaveščeni tudi njene pripadnice in pripadniki,
- Slovenska vojska je ekološko ozaveščena organizacija; Sporočilo je bilo posredovano medijem na izjavi za javnost, mediji pa so vedno sporočilo javnosti tudi posredovali. Pomembni sporočili, ki so jih mediji posredovali javnosti sta tudi sporočili, da Slovenska vojska odpadke ločuje že od leta 2003 in da se v objektih Slovenske vojske nahajajo ekološki otoki ter da je v vojašnicah organizirano ločeno zbiranje odpadkov.

Na podlagi analize pozitivnih sporočil v medijskih objavah o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu »lahko sklepam«, da so mediji v praktično vseh primerih sodelovanje predstavljali kot pozitivno aktivnost Slovenske vojske. Mediji so kot pozitivna sporočila največkrat izpostavili organizacijo in izvedbo preliminarne vzorčne čistilne akcije, število pripadnic in pripadnikov, ki je v čistilni akciji sodelovalo, namen preliminarne vzorčne čistilne akcije ter katere vrste odlagališč je Slovenska vojska očistila.

Negativna sporočila, ki so jih mediji v prispevkih sporočali javnosti

Na podlagi analize medijskih objav o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu lahko sklepam, da kljub velikemu številu objav v medijih negativnih sporočil sploh ni bilo. Posledica majhnega, oziroma skoraj zanemarljivega negativnega poročanja o projektu je splošna podpora slovenske javnosti ekologiji in tovrstnim ekološkim projektom ter posledično pravilna odločitev o načinu sodelovanja Slovenske vojske v projektu. Na podlagi analize medijskih objav sem ugotovil, da so bila negativna sporočila v objavah le dveh medijev, vendar so v objavah sočasno tudi pozitivna sporočila. Negativni sporočili, ki so jih mediji posredovali javnosti, in sicer Slovenska vojska malomarno ravnala z zbranimi odpadki in Slovenska vojska onesnaževala okolico s kurjenjem odpadkov sta bili posledica nepravilnega ravnanja z zbranimi biološkimi odpadki. V Vojašnici Šentvid je bilo pri čiščenju vojašnice in okolice zbranega veliko dračja, posušene trave in vejevja ter drugih bioloških odpadkov. Te so pripadnice in pripadniki zakurili, čeprav

je bil organiziran odvoz na zbirno mesto za biološke odpadke. Prav tako je bilo negativno sporočilo tudi »vojska bo čistila za seboj«, ki pa je posledica odločitve, da je Slovenska vojska med glavno čistilno akcijo, ki je potekala v soboto, 17. aprila čistila le objekte Ministrstva za obrambo in neposredno okolico.

Na podlagi analize negativnih sporočil v medijskih objavah sem ugotovil, da so mediji poročali le o manjši napaki, ki se je zgodila pri čiščenju Vojašnice Šentvid in sporočili opozorilo, da bi pripadnice in pripadniki Slovenske vojske lahko v glavni čistilni akciji sodelovali na širšem območju in ne le na zemljiščih, ki jih uporabljajo vsakodnevno. Večina negativnih objav za Slovensko vojsko ne predstavlja slabosti.

Analiza medijskih zapisov je pokazala, da je Slovenska vojska s pomočjo medijev dosegla zastavljene cilje, promocijo vojaškega poklica in vojske. Večina sporočil, objavljenih v medijih, je pozitivna. Če primerjamo sporočila za javnost, ki jih je pripravila Slovenska vojska, in medijske zapise ugotovimo, da so mediji objavljali popolnoma enaka sporočila, kot jih je želela Slovenska vojska sporočiti javnosti, zato lahko trdim, da so mediji pripomogli k promociji Slovenske vojske kot ekološko ozaveščene organizacije ter da se je Slovenska vojska s sodelovanjem v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu za zagotovitev legitimnosti pozitivno promovirala ter dosegla načrtovane cilje. Mediji so ob sodelovanju vojske v okoljski akciji Slovensko vojsko prikazovali kot eno prijaznejših oblik delovanja Slovenske vojske.

6. Zaključek in priporočila

Na podlagi analize primarnih pisnih virov sem s pomočjo dokumentov, ki opredeljujejo ekologijo v Slovenski vojski ugotovil, da Slovenska vojska v mirnodobnem času v celoti upošteva dokumente, ki opredeljujejo ekologijo v Republiki Sloveniji in iz njih izhajajoče predpise in svoje aktivnosti izvaja v skladu z njimi, torej upošteva okoljske standarde, ki so opredeljeni v okoljski zakonodaji Republike Slovenije. Na podlagi nacionalne okoljske zakonodaje in iz nje izhajajočih predpisov ima izdelano vso potrebno dokumentacijo na področju ekologije. Iz navedenega lahko trdim, da je Slovenska vojska ekološko ozaveščena organizacija ter da Slovenska vojska upošteva vse okoljske standarde in s tem pozitivno odgovorim na prvo izvedeno raziskovalno vprašanje ali Slovenska vojska upošteva vse okoljske standarde.

Na podlagi analize rezultatov anketnega vprašalnika sem ugotovil, da so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ekološko ozaveščeni. Ločeno zbiranje odpadkov se izvaja v vseh poveljstvih in enotah Slovenske vojske. Slovenska vojska je z ločenim zbiranjem odpadkov pričela že pred več kot desetimi leti, ločeno zbiranje odpadkov pa se je dokaj hitro organiziralo v vseh poveljstvih in enotah Slovenske vojske. Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so ekološko ozaveščeni in na delovnem mestu upoštevajo pravila ločenega zbiranja odpadkov, ki nastanejo med delovnim procesom. Ozaveščanje pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske je dobro, saj pripadnice in pripadniki poznajo in upoštevajo pravila ločenega zbiranja odpadkov. So ekološko izobraženi, tudi večina tistih, ki niso imeli ustreznega izobraževanja na področju ekologije. V večini poveljstev in enotah Slovenske vojske je organizirano ločeno zbiranje papirja, plastične embalaže in mešanih odpadkov. Ekološki otoki, ki so organizirani v vojašnicah Slovenske vojske pozitivno vplivajo na ločeno zbiranje odpadkov med pripadnicami in pripadniki Slovenske vojske. Na podlagi rezultatov analize vprašanja v anketi, če menijo, da bi bilo potrebno dodati še kakšno mnenje, sem ugotovil, da skoraj devetdeset odstotkov anketirancev ni imelo predlogov, mnenj ali drugih razmišljanj glede ekologije v Slovenski vojski, kar pomeni, da je večina ekološko ozaveščena ter da so s stanjem na področju ekologije, ločenega zbiranja odpadkov in ekološke ozaveščenosti v Slovenski vojski zadovoljni. Na podlagi rezultatov ankete o ekologiji v Slovenski vojski lahko na drugo izvedeno raziskovalno vprašanje, v kolikšni meri so

pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ekološko ozaveščeni z gotovostjo trdim, da so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ekološko ozaveščeni, seznanjeni s pravilnimi postopki zbiranja in ločevanja odpadkov in da pravila ločenega zbiranja in ločevanja tudi upoštevajo.

Na podlagi analize sporočil v medijskih objavah o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu sem ugotovil, da so mediji v praktično vseh primerih sodelovanje predstavljali kot pozitivno aktivnost Slovenske vojske. Mediji so kot pozitivna sporočila največkrat izpostavili organizacijo in izvedbo preliminarne vzorčne čistilne akcije, število pripadnic in pripadnikov, ki je v čistilni akciji sodelovalo, namen preliminarne vzorčne čistilne akcije ter katere vrste odlagališč je Slovenska vojska očistila.

S pomočjo metode analize vsebin sem na podlagi analize medijskih objav o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu ugotovil, da kljub velikem številu objav v medijih negativnih sporočil sploh ni bilo. Posledica majhnega, oziroma skoraj zanemarljivega negativnega poročanja o projektu je splošna podpora slovenske javnosti ekologiji in tovrstnim ekološkim projektom ter posledično pravilna odločitev o načinu sodelovanja Slovenske vojske v projektu. Na podlagi analize medijskih objav sem ugotovil, da so bila negativna sporočila v objavah le dveh medijev, vendar so v objavah sočasno tudi pozitivna sporočila.

Mediji so ob sodelovanju vojske v okoljski akciji Slovensko vojsko prikazovali kot eno prijaznejših oblik delovanja Slovenske vojske. Na podlagi ugotovljenega lahko na tretje izvedeno raziskovalno vprašanje, kako je sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! vplivalo pri promociji Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije, odgovorim, da je sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu pozitivno vplivalo pri promociji Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije.

Odgovor na četrto izvedeno raziskovalno vprašanje, na kakšen način mediji prikazujejo sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu predstavlja število pozitivnih sporočil v člankih in objavah medijev. Objavljanje glavnih sporočil Slovenske vojske v medijih potrjuje, da mediji prikazujejo sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji pozitivno, kot organizacijo, ki deluje družbeno odgovorno in podpirajo njeno

delovanje na civilno-vojaškem področju. Na podlagi rezultatov analize medijskih objav lahko trdim, da je ekološka ozaveščenost in sodelovanje v okoljskih akcijah oblika civilno-vojaškega sodelovanja, ki omogoča promocijo Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije ter da bo Slovenska vojska tudi v prihodnosti morala nadaljevati s tovrstnim sodelovanjem.

Analiza medijskih zapisov je pokazala, da je Slovenska vojska s pomočjo medijev dosegla zastavljene cilje, promocijo vojaškega poklica in vojske in s tem njene legitimnosti. Kot pravi Golob, se pri proučevanju teorije legitimnosti nenehno gibljemo okrog delovanja organizacije v očeh deležnikov organizacije. Naj si gre za pridobivanje ali ohranjanje, strateški ali institucionalni pogled, legitimnost je rezultat oz. nagrada« za družbeno odgovorno delovanje organizacije (Golob 2004) in da si legitimnost organizacija pridobi, če je njeno delovanje skladno s cilji njenega družbenega sistema (Parsons v Dowling in Pfeffer 1975, 123). Večina sporočil, objavljenih v medijih, je pozitivna. Če primerjamo sporočila za javnost, ki jih je pripravila Slovenska vojska, in medijske zapise, vidimo, da so mediji objavljali popolnoma enaka sporočila, kot jih je želela Slovenska vojska sporočiti javnosti. Na ta način je Slovenska vojska s pomočjo medijev pozitivno vplivala na njeno legitimnost. Khor pravi, da legitimnost in družbena odgovornost izhajata iz družbenih pričakovanj in da se mora organizacija družbi za uspešno delovanje in odobravanje čim bolj približati. Na ta način se organizacija zaveže k družbeno zaželenemu delovanju v zameno za priznanje obstoja in ciljev, torej v zameno za podeljeno legitimnost (Khor 2005). S sodelovanjem v okoljski akciji se je Slovenska vojska vsekakor približala družbi, ki je pozitivno sprejela njeno tovrstno delovanje na civilno-vojaškem področju, zato lahko trdim, da so mediji pripomogli k promociji Slovenske vojske kot ekološko ozaveščene organizacije ter da se je Slovenska vojska s sodelovanjem v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu za zagotovitev legitimnosti pozitivno promovirala ter dosegla načrtovane cilje ter posledično pozitivno odgovorim na glavno raziskovalno vprašanje, ali je legitimnost Slovenske vojske odvisna tudi od njenih aktivnosti na področju varovanja okolja.

V okviru magistrskega dela sem pridobil tudi podatke iz Estonije, kjer je Estonska vojska prav tako sodelovala v okoljski akciji »Let's do it Estonia«. Za razliko od Slovenske vojske, je Estonska vojska preliminarno sodelovala pri iskanju in lociranju divjih odlagališč ter pri izdelavi zemljevidov divjih odlagališč. Na dan izvedbe okoljske akcije je Estonska vojska sodelovala pri sanaciji vseh večjih divjih odlagališč v okolici Talina in kasneje pri sanaciji

nekaterih manjših divjih odlagališč. Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so v dveh dneh zbrali 1793 m³, oziroma 178 ton odpadkov, od tega 610 m³, oziroma 28 ton ločeno zbranih odpadkov, 800 m³, oziroma 104 tone bioloških odpadkov in 383 m³, oziroma 46 ton mešanih odpadkov. Pripadnice in pripadniki Estonske vojske so v okoljski akciji zbrali 204 ton odpadkov, 175 ton mešanih odpadkov, 16 ton gradbenega materiala, ki je vseboval azbest in več kot 13 ton avtomobilskih pnevmatik.

Na podlagi primerjalne analize sem ugotovil, da je sodelovanje Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu pomenilo za Oddelek za odnose z javnostmi Slovenske vojske enega glavnih projektov in je zato pripravil komunikacijsko strategijo in komunikacijske načrte za posamezne aktivnosti. Rezultat proaktivnega delovanja na področju odnosov z javnostmi je veliko število prispevkov o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji v slovenskih medijih in predstavljanje Slovenske vojske kot ekološko ozaveščene organizacije. Oddelek za odnose z javnostmi Estonske vojske je »Let's do it Estonia!« smatral kot enega izmed mnogih, saj so sočasno potekale tudi druge, prav tako pomembne aktivnosti. Kljub temu pa so estonski mediji sodelovanje vojske v okoljski akciji sprejeli pozitivno.

Vsekakor bi morala Slovenska vojska na področju civilno-vojaškega sodelovanja v prihodnosti sodelovati v več tovrstnih ekoloških projektih. Slovenska vojska se je v zadnjih desetih letih opremljala z najsodobnejšimi oborožitvenimi sistemi in opremo. Glavna pridobitev Slovenske vojske za potrebe sodelovanja pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah, kamor spadajo tudi ekološke nesreče je oprema za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo in oprema logističnih enot Slovenske vojske. Gre za sredstva, ki omogočajo tako učinkovito intervencijo kot odpravljanje posledic v primeru naravnih in drugih nesreč. Oprema, kot so izvidniška vozila za jedrsko in kemično izvidovanje, detektorji, oprema in vozila za dekontaminacijo ter premični biološki, kemični in radiološki laboratoriji, predvsem pa usposobljenost pripadnikov Slovenske vojske na tem področju, omogoča hitro reagiranje tudi pri večjih ekoloških katastrofah, kot so jedrske nesreče, požari v kemičnih tovarnah in terorističnih napadih z orožjem za množično uničevanje, prav tako pa ob večjih poplavih in izbruhih nalezljivih boleznih ter drugih ekoloških katastrofah.

Aktivnejše sodelovanje Slovenske vojske v okoljskih akcijah, kot je Očistimo Slovenijo v enem dnevu bi pomenilo krepitev civilno-vojaškega sodelovanja, hkrati pa usposabljanje in priprava Slovenske vojske na intervencijo in odpravljanje posledic večjih naravnih in drugih

nesreč. Tovrstno sodelovanje bi bilo nujno potrebno saj je legitimnost Slovenske vojske vse bolj odvisna od njenih aktivnosti, ki niso neposredno obrambno vojaške narave. Ekološka ozaveščenost in sodelovanje v okoljskih akcijah je oblika civilno-vojaškega sodelovanja, ki omogoča promocijo Slovenske vojske kot družbeno odgovorne organizacije. Slovenska vojska se mora za zagotovitev legitimnosti promovirati z aktivnostmi civilno-vojaškega sodelovanja.

V trenutni finančni situaciji je vedno težje upravičiti delovanje vojske in njenih aktivnosti. Aktivnosti, ki niso neposredno obrambno vojaške narave ljudje sprejemajo pozitivno, saj imajo pogosto neposredno korist ali pomoč, ki jim jo Slovenska vojska nudi ob naravnih in drugih nesrečah, ekoloških akcijah, različnih delovnih akcijah in podpori pri organizaciji in izvedbi različnih dogodkov. Slovenska vojska se na ta način neposredno približa ljudem, pokaže osebno noto, kar pa je ključno, da ljudje sprejmejo vojsko kot svojo in zato posledično podpirajo tudi aktivnosti, ki so obrambno vojaške narave. Iz navedenega lahko trdim, da je civilno-vojaško sodelovanje eno izmed ključnih nalog Slovenske vojske, saj je njena legitimnost vse bolj odvisna od aktivnosti, ki niso neposredno obrambno vojaške narave.

7 Literatura

- Air pollution in Europe 1990 – 2004. Office for Official Publications to high environmental standards (2007).
- Aljančič, Marko, Janez Gregori, Nada Praprotnik, Branka Hlad in Stane Peterlin. 1995. *Varstvo narave na Slovenskem*. Ljubljana: Prirodoslovni muzej Slovenije.
- *Alpski varstveni park*. Dostopno prek: <http://www.tnp.si/> (17. maj 2009).
- Bertonec, Andrej, Maja Meško, Andrej Naraločnik in Bojan Nastav. 2011. *Trajnostni razvoj organizacije; ekonomski, družbeno-politični in ekološki vidiki*. Ljubljana: GV Založba.
- Bland, Michael., Alison Theaker in David Wragg. 1996. *Effective Media Relations*. London: Kogan Page/IPR.
- Carroll, Archie B in Ann K. Buchholtz. 2003. *Business and Society: Ethics and Stakeholder Management*. Cincinnati, Ohio: South-Western College.
- *Center za raziskavo javnega mnenja*. Dostopno prek: http://www.cjm.si/sites/cjm.si/files/file/raziskava_pb/PB1_10.pdf (9. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: http://www.cjm.si/sites/cjm.si/files/file/aktualne_raziskave/PB6_13.pdf (10. februar).
- Chaudhri, Vidhi in Jian Wang. 2007. Communication Corporate Social Responsibility on the Internet: A Case Study of the Top 100 Information Technology Companies in India. *Management Communication Quarterly* 21 (2): 232-247.
- Cifrić, Ivan. 1989. *Socialna ekologija*. Zagreb: Globus.
- Cutlip, Scott M. 1997. The Unseen Power: A Brief History of Public Relations. V *The Handbook of Strategic Public Relations & Integrated Communications*, McGraw Hill ur. Caywood, Clarke. New York.
- *Dnevnik*. Dostopno prek: http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/objektiv/1042292824, (14. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/objektiv/1042374363 (31. januar 2011).
- Dowling, John in Jeffery Pfeffer. 1975. Organizational Legitimacy: Social Values and Organizational Behavior. *The Pacific Sociological Review* 18 (1): 122-136.
- Draft, R. L. 1994. *Management*, Third edition. USA: *The Dryden Press*.

- *Ekologi brez meja*. Dostopno prek: <http://ocistimo.si/> (3. februar 2011).
- Erjavec, Karmen. 1999a. Medijska pismenost. *Teorija in praksa* 37: 672-685.
- --- 1999b. *Odraščanje z mediji: Rezultati raziskave Mladi in mediji*: Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
- *Estonian Armed Forces*. Dostopno prek: http://www.mil.ee/index_eng.php/ (2. januar 2011).
- *Evropska komisija*. Dostopno prek: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=331&langId=sl> (4. januar. 2014).
- ---. 2001. *Green Paper. Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility, Commission of the European Communities*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/enterprise/csr/official_doc.htm (3. januar 2014).
- Flavin, Christopher. 2001. Rich Planet, Poor Planet. *State of the World 2001*: 3-20.
- Foster, John. 2001. *Effective Writing Skills for Public Relations*. Norfolk: Guildford and King's Lynn.
- Furlan, Branimir. 2006. *Vojaška doktrina*. Ljubljana: Defensor.
- Garriga, Elisabet in Dominenec Male. 2004. Corporate Social Responsibility Theories: Mapping the Territory. *Journal of Business Ethics*: 53, 51-71.
- *Genion Clipping*. Dostopno prek: <http://www.genion.si/index.php> (20. december 2010).
- *Geographica Slovenica* 33/1. 2000. Ljubljana: Inštitut za geografijo.
- Golob, Urša. 2004. Razumevanje družbene odgovornosti podjetja znotraj marketinga. *Teorija in praksa* 41 (5–6): 874–889.
- Golob, Urša in Jennifer L Barlett. 2007. Communicating about corporate social responsibility: A comparative study of CSR reporting in Australia and Slovenia. *Public relations review* 33 (1): 1-9.
- *Goriški Panterji*. Dostopno prek: http://www.goriski-panterji.com/Samostojna_s.html (2. februar 2011).
- Grizold, Anton, ur. 1998. *Perspektive sodobne varnosti*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Grošelj, Klemen. 2006. Informacija o raziskovalni dejavnosti Obramboslovnega raziskovalnega centra na področju kriznega upravljanja in vodenja. *Ujma* 20: 199.
- Gruban, Brane, Dejan Verčič in Franci Zavrl. 1997. *Pristop k odnosom z javnostmi*. Ljubljana: Pristop.

- Habermas, Jurgen. 1989. *Strukturne spremembe javnosti*. Ljubljana: Studia Humanitaris.
- Harrison, Shirley. 2000. *Public Relations: An Introduction*. London: Tomson Learning.
- Hrast, Anita in Matjaž Mulej. 2009. *Delo – most za sodelovanje*. Maribor: IRDO – Inštitut za razvoj družbene odgovornosti.
- *Hribi.net*. Dostopno prek: <http://www.hribi.net/gora/batognica/1/374> (4. februar 2011).
- *International action center*. Dostopno prek: http://www.iacenter.org/bosnia/yug_oenv.htm (31. januar 2010).
- Istenič, Radko, Irena Mele in Andrej Stritar. 1996. *Načela ravnanja z radioaktivnimi odpadki*. Ljubljana: Društvo jedrskih strokovnjakov Slovenije.
- Jelušič, Ljubica 1997. *Legitimnost sodobnega vojaštva*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Jenko, Boštjan. 2008. Pomen korporativne družbene odgovornosti v zavarovalništvu. *Civilna obramba sodobnih držav*. Ljubljana: FDV
- Kajfež B., Lučka. 2006. Podnebne spremembe in nacionalna varnost. *Ujma* 20/2006 170 – 172.
- Kenneth, Roman. 1995. *Kako oglaševati*. Radovljica: Euroshop.
- Khor, Andre Kah Hin. 2005. *Social Contract Theory, Legitimacy Theory and Corporate Framework*. Nottingham University Business School. Dostopno prek: <http://www.ibe.org.uk/runner-up%20essay%20-%20undergrad%20category.pdf> (20. november 2010).
- Koerner, Christian. 2004. Changing governance patterns and SRS. Dostopno prek: http://www.eabis.org/csrplatform/colloquium/2004/2004_proceedings (3. 1. 2014).
- Kozoderc, Danilo. 2009. *Trajnovativnost: novi izzivi družbene odgovornosti organizacij*. Ljubljana: Salve.
- Koželj, Bogomir. 1993. *Naravoslovje in tehnologija*. Kranj: Založba Moderna organizacija.
- Kralj, Davorin. 2013. *Odličnost ravnanja z okoljem*. Maribor: Založba Pivec.
- Lah, Avguštin. 1996. *Pogled v prostor in čas: Slovenija na pragu informacijske družbe*. Ljubljana: Inštitut za geografijo.

- --- 2001. Pomen etike v turizmu in varstvu okolja. V *Turizem in okolje, Slovenija – turistična dežela*, ur. Avguštin Lah , 15–20. Ljubljana: Svet za varstvo okolja Republike Slovenije.
- --- 2002. Okoljski pojavi in pojmi: okoljsko izrazje v slovenskem in tujih jezikih. V *Zbirka Usklajeno in sonaravno, št. 8*, ur. Avguštin Lah. Ljubljana: Svet za varstvo okolja RS.
- Levy, Marc A. 1995. Is the Environment a National Security Issue? V *International Security* 20(2), 35-62.
- Malešič, Marjan ur. 2002. *Nacionalna in mednarodna varnost*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- --- 2007. *Varnost v postmoderni družbi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Malešič, Marjan, Sandra Bašič-Hrvatini in Marko Polič. 2006. *Komuniciranje v krizi*. Ljubljana: Založba FDV.
- Marčun, Talija. 2007. *Družbeno poročanje v Sloveniji*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Mencer, Ivan. 2009. *Promocija*. Reka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
- *Ministrstvo za obrambo*. Dostopno prek: www.mors.si/index.php?id=novica (15. november 2010).
- ---. *Srednjeročni obrambni program 2007-2012*. Dostopno prek: http://www.mors.si/fileadmin/mors/pdf/dokumenti/SOPR_2007-2012_cistopis.pdf (13. marec 2008).
- Montiel, Ivan. 2008. Corporate Social Responsibility and Corporate Sustainability: Separate parts, Common Futures. *Organization and Environment* 21 (3): 245-269.
- *Olimpijski komite Slovenije*. Dostopno prek: <http://www.olympic.si/index.php?id=1286> (15. november 2010).
- Pearson, David. 1998. *The New Natural House Book*. New York: First Firesice Edition.
- Plut, Dušan. 1987. *Slovenija – zelena dežela ali pustinja?*. Ljubljana: Knjižnica revolucionarne teorije.
- --- 2004. *Zeleni planet?*. Radovljica: Didakta.
- Podunavac, Milan. 1984. Legitimitet Gledišta. *Teorija in praksa* 25 (7-10).
- Potočan, Vojko in Matjaž Mulej. 2007. Družbena odgovornost trajnostnega podjetja. *Organizacija*, 40 (5): 129-133.

- *Pravila službe v Slovenski vojski (PS v SV)*. Ur. l. 49/96 in 82/03 (11. november 2011).
- Prebilič, Vladimir in K. Odar. 2004: Obrambni sistem in ekologija – vloga severno atlantskega zavezništva. *Teorija in praksa* 4/2004: 600-601.
- Prezelj, Iztok. 2002a. Kompleksno ogrožanje varnosti in nastajanje kompleksnih kriz. V *Nacionalna in mednarodna varnost*, ur. Malešič, Marjan, 62-63. Ljubljana: FDV.
- --- 2007b. Uvod v ocenjevanje ogrožanja nacionalne varnosti. V Prezelj Iztok (ur.), *Model celovitega ocenjevanja ogrožanja nacionalne varnosti Republike Slovenije*, ur. Prezelj, Iztok. Ljubljana: MORS, Direktorat za obrambne zadeve, Sektor za civilno obrambo.
- *Program združenih narodov za okolje*. Dostopno prek: <http://www.unep.org/> (10. februar 2015)
- *Radiotelevizija Slovenija*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/svet/obletnica-natovih- napadov-na-jugoslavijo/85130> (3. februar 2010).
- Razpet, Aleš. 2003. *Komuniciranje s finančnimi javnostmi*. Ljubljana: GV Založba.
- *Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSNV-1)*, Ur. l. RS, 27/2010 (2. April 2010).
- Russett, Bruce in Harvey Starr. 1996. *Svetovna politika*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Schwartz, Mark S. in Archie B. Carroll. 2003. Corporate Social Responsibility: A three-Domain Approach. V *Business Ethic Quarterly*, 13 (4): 503-530.
- Seitel, Fraser P. 2004. *The Practise of Public Relations: ninth edition*. New Yearsy: Parsons Prentice Hall.
- *Slovenska vojska*. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnostjo/sporocila-za-javnost/novica/nov/slovenska-vojska-v-okoljski-akciji-zbrala-okrog-1600-m3-odpadkov/> (18. januar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnostjo/sporocila-za-javnost/arhiv-sporocil/arh/2010/april/#> (9. januar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnostjo/sporocila-za-javnost/novica/nov/slovenska-vojska-je-ekolosko-odgovorna-organizacija/> (12. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnostjo/sporocila-za-javnost/arhiv-sporocil/arh/2010/march/br/1/> (9. februar 2011).

- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnosttjo/sporocila-za-javnost/novica/nov/slovenska-vojska-v-okoljski-akciji-ocistimo-slovenijo-v-enem-dnevu/> (9. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnosttjo/sporocila-za-javnost/novica/nov/slovenska-vojska-pripravljena-na-vzorcnno-cistilno-akcijo/> (9. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/o-slovenski-vojski/>, (9. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnosttjo/sporocila-za-javnost/novica/nov/slovenska-vojska-bo-s-preliminarno-cistilno-akcijo-opozorila-na-projekt-ocistimo-slovenijo-v-enem/> (9. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnosttjo/sporocila-za-javnost/novica/nov/slovenska-vojska-ze-na-deloviscih-vzorcnne-cistilne-akcije/> (9. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnosttjo/sporocila-za-javnost/novica/nov/slovenska-vojska-in-predstavniki-projekta-ocistimo-slovenijo-v-enem-dnevu-uspesno-izvedli-vzorcn/> (9. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnosttjo/sporocila-za-javnost/novica/nov/tudi-slovenska-vojska-ze-na-deloviscih-okoljske-akcije/> (9. februar 2011).
- ---. Dostopno prek: <http://www.postanivojak.si/index.php?id=658> (10. februar 2015).
- ---. Dostopno prek: <http://www.slovenskavojska.si/odnosi-z-javnostmi/sporocila-za-javnost/novica/nov/helikopter-slovenske-vojske-leta-2014-poletel-na-pomoc-164-krat/> (10. februar 2015).
- *Statistični urad Republike Slovenije*. Dostopno prek: http://www.stat.si/vodic_oglej.asp?ID=488&PodrocjeID=27 (29. maj 2010).
- Steiner, George A in John F. Steiner. 2003. *Business, Government and Society: a Managerial Perspective, Text and Cases, Tenth edition*. New York: McGraw-Hill.
- Štefanič, Martin. 2010. *Okoljska dimenzija ogrožanja nacionalne varnosti skozi prizmo Slovenske vojske na študiji primera Poček*. Maribor: PDRIU – PŠŠ.
- Šuklje, Terezija. 2007. *Varstvo okolja in vojaške aktivnosti*. Ljubljana: FDV.
- Tadič, Ljubomir. 1979. O pojmu legitimnosti državne vlasti. *Jugoslovenski istorijski časopis*, 1-2/1979.

- Tepina, Marjan. 1985. *Ekološka komponenta razvoja in planiranja*. Ljubljana: Tiskovna komisija VTOZD Gradbeništvo in geodezija.
- Theaker, Alison. 2004. *Priročnik za odnose z javnostmi*. Ljubljana: GV Založba.
- Tomaževič, Nina. 1973. *Družbena odgovornost in odličnost javne uprave*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- *Triglavski narodni park*. Dostopno prek: <http://www.tnp.si/> (17. maj 2010).
- *Uredba o pogodbenem opravljanju vojaške službe v rezervni sestavi Slovenske vojske*. Ur. l. 95/2002 (14. december 2012).
- *Uredba o ratifikaciji dopolnilnega protokola k Ženevskim konvencijam z dne 12. avgusta 1949 o zaščiti žrtev mednarodnih oboroženih spopadov*. Ur. l. 14/1992. (10. februar 2015)
- *Uredba o ravnanju z odpadki*. Ur. l. RS 34/2008.
- US Department State. 1998. *Hidden Killers: The Global Landmine Crisis; The contribution of Technology, The International Response, Country profile: Bosnia-Hercegovina, Croatia*. Dostopno prek: http://www.state.gov/1997-2001-NOPDFS/global/arms/rpt_9809_demine_ch3i.html (1. April 2013).
- Ušeničnik, Bojan. 2002. *Sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami*. V *Nesreče in varstvo pred njimi* ur. Ušeničnik, Bojan. Ljubljana: URSZR.
- Verbič, Samo. 2003. *Razminiranje Hrvaške in BIH*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Viler Kovačič, Adrijana. 2001. *Ravnanje z odpadki*. Ljubljana: FV Založba.
- Vraničar, Fedja. 2009. *Študentski vojaški tabor v funkciji promocije vojaškega poklica*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Vreg, France. 2000. *Politično komuniciranje in prepričevanje*: Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- *Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, uradno prečiščeno besedilo (ZDIJZ-UPB1)*. Ur. l. RS 96/05.
- *Zakon o javnih uslužbencih – uradno prečiščeno besedilo (ZJU – UPB2)*. Ur. l. 32/06.
- *Zakon o medijih, uradno prečiščeno besedilo (ZMed-UPB1)*. Ur. l. RS 110/2006.
- *Zakon o obrambi – uradno prečiščeno besedilo (Zobr – UPB 1)*. Ur. l. RS 103/2004.
- *Zakon o službi v Slovenski vojski (ZSSloV)*. Ur. l. RS, 68/07 in 58/08 (10. Junij 2008).
- *Zakon o varstvu okolja – uradno prečiščeno besedilo (ZVO – UPB1)*. Ur. l. 39/2006.

- *Zakon o vojaški dolžnosti, uradno prečiščeno besedilo* (ZvojD – UPB 1). Ur. l. RS 108/2002.
- *Zavezniški strateški koncept Nata (the Alliance Strategic Concept)*. Dostopno prek: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_text_68580.htm (22. februar. 2010).
- *WBCSD – World Business Council for Sustainable Development. 1999. Corporate Social Responsibility: Meeting changing expectations*. Dostopno prek: <http://oldwww.wbcsd.org/docroot/hbdf19txhmk3kdx bqdw/csrmeeting.pdf> (12 junij 2013).
- Wells, William, John Burnett in Sandra Moriarty. 1992. *Advertising: Principles and Practice*. New Jersey: Prentice Hall.
- White, Jon in David M. Dozier. 1992. Public relations and management decision making. V *Excellence in Public Relations and Communication Management*, Lawrence Erlbaum, ur. James. E. Grunig. Bedford: Routledge.
- Wilcox, Dennis L., Phillip M. Ault in Warren K. Agee. 1993. *Public Relations Strategies and Tactics*. Harper Collins.
- Wilfing, Harald. 1993. *Ekologija*. Dunaj: KG.
- Wood, Donna. 1994. *Business and Society (2nd Edition)*. New York: Harper Collins.

Priloga A: Direktiva o varstvu okolja v Slovenski vojski

DIREKTIVA O VARSTVU OKOLJA V SLOVENSKI VOJSKI

I. SPLOŠNA DOLOČILA

1. Uvod

1. Direktiva o varstvu okolja v Slovenski vojski (v nadaljevanju: direktiva) določa organiziranost, pristojnost, odgovornost in naloge poveljstev, enot in zavodov (v nadaljevanju: PEZ) na vseh ravneh poveljevanja za izvajanje ukrepov za varstvo okolja. Določila direktive so obvezujoča tudi za dejavnosti zavezniških sil na območju Republike Slovenije.

2. Namen direktive je: opredelitev dejavnosti, postopkov in ukrepov za varstvo okolja pri uporabi vojaške infrastrukture, zagotovitev okoljskega usposabljanja vseh zaposlenih v SV, sodelovanje pri izvajanju ukrepov varstva okolja pri operacijah v podporo miru in sodelovanje v okviru načrtovanih ukrepov SV pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah.

3. Poveljstva na vseh ravneh so odgovorna za uveljavljanje direktive in s tem za stanje okolja na območjih, za katere so pristojna.

2. Izhodišča za varstvo okolja v SV

4. Slovenska vojska v mirnodobnem času v celoti upošteva nacionalno okoljsko zakonodajo in iz nje izhajajoče predpise in svoje aktivnosti izvaja v skladu z njimi. Povzročitelj čezmerne obremenitve je namreč kazensko in odškodninsko odgovoren.

5. V izrednih razmerah in v vojni Slovenska vojska deluje v skladu s Konvencijo o prepovedi vojaškega ali vsakega drugega sovražnega delovanja, ki povzroča spremembe okolja. Konvencija je del mednarodnega humanitarnega prava in RS ne načrtuje dejavnosti, ki bi bile v nasprotju z njenimi določili.

6. Pod pojmom »varstvo okolja« razumemo dejavnosti, ukrepe in postopke, ki jih izvajajo PEZ, z namenom ohranjanja okolja in naravnih bogastev za obstoj in kvaliteto življenja prihodnjih generacij.

7. Glavni cilj je izboljšati okoljsko zavest vseh pripadnikov SV preko informiranja in usposabljanja na vseh nivojih. Civilni družbi lahko dokažemo, da smo na mnogih področjih našega delovanja omejili ali celo izničili obremenjevanje okolja.

8. Uspešnost in učinkovitost na področju varstva okolja temelji na prepoznavanju mogočih vplivov na okolje, povzročenih z vojaškimi dejavnostmi, na primer:

- a.) onesnaževanje vode lahko povzročijo človeški odpadki, vode za pranje in izpiranje, erozija in nenadzirana drenaža; na onesnaženje vode vplivajo tudi dejavnosti, ki vključujejo premagovanje rek, materialno - tehnična sredstva, izlivi olj in drugih vnetljivih snovi;
- b.) onesnaževanje zraka vzrok so izpušni plini prevoznih sredstev (vozil, letal in ladij), ogenj na prostem, uporaba pirotehničnih in minsko eksplozivnih sredstev ter onesnaževanje z nevarnimi snovmi;
- c.) onesnaževanje s pesticidi je posledica uporabe sredstev za zatiranje žuželk, malih glodalcev, mrčesa in rastlin, razkužil in drugih okolju neprijaznih substanc;
- d.) onesnaževanje z nevarnimi odpadki pojavijo se če z nevarnimi odpadki ne ravnamo pravilno, tako povzročimo onesnaževanje in težave pri kasnejšem čiščenju in vrnitvi okolja v prvotno stanje po končani vojaški vaji;
- e.) onesnaževanje s trdnimi odpadki trdni odpadki (smeti, ruševine, odpadna embalaža itd.) pravzaprav spremljajo vse vojaške aktivnosti. Nepravilno ravnanje lahko povzroči onesnaženje okolja;
- f.) onesnaževanje z medicinskimi in kužnimi odpadki ti odpadki lahko vsebujejo veliko bolezenskih kužnih snovi, ki lahko povzročajo nalezljive bolezni. Ravnanje z medicinskimi odpadki je zelo pomembno. Ti odpadki se morajo obravnavati ločeno, odstranjevati in obdelovati jih je treba ločeno od drugih trdnih odpadkov;
- g.) olja in ostale okolju nevarne tekočine nenamerno razlitje olj in drugih nevarnih tekočin onesnaži okolje; nevarne snovi uporaba minsko eksplozivnih sredstev (MES) in drugih nevarnih snovi;
- h.) vpliv hrupa; hrup, povzročen z vojaškimi dejavnostmi, še posebej v miru, negativno vpliva na civilno prebivalstvo, na vojaške osebe in na živalstvo;
- i.) naravna in kulturna dediščina; vpliv na naravno in kulturno (zgodovinsko in arheološko) dediščino;
- j.) močvirja in biotska raznovrstnost, vplivi na močvirja in biotsko raznovrstnost na splošno se obravnavajo posebej, ponavadi so to mednarodno zaščitena območja;
- k.) Ob upoštevanju mogočih okoljskih vplivov je potrebno upoštevati merila za zaščito pred onesnaževanjem in morebitnim kasnejšim čiščenjem.

II. ORGANIZIRANOST NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA

1. Funkcionalna področja zaščite okolja

10. Dejavnosti za zaščito okolja v SV se uresničujejo na treh funkcionalnih področjih:

- a.) varstvo okolja v vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORS,
- b.) varstvo okolja med vojaškimi vajami in drugim usposabljanjem in

c.) okoljske nesreče.

11. Varstvo okolja v vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORS zajema dejavnosti, ukrepe in postopke PEZ, s katerimi se zagotavlja ohranjanje naravnih virov in ravnanje z okoljem v skladu z nacionalno okoljsko zakonodajo in iz nje izhajajočih predpisov na območju objektov.

12. Varstvo okolja v vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORS zajema naslednje dejavnosti (priloga 1):

- ravnanje z odpadki,
- urejenost parkirišč in naravnega okolja,
- zaščita okolja pri pranju in vzdrževanju vozil,
- vzdrževanje in uporabnost infrastrukture,
- sanacije kontaminiranih področij,
- požarna varnost.

12. Varstvo okolja med vojaškimi vajami in drugim usposabljanjem zajema dejavnosti, ukrepe in postopke PEZ, ki se izvajajo v času vojaškega usposabljanja z namenom preprečevanja oz. zmanjševanja onesnaževanja in degradacije okolja.

Varstvo okolja med vojaškimi vajami in drugim usposabljanjem zajema naslednje dejavnosti (priloga 2):

- okoljsko načrtovanje,
- okoljsko usposabljanje,
- izvajanje ukrepov za varstvo okolja po posameznih okoljskih sestavinah, odvisno od vrste in načina usposabljanja,
- analiza stanja in vrnitev okolja v prvotno stanje.

Povzročitelj okoljske nesreče mora o nesreči nemudoma obvestiti organ, pristojen za obveščanje, določen s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in izvesti tiste nujne ukrepe, s katerimi je mogoče zmanjšati škodljive posledice za okolje (priloga 3).

2. Organiziranost in normativne podlage

14. Področje varstva okolja je razdeljeno na strateško, operativno in taktično raven. Za strateško raven sta odgovorna GŠSV in delno PDRIU, za operativno raven sta odgovorna PSSV in PDRIU, za taktično raven so odgovorna ostala PEZ SV.

15. V SV se skozi koncepte, direktive in ukaze z določenimi ukrepi konkretizira veljavno civilnopravno zakonodajo s področja varstva okolja, vse pripadnike se s predpisi in ukrepi seznanja na usposabljanjih.

16. V kolikor s formacijami PEZ ni drugače določeno, se v odsek logistike za strokovno pomoč poveljnikom pri izvajanju določil direktive uvede funkcija pooblaščenca za varovanje okolja. Funkcija pooblaščenca za varstvo okolja se lahko uvede kot dodatna zadolžitev, ki ni vezana na osebni čin ali formacijsko mesto.

17. Pooblaščenca za varstvo okolja se določi v vseh PEZ do ravni bataljona. Poveljniki so dolžni pooblaščenca določiti pisno in mu omogočiti strokovno neodvisno opravljanje nalog, izpopolnjevanje znanja, sodelovanje pri načrtovanju aktivnosti PEZ in dostop do potrebnih podatkov. Podatke o pooblaščenca (ime, priimek, čin, delovna dolžnost) in ažurne spremembe PEZ posredujejo nadrejeni enoti.

18. Okoljsko dokumentacijo (priloga 4) v PEZ SV hranijo pooblaščenca za varstvo okolja, v enotah vojašnic se hrani tudi vsa dokumentacija, ki izhaja iz varstva okolja v vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORS. Na vadiščih in streliščih SV so za hranjenje okoljske dokumentacije odgovorni upravniki. Arhiviranje dokumentov se izvaja skladno z normativnimi akti, ki predpisujejo hrambo arhivskega gradiva.

III. NALOGE IN NOSILCI NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA

1. Temeljne naloge s področja varstva okolja

19. Temeljne naloge na področju varstva okolja so:

- izvajanje določil nacionalnih, lokalnih, Nato in drugih predpisov za varovanje okolja,
- preprečevanje onesnaževanja okolja,
- zaščita naravnih in kulturnih virov,
- zmanjšanje uporabe nevarnih snovi in izpustov onesnaževalcev v okolje,
- čiščenje in vrnitev okolja v prvotno stanje,

- varstvo okolja vključiti v vsakodnevne vojaške postopke,
- razviti in povečati ekološko zavest vseh pripadnikov SV.

2. Nosilci področja varstva okolja in njihove naloge

20. Naloge GŠSV:

- določanje izhodišč in usmeritev s področja varstva okolja pri izdelavi doktrinarnih in konceptualnih dokumentov,
- sodelovanje z Ministrstvom za okolje, prostor in energijo ter z drugimi civilnimi strokovnimi ustanovami s področja varstva okolja,
- nadziranje izvajanja določil direktive v PEZ,

21. Naloge PDRIU:

- spremljanje nacionalne okoljske zakonodaje in predpisov, ter zagotavljanje njihovega izvajanja v podrejenih enotah,
- izdelovanje strokovne literature in navodil za zaščito okolja,
- izdelovanje programov okoljskega usposabljanja za pripadnike SV na vseh nivojih in sodelovanje pri njihovem izvajanju,
- sodelovanje pri izdelavi okoljskih analiz,
- sodelovanje pri pripravi načrtov za zaščito in reševanje po predpisih o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- sodelovanje pri uvajanju okoljskih NATO standardov v SV,
- sodelovanje z organom zadolženim za varnost pri delu in požarno varnost na PDRIU,
- sodelovanje pri okoljskem usposabljanju in ozaveščanju vseh pripadnikov SV.

22. Naloge PSSV:

- podajanje usmeritev za varstvo okolja v poveljstvih in enotah Slovenske vojske,
- nadziranje izvajanja določil direktive o varstvu okolja v podrejenih enotah,
- obveščanje javnosti o obremenjevanju okolja v PEZ SV,
- sodelovanje z Upravo RS za zaščito in reševanje ter z drugimi civilnimi strokovnimi ustanovami s področja varstva okolja,

- svetovanje in strokovna pomoč pri reševanju okoljske problematike v PEZ,
- sodelovanje pri načrtovanju mirnodobnih aktivnosti enot, pripravljanje predlogov ukrepov in navodil za preprečevanje onesnaževanja okolja,
- usmerjanje in koordiniranje dela pooblaščenecv za varstvo okolja v podrejenih enotah,
- sodelovanje pri izdelavi okoljskih analiz v PEZ,
- skrb za ekološko gospodarjenje z objekti in zemljišči na območju poveljstva,
- sodelovanjem s pristojnim organom zavezniških sil, kadar se izvajajo skupne aktivnosti v RS ali v tujini,
- zagotavljanje mednarodne povezljivosti SV na področju varstva okolja in uvajanje Nato standardov in drugih predpisov v SV,
- načrtovanje finančnih sredstev za zaščito okolja,
- sodelovanje pri izdelovanju programov usposabljanja za pripadnike SV na vseh nivojih in sodelovanje pri njihovem izvajanju,

23. Naloge PEZ:

- poznavanje narave, opreme in aktivnosti svojih enot in njihove vplive na okolje,
- sodelovanje pri načrtovanju mirnodobnih aktivnosti enote, nadzor nad uporabo opreme in oborožitve enote ter izdelava njihovih vplivov na okolje,
- sodelovanje pri izdelavi priloge o varstvu okolja v izvedbenih aktih za dejavnosti PEZ,
- v slučaju premikov enote se povežejo z upravami novih nastanitvenih objektov in zemljišč, privzamejo njihove okoljske regulative in z njimi seznanijo poveljnike ter skrbijo za njihovo izvajanje v času bivanja enote na novi lokaciji,
- sodelovanje pri preprečevanju in sanaciji neposrednih poškodb okolja, ki nastanejo pri izvajanju mirnodobnih aktivnosti PEZ,
- usmerjanje, nadziranje in koordiniranje dela pooblaščenecv za varstvo okolja v podrejenih enotah,
- izvajanje okoljskega usposabljanja vseh pripadnikov v svojih enotah,
- upravljanje z opremo za varovanje in sanacijo okolja,
- sodelovanje z organom zadolženim za varnost pri delu in požarno varnost v svoji enoti.

3. Poveljstvo za podporo

24. Nosilec dejavnosti funkcionalnega področja varstva okolja v vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORS je Poveljstvo za podporo.

25. Vojaško teritorialna poveljstva oz. enote vojašnic ter upravniki objektov, skladišč, vadišč in strelišč so skrbniki vseh objektov in zemljišč v lasti MORS, ki jih uporablja SV.

26. PEZ nameščeni v objektih so zgolj uporabniki, ki na področju zaščite okolja sledijo navodilom Vojaško teritorialnih poveljstev oz. enot vojašnic.

27. Navodila za zaščito okolja poveljnik vojašnice opredeli v hišnem redu oz. v primeru vadišča ali strelišča upravnik objekta v elaboratu.

28. Naloge enot vojašnic;

a.) ravnanje z odpadki:

- upoštevanje nacionalne zakonodaje in lokalnih predpisov o ravnanju z odpadki,
- ločeno zbiranje in oddajanje komunalnih odpadkov (prilagajanje lokalni skupnosti),
- zbiranje in oddajanje koristnih odpadkov (papir, železo, les ipd.),
- zbiranje in oddajanje nevarnih odpadkov (tonerji, baterije, odpadna olja, mastne krpe ipd.),
- zbiranje in oddajanje posebnih odpadkov (ambulante, kuhinje),
- kompostiranje bioloških odpadkov (pokošena trava, odpadlo vejevje), v kolikor je to smiselno in prostorsko ustrezno,
- pravilno hranjenje in označevanje posod za zbiranje vseh vrst odpadkov,
- označevanje mest, kjer so nameščeni zbiralniki za ločeno zbrane frakcije odpadkov,
- spremljanje količin odpadkov in hranjenje evidenčnih listov,
- izdelava Poročila o nastajanju odpadkov (10 t letno ali nad 5 kg nevarnih odpadkov letno),
- izdelava Načta gospodarjenja z odpadki (150 t letno ali nad 200 kg nevarnih odpadkov letno).

b.) urejenost parkirišč in naravnega okolja:

- izdelava ustreznih tlakov, ki preprečujejo odtekanje izlitih tekočin iz vozil v tla oz. ureditev parkirišč na utrjenih površinah (asfalt, beton ipd.),

- opremljanje vozil z lovilnimi posodami, ki se namestijo pod kritične točke motorja parkiranega vozila (lovilne posode zagotavljajo lastniki vozil),
- avto-park opremiti z zaprto posodo za zbiranje odpadnega olja iz lovilnih posod, praznjenje posode v namenski zabojnik za zbiranje nevarnih odpadnih tekočin,
- v avto-park namestiti opremo za sanacijo v primeru razlitja nevarne tekočine (absorbent, orodje za uporabo in navodilo za postopanje v primeru razlitja),
- saniranje kontaminiranih površin v primeru razlitja nevarnih tekočin (gorivo, olje ipd.),
- avto-park opremiti s protipožarnimi sredstvi,
- organiziranje in vodenje čistilnih akcij (najmanj enkrat letno po posameznih lokacijah),
- skrb za čistočo in urejenost naravnega okolja.

c) zaščita okolja pri pranju in vzdrževanju vozil:

- skrb za redno čiščenje lovilca mulja, lovilca olj in odtočnih kanalov z okolico,
- izdelava Poslovnika lovilca olj in vodenje obratovalnega dnevnika lovilca olj,
- spremljanje porabe vode pri pranju vozil,
- opremljanje delavnic za vzdrževanje vozil s sredstvi za zaščito okolja (zbiralci olj in odpadnih oljnih filtrov, granulat za primere razlitja, ustrezno označevanje posod z odpadnim materialom),
- izvajanje manjših vzdrževalnih del,
- priprava predlogov za tekoče vzdrževanje in opozarjanje na morebitne nepravilnosti.

d) stanje in uporabnost infrastrukture:

- redno vzdrževanje in poročanje nadrejeni enoti o stanju tistih objektov, ki lahko zaradi svoje neuporabnosti direktno ali posredno vplivajo na okolje (kotlovnice, opuščene bencinske črpalke, podzemni in nadzemni rezervoarji za gorivo, čistilne naprave, vozne površine, prostori za zbiranje vseh vrst odpadkov ipd.),
- zbiranje in dokumentiranje dokazil o izvedbi meritev emisij, pregledov naprav, servisov, ocen tveganj in ostalih letnih pregledov na zgoraj omenjenih objektih,
- naročanje kemičnih analiz goriva v rezervoarjih, kadar je to potrebno,
- določanje ustreznosti in možnosti uporabe goriv.

e) sanacija kontaminiranih področij:

- praznjenje, čiščenje in razplinjanje neuporabnih rezervoarjev in črpališč s pomočjo zunanjih izvajalcev,
- sanacije kontaminiranih zemljišč,
- vodenje evidenc in poročanje nadrejeni enoti o izvajanju večjih sanacij.

f) požarna varnost:

- skrb za izdelovanje in ažuriranje požarnih redov,
- sodelovanje z lokalnim gasilskim društvom in požarno inšpekcijo,
- opremljanje objektov z izvlečki iz požarnega reda,
- označevanje prostorov za kajenje v objektih in opremljanje teh prostorov z ustreznimi sredstvi (gasilni aparat, kovinski pepelniki ipd.),
- opremljanje objektov s protipožarnimi sredstvi in redno pregledovanje le-teh,
- izvajanje nadzora nad stanjem hidrantov v objektih,
- izvajanje nadzora nad stanjem v zunanjem hidrantnem omrežju,
- hranjenje rezervnih gasilnih aparatov,
- poročanje nadrejeni enoti o stanju in spoštovanju požarnega reda,
- vodenje evidenc gasilskih vaj in požarov.

29. Naloge upravnikov vadišč in strelišč:

- predlaganje ukrepov za zaščito okolja (sestavni del elaborata oz. navodila za uporabo vadišča ali strelišča),
- pregledovanje dokumentacije gostujočih PEZ (načrtovani ukrepi za zaščito okolja) in poročanje nadrejeni enoti,
- nadzor nad uporabo sredstev za zaščito okolja gostujočih PEZ (lovilci olj pod vozili, ravnanje z odpadki, zbiranje tulcev ipd.) in poročanje nadrejeni enoti.

IV. NADZORI

30. Nadzor stanja po varstvu okolja izvaja Inšpektorat RS za obrambo za področje svoje pristojnosti, poveljstva bataljonov, brigad in višja poveljstva s štabnimi in poveljniškimi pregledi in štabni organ za varstvo okolja na PSSV.

31. Nadzore nad izvajanjem Zakona o varstvu okolja (Ur.l. RS št. 41/04) in na njegovi podlagi izdanih predpisov opravlja civilna inšpekcija, pristojna za varstvo okolja.

V. ANALIZE IN POROČANJA

32. Analize stanja se izdeluje v mesecu januarju za preteklo koledarsko leto v PEZ do nivoja bataljona. Vrsto, obliko, vsebino in časovne roke za izdelavo se določa v skladu z usmeritvami nadrejene enote (priloga 2).

33. S poročanjem je treba zagotoviti izvajanje kontrole nad realizacijo nalog oz. seznanitev nadrejenega s stanjem na opredeljenem področju.

VI. KONČNA DOLOČILA

34. Z določili direktive je treba seznaniti PEZ SV. Vse pripadnike SV se z določili direktive seznanijo v sklopu rednih vojaško strokovnih usposabljanj PEZ.

35. Dejavnosti za zaščito okolja je treba načrtovati usklajeno z načrtovanjem dela in razvoja, pri čemer ključni dejavnik predstavlja razpoložljiva višina finančnih sredstev. Financiranje okoljskih zahtev poteka v okviru ustreznih, že obstoječih finančnih postavk.

36. Vojaške osebe so na podlagi Zakona o obrambi (Ur.l. RS št. 82/94, 44/97, 87/97, 13/98 - odločba US, 33/2000 - odločba US, 87/2001 - ZmatD, 47/2002, 67/2002 - popr., 110/2002 - ZGO-1, 40/2004) in Pravil službe v SV (Ur.l. RS št. 49/96 in 82/03) disciplinsko odgovorne za kršitev določil direktive.

37. Z globo, predpisano v Zakonu o varstvu okolja (Ur.l. RS št. 41/04) se kaznuje posameznik ali pravna oseba, če ne izvaja predpisanih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja okolja.

38. Direktiva o varstvu okolja v SV začne veljati z dnem 01.01.2005.

39. Z dnem uveljavitve direktive preneha veljati Okoljevarstveni program SV (akt GŠSV št.: 804-21-11/98 z dne 22.05.1998).

40. Na osnovi direktive PSSV in podrejena poveljstva najkasneje v 90 dneh po njeni uveljavitvi izdelajo akte poveljevanja, s katerimi se natančneje opredeli odgovornosti in naloge PEZ.

Priloga B: Standardni operativni postopek: Ravnanje z odpadki v Slovenski vojski

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

GENERALŠTAB SLOVENSKE VOJSKE

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

glavna.pisarna.gssv@mors.si

Številka: 804-20/2006-2

Datum: 24. 10. 2006

SOP št. 14-0001 : RAVNANJE Z ODPADKI V SV

IZDELALA: VVU XIII.R. MARJANA TRONTELJ

AŽURIRANO: 09OKT2006

ZVEZA: A. Direktiva o varstvu okolja v SV (dok. PS šifra 843-00-1/2005-2 z dne 16. 02. 2005)
B. Pravilnik o ravnanju z odpadki (Ur. list RS, št. 32/93, 45/00, 20/01 in 13/03)

1. UVOD

1. Standardni operativni postopek določa pravila ravnanja z odpadki, ki nastajajo zaradi delovanja Slovenske vojske ter druge pogoje za razvrščanje, zbiranje in začasno skladiščenje, odstranjevanje in evidentiranje odpadkov.

2. Pojmi po tem SOP-u imajo naslednji pomen:

- Odpadek je vsaka snov ali predmet, ki ga ne moremo ali želimo uporabiti sami, ga ne potrebujemo, nas moti ali nam škoduje in ga zato zavržemo. Odpadek je tudi vsaka snov ali predmet, razvrščen v eno od skupin odpadkov, ki ga je potrebno zaradi varstva okolja ali druge javne koristi prepustiti v zbiranje, oddati v predelavo ali odstranjevanje, prevažati, predelati ali odstraniti na predpisan način.
- Nevarni odpadki so odpadki, ki nepredelani zaradi svojih fizikalnih, kemičnih ali kužnih lastnosti lahko prispevajo ali imajo za posledico ogrožanje zdravja, če niso izolirani od okolja. Odpadki se štejejo za nevarne, dokler ni dokazano nasprotno.
- Nevarna snov je vsaka snov v trdnem, plinastem ali tekočem stanju, ki v primeru, če nenadzorovano prodre v okolje, neposredno ogrozi življenje ali zdravje ljudi in živali oziroma povzroči uničenje ali škodo na premoženju ter ima škodljive vplive na okolje. Nevarne snovi so predvsem tiste, ki so strupene, karcinogene, jedke, oksidacijske in dražljive, radioaktivne, kužne, eksplozivne, lahko vnetljive ali povzročajo vžig v stiku z drugimi snovmi.
- Nevarne frakcije komunalnih odpadkov so tiste, ki vsebujejo koncentracije okolju nevarnih snovi in jih zato ni mogoče odlagati skupaj s komunalnimi odpadki. Med nevarne frakcije komunalnih odpadkov sodijo baterijski vložki, akumulatorji, karteše ipd.
- Komunalni odpadki so gospodinjski in njim podobni odpadki, ki nastajajo v proizvodnih in storitvenih dejavnostih, v bivalnem okolju ter na površinah in objektih v javni rabi, ki so pretežno trdni in po svoji sestavi heterogeni, zaradi razpršenosti virov njihovega nastanka in količine na viru pa se ravnanje z njimi zagotavlja na lokalni ravni.
- Posebni odpadki so odpadki, ki nastajajo zaradi specifičnosti vojaških dejavnosti, na primer eksplozivi, smodniki, izrabljena bojna tehnika ipd.
- Odpadna embalaža je embalaža, ki je odpadek skladno s predpisom o ravnanju z odpadki.

- Ekološki otok je urejen prostor, opremljen s posodami ali zabojniki za zbiranje komunalnih odpadkov. Na ekoloških otokih se zbirajo mešani komunalni odpadki, kot tudi ločene frakcije komunalnih odpadkov.
 - Prezemno mesto za nevarne odpadke je poseben prostor s posodami za sprejemanje in hranjenje nevarnih odpadkov, kjer imetniki prosto oddajajo odpadke in jih zbiralec lahko za okolico nemoteče odpelje.
 - Ravnanje z odpadki zajema zbiranje, prevažanje, predelavo in odstranjevanje odpadkov.
 - Začasno skladiščenje odpadkov je skladiščenje odpadkov zaradi ustreznega zajemanja ali zbiranja na kraju njihovega nastajanja pred zagotovitvijo odstranitve.
 - Povzročitelj odpadkov je oseba, katere delovanje ali dejavnost povzroča nastajanje odpadkov. V nadaljevanju so povzročitelji odpadkov v SV: PE do nivoja bataljona, EVOJ in ETV LOGB oziroma druge delavnice za vzdrževanje motornih vozil, plovil in ostale bojne tehnike nameščene v vojašnicah.
 - Zbiralec odpadkov je oseba, ki skladno s predpisi kot dejavnost opravlja zbiranje določene vrste odpadkov.
3. SOP se uporablja v vseh PE SV in v vseh objektih v lasti MORS v katerih pripadniki SV izvajajo svoje dejavnosti in so ga dolžni upoštevati vsi zaposleni v SV.

2. RAZVRŠČANJE ODPADKOV

4. Razvrščanje odpadkov določa klasifikacijski seznam odpadkov, tako nevarnih kot nenevarnih, povzet iz Pravilnika o ravnanju z odpadki, Priloga 1 (Ur. l. RS, št. 20/2001). Odpadke je potrebno razvrstiti in označiti s klasifikacijsko številko.
5. V SV odpadke razvrščamo v tri kategorije:
- komunalni odpadki,
 - nevarni odpadki in

- posebni odpadki.

3. RAVNANJE S KOMUNALNIMI ODPADKI

Komunalni in drugi nenevarni odpadki, ki nastajajo zaradi dejavnosti SV so:

- mešani komunalni odpadki (20 03 01),
- papir in karton (20 01 01),
- kovine (20 01 40),
- steklo (20 01 02),
- plastika (20 01 39),
- les (20 01 38),
- organski kuhinjski odpadki (20 01 08),
- odpadki, primerni za kompostiranje (20 02 01),
- greznični mulji (20 03 04),
- baterijski vložki in manjši akumulatorji (20 01 33*),
- ostali komunalni odpadki, ki nastajajo v manjših količinah (20 __ __),
- odpadki iz zdravstva in veterinarstva (18 01 __, 18 02 __),
- odpadni tonerji in kartuše (08 03 18).

Komunalne odpadke se zbira ločeno tako v nastanitvenih objektih kot na zunanjih ekoloških otokih. Zbirna mesta so urejeni prostori, opremljeni z najmanj tremi posodami za ločeno zbrane frakcije in sicer:

- papir in karton,
- plastika,
- mešani komunalni odpadki.

Steklo, kovino, les in podobne odpadke se zbira po potrebi, odvisno od nastale količine, na zunanjih ekoloških otokih v označenih zabojnikih.

Greznični mulj so gošče, ki nastajajo v individualnih greznicah in blato, ki nastaja kot produkt čiščenja komunalne odpadne vode v malih čistilnih napravah. Praznjenje individualnih greznic izvaja upravljavec javne kanalizacije enkrat letno oz. ko je zapolnjeno 2/3 koristne prostornine greznice. Črpanje grezničnega blata iz malih komunalnih čistilnih naprav se izvaja, kot to določa Poslovník za obratovanje male čistilne naprave.

Odpadne tonerje, kartuše, baterije in manjše akumulatorje se zbira v določenem objektu vojašnice (nastanitveni objekt, delavnica) v označenih namenskih posodah.

Ravnanje z organskimi kuhinjskimi odpadki je opredeljeno v HACCP dnevniku vsakega kuhinjskega obrata, zbira se jih v zaprtih namenskih posodah iz umetne mase.

Odpadke iz zdravstva in veterinarstva se zbira v zdravstvenih ambulantah oziroma v enotah, kjer se izvaja zdravstvena ali veterinarska dejavnost. Zbira se jih v posebnih, ustrezno označenih zabojnikih, odvažajo jih pooblaščenih zbiratelji.

Odpadke primerne za kompostiranje (veje, listje, trava, ostanki rož, zemlja) se zbira v namenskem zabojniku in se jih preda pooblaščenemu zbiralcu kot biološke odpadke. V objektih SV je kompostiranje dovoljeno le v primerih, ko gre za strokovno nadzorovan proces (EVOJ ali upravnik objekta mora razpolagati z Navodilom o kompostiranju v objektu, za katerega skrbi). Kompost se uporabi za potrebe hortikulture ureditve objekta.

Zbirno mesto za odpadke mora ustrezati funkcionalnim, estetskim, higienskimi in požarno - varnostnim pogojem in ne sme ogroziti gibanja v objektih. Zbirna mesta je potrebno vzdrževati in čistiti.

Povzročitelj komunalnih odpadkov mora le-te odlagati v ustrezne posode oz. zabojnike, ki jih določi upravnik objekta v dogovoru s posameznimi izvajalci gospodarske javne službe ravnanja z odpadki.

Na ekoloških otokih oz. v ločenih posodah se skladno s 7. členom tega SOP ločeno zbirajo frakcije komunalnih odpadkov, ki predstavljajo sekundarne surovine, zato je potrebno odpadke odložiti skrbno ločeno.

Izven posod za odpadke na zbirnih mestih je prepovedano odlagati odpadke. V primeru večjih količin odpadkov, ki nastajajo občasno se jih lahko odloži v označeno vrečo, ki jo je potrebno postaviti na zbirno mesto poleg predpisane posode na dan odvoza.

V kontejner za mešane komunalne odpadke je prepovedano odlagati oz. zlivati nevarne odpadke.

Redni odvoz komunalnih odpadkov in ločeno zbranih frakcij opravlja izvajalec gospodarske javne službe posamezne lokalne skupnosti za to komunalno dejavnost oziroma drugi pooblaščen zbiralec.

V vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORS (vadišča, strelišča, skladišča) se evidentirajo vsi komunalni in drugi odpadki. Evidenca se vodi na podlagi evidenčnih listov o ravnanju z odpadki (priloga A), na podlagi prevzemnic odpeljanih odpadkov oziroma na podlagi drugih verodostojnih dokumentov, kar je osnova za izdelavo letnega poročila o nastajanju odpadkov.

Povzročitelj komunalnih in drugih odpadkov mora zagotoviti, da pošiljko odpadkov, ki jih prepušča zbiralcu spremlja evidenčni list o ravnanju z odpadki, razen za mešane komunalne odpadke, katerih evidenca se vodi na podlagi prevzemnice odpeljanih odpadkov. Kopija evidenčnega lista ali prevzemnice pripada povzročitelju odpadkov.

Korektno ločevanje odpadkov v nastanitvenih objektih in na zunanjih ekoloških otokih je obveza vseh pripadnikov SV. Nosilec odgovornosti za zbiranje komunalnih odpadkov na zunanjih ekoloških otokih je poveljnik EVOJ oziroma upravnik objekta (strelišče, vadišče, skladišče).

3. RAVNANJE Z NEVARNIMI ODPADKI

Nevarni odpadki, ki nastajajo zaradi dejavnosti SV so:

odpadki pri uporabi maziv, mil, pralnih sredstev in razkužil (17 06 __),
odpadna hidravlična olja (13 01 __),
odpadna motorna, strojna in mazalna olja (13 02 __),
odpadki tekočih goriv (13 07 __),
absorbenti, filtrirna sredstva, čistilne krpe in zaščitne obleke (15 02 __),
odpadki, ki nastanejo pri vzdrževanju vozil (16 01 __),
baterije in akumulatorji (16 06 __),
odpadki pri čiščenju transportnih in skladiščnih rezervoarjev (16 07 __),
z oljem onesnažena voda (13 05 __),

embalaža, onesnažena z nevarnimi snovmi (15 01 __),
zemlja, kamenje in zemeljski izkopi, ki vsebujejo nevarne snovi (17 05__),
izolirni in gradbeni materiali, ki vsebujejo azbest (17 06__),
odpadki, ki nastanejo pri sanaciji onesnažene zemlje in podzemne vode (19 13__),
odpadki iz električne in elektronske opreme (16 02 __),
odpadki, ki vsebujejo nevarne snovi, npr. mastne krpe (16 07__),
drugo.

Odpadki so po klasifikacijskem seznamu opredeljeni s šestmestno številko. Zgoraj so opredeljeni po skupinah in podskupinah, kar je razvidno iz prvih štirih števil. Kadar odpadki vsebujejo nevarne snovi, so označeni z zvezdico, kar pomeni, da se jih razvršča med nevarne odpadke.

Odpadna embalaža, ki vsebuje nevarne snovi se obravnava kot nevaren odpadki s klasifikacijo nevarne snovi, ki jo vsebuje (barve, laki, olja).

Prepovedano je med seboj mešati različne skupine nevarnih odpadkov ali nevarnih in nenevarnih odpadkov.

Povzročitelj mora zagotoviti zajem nevarnih odpadkov, ki nastajajo pri izvajanju dejavnosti. Poskrbeti mora za ustrezno začasno skladiščenje teh odpadkov.

Nevarne odpadke je prepovedano:

odlagati v zabojnike za zbiranje komunalnih odpadkov,
zlivati v površinske vode ali v kanalizacijo,
odlagati ali zlivati v ali na tla.

6. Pri skladiščenju nevarnih odpadkov je potrebno uporabljati ekološko opremo, ki ustreza predpisom varstva okolja, ravnanja s kemikalijami in varstva pred požarom.
7. Ekološka oprema (zabojniki, posode za tekoče nevarne odpadke, sodi, lovilna korita) mora biti označena tako, da je razvidna vrsta nevarnega odpadka in klasifikacijska številka z zvezdico.

8. Vse tekoče nevarne snovi in nevarni odpadki morajo imeti sekundarno zajetje, ki ščiti podlago pred morebitnim razlitjem. V bližini skladiščenja tekočih nevarnih odpadkov mora biti nameščen ekološki zabojnik opremljen s sredstvi za preprečevanje razlitja.
9. Izvajati je potrebno redne preglede zbirnih mest nevarnih odpadkov in zagotavljati pravilno izvajanje ukrepov za zaščito okolja. Zbirna mesta so čista in urejena, posode ne puščajo in so zaprte.
10. Odstranjevanje nevarnih odpadkov se izvede tako, da se jih prepusti zbiralcem odpadkov za posamezno vrsto nevarnega odpadka, ki imajo pridobljeno dovoljenje Ministrstva za okolje in prostor - Agencije RS za okolje.
11. Povzročitelj nevarnih odpadkov skrbi za reden odvoz in preveri zbiralca, ki mu predaja odpadke, če izpolnjuje zahtevane pogoje (ažuriran seznam zbiralcev se nahaja na spletni strani omenjenega ministrstva).
12. Povzročitelj nevarnih odpadkov mora zagotoviti, da pošiljko odpadkov, ki jih prepušča zbiralcu spremlja evidenčni list o ravnanju z odpadki. En izvod evidenčnega lista zadrži povzročitelj odpadkov. Na podlagi evidenčnih listov povzročitelj izdelava letno poročilo o nastalih odpadkih.
13. Nosilec odgovornosti za zbiranje, skladiščenje in oddajo nevarnih odpadkov je ETV LOGB ali druga delavnica za vzdrževanje motornih vozil, plovil in druge bojne tehnike, nameščena v vojašnici. V kolikor v vojašnici delavnice ni, je za ravnanje z nevarnimi odpadki odgovoren poveljnik EVOJ ali upravnik objekta (strelišče, vadišče, skladišče).

4. RAVNANJE S POSEBNIMI ODPADKI

14. Posebni odpadki, ki nastajajo zaradi dejavnosti SV so:

neuporabno strelivo in eksplozivi (16 04__) in
izrabljena bojna tehnika (16 01__).

15. Posebni odpadki ne sodijo med nevarne ali komunalne odpadke. Zaradi količine ali lastnosti z njimi ravnajo pooblašcene osebe na posebej predpisane načine.

5. RAVNANJE Z ODPADNO EMBALAŽO

16. Za ravnanje z odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadek se smiselno upoštevajo določila ravnanja z nevarnimi odpadki.

17. Za ravnanje z odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek se smiselno upoštevajo določila ravnanja s komunalnimi odpadki.

18. Skladno z 12. členom Pravilnika o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Ur. l. RS, št. 104/00 in 12/02) mora proizvajalec, uvoznik, embaler ali trgovec odpadno embalažo po dobavi blaga ali ob naslednji dobavi vzeti brezplačno nazaj, če jo želimo vrniti. Če blago sami prevzamemo, lahko odpadno embalažo pustimo neposredno na mestu prevzema ali jo naknadno brezplačno vrnemo.

6. RAVNANJE Z ODPADKI NA VADIŠČIH IN STRELIŠČIH SV

19. Komunalne odpadke, ki so nastali v času usposabljanja na vadišču ali strelišču, se odlaga v ustrezne označene zabojnike. Za redno praznjenje zabojnikov je odgovoren upravnik oziroma poveljnik vadišča ali strelišča. V kolikor zabojnikov ni na razpolago ali so polni, povzročitelj odpadke ustrezno skladišči in jih po končanem usposabljanju odpelje v matično vojašnico.

20. Povzročitelj komunalnih odpadkov v času terenskega usposabljanja ločeno zbira plastiko, ostalih komunalnih odpadkov se ne ločuje, razen kadar se vnaprej predvideva nastanek večje količine določene vrste odpadka (npr. karton, les).

21. Ločeno zbrano frakcijo komunalnih odpadkov (npr. plastika, karton, les) se odlaga v ustrezno označene zabojnike. V kolikor le-teh ni na razpolago ali so polni, povzročitelj ločeno zbrano frakcijo odpadka označi (npr. barvne vreče, nalepke) in jo po končanem usposabljanju odpelje v matično vojašnico.

22. Za ravnanje z nevarnimi odpadki na vadiščih in streliščih SV se upoštevajo vsa določila navedena v poglavju 3. tega SOP (Ravnanje z nevarnimi odpadki).

23. Nevarne odpadke se po končanem usposabljanju odpelje v matično vojašnico, razen če jih povzročitelj že prej ne odda pooblaščenemu zbiralcu. Za transport nevarnih odpadkov je potrebno zagotoviti ustrezne posode in oznake za vozilo (ADR) in poskrbeti, da bodo posode na vozilih pritrjene in stabilno postavljene.

24. Po končanem strelskem urjenju izvajalci poberejo tulce in druge kovinske odpadke in jih deponirajo v namenski zabojnik. V kolikor zabojnika ni na razpolago oziroma je poln, povzročitelj odpadkov tulce in druge kovinske odpadke odpelje v matično vojašnico in jih preda EVOJ kot koristni odpadek.

7. VODENJE EVIDENC IN POROČILO O RAVNANJU Z ODPADKI

25. Povzročitelj odpadkov mora glede na vrsto in količino odpadkov voditi evidenco o:

- proizvedenih odpadkih in virih njihovega nastajanja,
- skladiščenih odpadkih,
- odpadkih, prepuščenih zbiralcu in
- o odpadkih, oddanih predelovalcu ali odstranjevalcu.

26. Povzročitelj odpadkov mora dokumentacijo o evidenci, kamor sodijo tudi evidenčni listi in prevzemnice, za posamezno koledarsko leto hraniti najmanj 5 let.

27. Poročilo o ravnanju z odpadki (oblika in vsebina sta predpisani v prilogi B) izdela povzročitelj odpadkov, pri katerem je v koledarskem letu nastalo najmanj 10 ton komunalnih ali 5 kg nevarnih odpadkov.

28. Enote SV do nivoja bataljona, razen PP, v poročilo vključijo le odpadke, za katerih odvoz so poskrbele same (odpadki iz delavnic za vzdrževanje motornih vozil, plovil in druge bojne tehnike, radioaktivni odpadki, odpadna RKB sredstva, ipd.). Če teh odpadkov v preteklem letu ne beležijo, o tem poročajo nadrejeni enoti.

29. Poročilo o nastanku vseh ostalih odpadkov izdela PP (VTP-ji in LOGB). Poročilo izdelajo vse EVOJ in ga posredujejo na VTP. VTP podatkov ne združuje, poročila pregleda, odpravi morebitne nepravilnosti in jih dostavi na PP. Poročilo izdelajo tudi vodje ETV

(enote za tehnično vzdrževanje) - delavnic za vzdrževanje vozil v sestavi LOGB in ga posredujejo v LOGB. LOGB poročila pregleda, odpravi morebitne nepravilnosti in jih dostavi na PP. PP preveri točnost najmanj treh naključno izbranih poročil tako, da izbrani EVOJ oziroma ETV pregleda evidenčne liste, prevzemnice in drugo dokumentacijo, na podlagi katere je poročilo nastalo. Če podatki niso pravilni, PP ustrezno ukrepa.

30. PS zbere združena poročila o nastalih odpadkih iz prvo-podrejenih enot (za preteklo koledarsko leto) in jih do 31. 03. dostavi na Ministrstvo za okolje in prostor.

8. NAČRT GOSPODARJENJA Z ODPADKI

31. Povzročitelj odpadkov (glej 2. člen-12. alineo tega SOP), pri katerem v enem koledarskem letu nastane najmanj 150 ton komunalnih odpadkov ali najmanj 200 kg nevarnih odpadkov, mora imeti izdelan načrt gospodarjenja z odpadki.

32. Načrt gospodarjenja z odpadki je potrebno izdelati za obdobje štirih let. Načrt se izdelava skladno z Navodilom za izdelavo načrta gospodarjenja z odpadki (dok. MORS, številka 893-03-1/2002-11, z dne 04. 10. 2002).

9. RAVNANJE Z ODPADKI MED OPERACIJAMI KRIZNEGA ODZIVANJA (NATO, EU)

33. Pripadniki SV vključeni v operacije kriznega odzivanja v tujini z odpadki ravnajo na način, kot ga predpisuje poveljnik operacije.

34. V primeru, da ni drugače predpisano, v času operacij kriznega odzivanja pripadniki SV upoštevajo določila Nato standarda 2510 - Waste management requirements.

10. KONČNE DOLOČBE

35. Način ravnanja z odpadki se opredeli v Hišnem redu vojašnice ali drugega objekta v lasti MORS oz. v elaboratu vadišča, strelišča ali skladišča v uporabi SV. V Hišnem redu se določi tudi shema postavitve ekoloških otokov in objekte, v katerih se zbira določena vrsta odpadkov.

Matrični prikaz odgovornosti za izvajanje dejavnosti iz SOP-a je v prilogi C.

36. SOP začne veljati z dnem podpisa.

11. PRILOGE

A. Evidenčni list o ravnanju z odpadki

B. Poročilo o ravnanju z odpadki

C. Matrični prikaz odgovornosti za izvajanje dejavnosti iz SOP-a

Priloga A: Evidenčni list o ravnanju z odpadki

EVIDENČNI LIST O RAVNANJU Z ODPADKI						Št. evid. lista:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Oznaka odpadka:	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Količina (kg):	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Opis odpadka:	<input type="text"/>										
Pogostost nastajanja:	enkratni nastanek			enakomerno nastajanje							
	<input type="text"/>			<input type="text"/>			<input type="text"/> kg/mesec				
Agregatno stanje :	☐ trdni	☐ v kosih	☐ v prahu	☐ mulj	☐ pastozni	☐ tekoči					
Embalaža:	☐ razsuto	☐ zabojnik	☐ sodi	☐ plast.	☐ drugo						
	ovoj										
Imetnik: odpadkov:	<input type="text"/>										
Ulica:	<input type="text"/>										
Naselje:	<input type="text"/>					Matična št.:	<input type="text"/>				
Hišna številka:	<input type="text"/>	Pošta:	<input type="text"/>	Šifra		<input type="text"/>					

Telefon/faks:				dejavnosti:	
				Št. iz	
				evidence:*	

Datum prepustitve ali oddaje odpadka:		Odg. oseba:		Podpis:	
---------------------------------------	--	-------------	--	---------	--

Prezemnik odpadkov:	
---------------------	--

Ūlica:	
--------	--

Naselje:		Matična št.:	
----------	--	--------------	--

Hišna številka:		Pošta:		Šifra dejavnosti:	
				Št. iz	

Telefon/faks:				evidence:**	
---------------	--	--	--	-------------	--

Datum prevzema odpadka:		Odg. oseba:		Podpis:	
-------------------------	--	-------------	--	---------	--

* Izpolni zbiralec, ki oddaja odpadke;

** Izpolni zbiralec ali predelovalec ali odstranjevalec odpadkov, kadar prevzema odpadke.

Priloga C: Matrični prikaz odgovornosti za izvajanje dejavnosti iz SOP-a

NOSILCI ODGOVORNOSTI	EVOJ ali upravnik objekta	ETV LOGB ali delavnica za vzdrževanje	PE SV nameščene ali gostujoče v
----------------------	---------------------------------	---	---------------------------------------

DEJAVNOST	(strelišče, vadišče, skladišče)	m/v, plovil in druge bojne tehnike nameščena v vojašnici	vojašnici ali drugem objektu MORS
Korektno odlaganje odpadkov v označene posode na zbirnih mestih v objektih	O	O	O
Ravnanje s komunalnimi odpadki	O	S	S
Ravnanje z nevarnimi odpadki	S/O*	O	S
Ravnanje s posebnimi odpadki	S	S	O
Ravnanje z odpadki na vadiščih in streliščih SV	S	-	O
Vodenje evidenc in izdelava poročila o ravnanju z odpadki	O	O	O
Izdelava načrta gospodarjenja z odpadki	O	O	S

O...odgovoren

S...sodeluje

* V kolikor v objektu ni delavnice za vzdrževanje m/v, plovil ali druge bojne tehnike je za ravnanje z nevarnimi odpadki odgovoren poveljnik EVOJ ali upravnik objekta.

Priloga C: Vzdrževanje in obratovanje lovilcev olj in maščob

- STANDARDNI OPERATIVNI POSTOPKI (SOP) SV-

SOP št. 1407: VZDRŽEVANJE IN OBRATOVANJE LOVILCEV OLJ IN MAŠČOB

IZDELALA: VVU XIII.R. MARJANA TRONTELJ

AŽURIRANO: 20SEP2006

ZVEZA:

- A. Direktiva o varstvu okolja v SV (dok. PS šifra 843-00-1/2005-2 z dne 16. 02. 2005)
- C. Pravilnik o minimalnih tehničnih in drugih pogojih za parkirišča in mesta za vzdrževanje vozil (Ur. list RS, št. 343-10/96)
- D. Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz postaj za preskrbo motornih vozil z gorivi, objektov za vzdrževanje in popravila motornih vozil ter pralnic za motorna vozila (Ur. list RS, št.10/99)
- E. Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Ur. list RS, št. 47/2005)

1. UVOD

1. Standardni operativni postopek določa pravila vzdrževanja in obratovanja lovilcev olj in maščob vgrajenih v objektih, napravah ali opremi v uporabi v SV.

2. Pojmi po tem SOP-u imajo naslednji pomen:

- lovilce olj in maščob je naprava za obdelavo odpadne vode z izločanjem lahkih tekočin, katere velikost, vgradnja, obratovanje in vzdrževanje je v skladu s standardom SIST EN 858-2 in je kot gradbeni proizvod načrtovana, preskušena in označena v skladu s predpisi, ki urejajo gradbene proizvode,
- usedalnik ali peskolov je objekt za zadrževanje plavin (na vodi plavajočih in drugih netopnih snovi),
- odpadna voda je voda, ki se po uporabi ali kot posledica padavin onesnažena odvaja v javno kanalizacijo ali v vode.

37. Vsi objekti in zunanje površine morajo biti zasnovani tako, da ni možno nikakršno onesnaženje podtalnice. Za vse kanalizacijske sisteme in lovilce olj in maščob je potrebno zagotoviti nepropustno izvedbo.

38. Lovilce olj in maščob je potrebno vgraditi in uporabljati v naslednjih objektih, napravah ali opremi:

- pralnice za motorna vozila,
- delavnice za vzdrževanje motornih vozil,
- parkirišča za tovorna in bojna vozila,
- pretakalne ploščadi in druga črpališča za goriva,
- skladišča goriv,
- kuhinjski obrati.

2. PRALNICE ZA MOTORNA VOZILA

39. Tla pralne površine morajo biti nepropustna za vodo in naftne derivate. Odpadna voda od pranja vozil se mora iztekati preko ustrezno dimenzioniranega usedalnika in lovilca olj.

40. V sistem odvajanja odpadnih voda je prepovedano izlivanje nevarnih tekočih odpadkov, kot so naftni derivati in njihove vodne emulzije, tekoče vsebine zavornih sistemov, sredstva proti zmrzovanju ipd.

41. Če v vojašnici pranje vozil zaradi neustreznih pogojev ni mogoče, se ga izvaja v tistih vojašnicah, ki so lokacijsko ugodne (npr. bližina vadišča) in ki imajo pralnice ustrezne predpisom. V kolikor to ni izvedljivo, se pranje vozil izvaja v zunanjih institucijah.

3. DELAVNICE ZA VZDRŽEVANJE MOTORNIH VOZIL

42. Tla delavnice za vzdrževanje motornih vozil morajo biti nepropustna za vodo in naftne derivate. V delavnici mora biti zagotovljeno odvajanje odpadkov s talnih površin v kanalizacijo preko ustrezno dimenzioniranih lovilcev olj.

4. PARKIRIŠČA ZA TOVORNA IN BOJNA VOZILA

43. Parkirna mesta za tovorna in bojna vozila morajo biti tlakovana tako, da so neprepustna za vodo in naftne derivate. Tlakovane površine morajo biti obdane z robniki, meteorne vode z njih pa morajo biti speljane v kanalizacijo preko ustrezno dimenzioniranih lovilcev olj.

44. Na parkirnih mestih se ne sme prati, vzdrževati oziroma popravljati vozil.

45. Če parkirišče ni urejeno skladno z zgoraj navedenim, je potrebno pod kritična mesta na vseh tovornih in bojnih vozilih postaviti lovilne posode ali pivnike, ki preprečujejo iztekanje nevarnih tekočin v tla.

5. PRETAKALNE PLOŠČADI IN DRUGA ČRPALIŠČA ZA GORIVA

46. Pretakalna ploščad mora biti nepropustna za vodo in naftne derivate. Meteorna voda iz ploščadi se mora iztekati preko ustrezno dimenzioniranega lovilca olj.

47. Pri pretakanju nafte in naftnih derivatov morata biti ves čas prisotna voznik avtocisterne in prevzemalec nafte in naftnih derivatov.

48. Prevzemalec nafte in naftnih derivatov je dolžan poskrbeti, da je pretakanje iz avtocisterne v rezervoar pravilno in varno, pri čemer je dolžan paziti na naslednje:

- da se pretakanje vrši vedno izključno na pretakalni ploščadi,
- da je avtocisterna spojena z rezervoarjem s spojnicami, ki dobro tesnijo,
- da je avtocisterna med pretakanjem nafte in naftnih derivatov spojena s sistemom za ozemljitev rezervoarja,
- da je med pretakanjem avtocisterna zavrta z ročno zavoro in zavarovana s coklo, da se ne more premakniti,
- da ne pride do prelivanja in puščanja nafte in naftnih derivatov (če se to zgodi, se mora prečrpavanje nemudoma prekiniti in razlitje sanirati),
- da je v bližini pripravljena ekološka oprema (pivniki, granulat) za ukrepanje v primeru razlitja,
- da je pretakališče vedno čisto in urejeno.

49. V primeru, da pride do večjega izliva nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali na transportnih površinah, je potrebno onesnaženje omejiti, razlite nevarne snovi pa se s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulat) poberejo v ustrezne posode.

6. SKLADIŠČA GORIV

50. Rezervoar za gorivo mora biti dvo plaščen ali nameščen v posebnem betonskem lovilnem bazenu. Tla prostora s pretakalnim sistemom in lovilni bazen morata biti olje in vodotesna. Talnih odtokov in neposredne povezave s kanalizacijo ne sme biti.

51. Skladiščne naprave oziroma rezervoarji za hranjenje goriv morajo biti redno nadzorovani. Tedensko se kontrolirajo naslednji parametri:

- stanje goriva,
- stanje jaškov nad rezervoarji,
- stanje lovilnih jaškov oz. posod pod rezervoarji,
- stanje iztekalnih avtomatov in ostalih naprav in
- stanje tehnoloških instalacij.

7. KUHINJSKI OBRATI

52. Odpadne vode iz kuhinjskih obratov se odvajajo v javno kanalizacijo preko ustreznega lovilca maščob, ki mora biti dimenzioniran skladno s standardom DIN 4040 in glede na število pripravljenih obrokov v kuhinji na dan.

8. ČIŠČENJE IN VZDRŽEVANJE NAPRAV POVEZANIH Z LOVILCEM OLJ

53. Vse objekte in naprave naštete v 4. členu tega SOP-a , predvsem neprepustne ploščadi je potrebno redno čistiti (vsaj enkrat na mesec).

54. Pri čiščenju ploščadi, kjer je prišlo do razlitja nafte ali naftnih derivatov, je potrebno po njihovi odstranitvi uporabiti nevtralizacijska sredstva. Pri takem čiščenju je potreben stalen nadzor peskolovov oz. usedalnikov in lovilca olj in maščob. Če so količine teh snovi v lovilcu olj in maščob prevelike, jih je potrebno sproti odstranjevati.

55. Uporabljene mastne krpe in pivnike se shrani v nepropustne, označene posode, ki jih odpelje pooblaščen zbiratelj nevarnih odpadkov.

9. POSLOVNIK O OBRATOVANJU IN VZDRŽEVANJU NAPRAV

56. Poslovník o obratovanju in vzdrževanju mora biti izdelan za vse naprave, naštete v 4. členu SOP-a, razen za lovilce maščob iz kuhinjskih obratov.

57. Poslovník iz prejšnjega odstavka obsega podatke o:

- upravljavcu naprave,
- delovanju naprave,
- vzdrževanju naprave,
- emisijskem monitoringu,
- ravnanju z odpadnimi nevarnimi snovmi (mulj, onesnažena voda ipd.),

- načinu čiščenja naprave,
- preventivnih varnostnih ukrepih,
- vodenju in shranjevanju obratovalnega dnevnika,
- nadzoru nad delovanjem naprave in
- načinih ukrepanja v primeru ekološke nesreče.

58. Za izdelavo Poslovnika o obratovanju in vzdrževanju naprav in obratovalnega dnevnika je odgovoren poveljnik EVOJ oziroma upravnik objekta ali naprave iz 4. členu SOP-a.

10. OBRATOVALNI DNEVNIK

59. V obratovalni dnevnik naprav iz 4. člena SOP (razen za lovilce maščob iz kuhinjskih obratov) se vpisujejo vsa opravljena dela pri obratovanju in vzdrževanju, rezultati merjenja predpisanih parametrov odpadne vode ter vsi izredni dogodki, ki nastanejo med obratovanjem naprav, okvar ali drugih prekinitev obratovanja naprav in podobnih razlogov ter njihov čas trajanja.

60. Pogostost meritev parametrov odpadne vode iz prejšnjega odstavka se določa skladno z določbami pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod ter o pogojih za njihovo izvajanje.

61. Za vodenje obratovalnega dnevnika naprav skrbi oseba, odgovorna za obratovanje in vzdrževanje naprav.

62. Obratovalni dnevnik je treba voditi v obliki vezane knjige z oštevilčenimi stranmi. Primeri obratovalnih dnevnikov so navedeni v prilogi A.

11. KONČNE DOLOČBE

63. SOP se uporablja v vseh objektih v lasti MORS. Uporabnik, ki ima prekomerno onesnaženo odpadno vodo z maščobami in olji, se lahko priključi na javno kanalizacijo le preko evidentiranega lovilca olj in maščob.

64. Nadzor nad delovanjem naprav izvaja upravljavec. Nadzori nad izvajanjem SOP-a so v pristojnosti poveljstev bataljon, brigad in višjih poveljstev s štabnimi in poveljniškimi pregledi.

65. SOP se prične uporabljati 16OKT2006.

12. PRILOGA

D. Primer obratovalnega dnevnika

Številka dokumenta: 354-1/2006-78

Datum: 21. 9. 2006

Kapitan

Renato Petrič
poveljnik sil

Dostaviti:

v tekočo zbirko dokumentarnega gradiva (POS-17),

v zbirko SOP-ov PSSV (G-3),

PP.

Način odprave:

s kurirjem.

Dokument je dostopen na S:/SOP PSSV/G-4 1400-1499.

Priloga A: Primer obratovalnega dnevnika

OBRATOVALNI DNEVNIK

Datum kontrole	Debelina plasti olja v lovilcu v (cm)	Peskolovi: Kontrola višine peska in mulja v (cm)	Pregrade in prekati v lovilcu	Dotok- Iztok kontrola vzorč. mesta	Kontrolo in čiščenje izvajal	Preveril Odgovorna oseba (podpis)

ČIŠČENJE LOVILCA OLJ IN PESKOLOVA

Datum čiščenja	Pooblaščen zbiralec odpadkov	Količina zaoljene vode v m ³	Količina odpadnega mulja v m ³	Količina odpadnega mulja in peska v peskolovu v m ³	Razmastitev jaška	Preveril Odgovorna oseba (podpis)

EMISIJSKI MONITORING

Datum odvzem vzorca	Rezultati emisijskega monitoringa- opombe Naziv pooblaščenca, za opravljanje prvih meritev in obratovalnega monitoringa odpadnih vod

Priloga Č: Varstvo okolja v vojašnicah in ostalih objektih v lasti MORS

VARSTVO OKOLJA V VOJAŠNICAH IN OSTALIH OBJEKTIH

V LASTI MORS

1. Ravnanje z odpadki

Glavni predpis, ki okvirno ureja način ravnanja z odpadki, je Pravilnik o ravnanju z odpadki (Uradni list RS, št. 84/98, 45/00, 20/01, 13/03). Odpadki so razvrščeni po klasifikacijskem seznamu odpadkov, ki je priloga omenjenega pravilnika.

Slovenska vojska s svojo dejavnostjo proizvaja komunalne, nevarne in posebne odpadke. Komunalni odpadki so odpadki, ki nastajajo v bivalnih objektih in je njihovo odstranjevanje urejeno z ustrežno dejavnostjo. Nevarni odpadki so nepredelani odpadki, ki zaradi svojih lastnosti ogrožajo zdravje ali negativno učinkujejo na okolje. Posebni odpadki so odpadki, ki nastajajo kot produkt specifičnosti dejavnosti Slovenske vojske, zraven sodijo tudi gradbeni odpadki.

Komunalni odpadki nastajajo v bivalnih objektih, v kuhinjah in na terenskih usposabljanjih. V vojašnicah se te odpadke zbira ločeno po posameznih frakcijah (papir, biološki odpadki, embalaža ipd.) na tako imenovanih »ekoloških otokih«. Ločene frakcije se v vojašnicah zbirajo na način, kot ga predpisujejo Odloki o načinu opravljanja lokalne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki.

Nevarni in posebni odpadki se zbirajo v namenskih posodah ali kontejnerjih, odvažajo jih pooblaščen zbiratelji. Vse tekoče nevarne snovi in nevarni odpadki morajo imeti sekundarno zajetje. Namen sekundarnega zajetja je, da ščiti podlago pred morebitnim razlitjem. Zaželeno je, da se nevarni odpadki hranijo pod nadstreškom, tako namreč preprečimo možno izpiranje v primeru deževnega vremena.

Točko za zbiranje nevarnih odpadkov postavite:

- v bližino mest za vzdrževanje vozil,
- stran od prostorov za spanje, prehranjevanje, rekreacijo in prostorov taktično-operativnega centra,
- v bližino servisnih poti: velika vozila potrebujejo dovolj prostora za dostop pri odvažanju nevarnih odpadkov, toda stran od ograjenih linij in ograj,
- na površino s t.i. sekundarnim zajetjem (tlakovane površine ali poslopja),
- na mesto, kjer obstaja nadstrešek ali drugo kritje,

- na zemljišče, kjer ni korenin, kamenja, skal ali drugih predmetov, ki bi lahko ovirali normalno hojo.

Izvajati je potrebno redne preglede področij z nevarnimi odpadki, ker se s tem zagotavlja pravilno izvajanje ukrepov za zaščito okolja. Prepričajte se, da so omenjena področja čista in urejena, da posode ne puščajo in so pokrite.

Odpadki, ki se zbirajo, prevažajo ali skladiščijo, morajo biti pakirani tako, da niso mogoči vplivi na okolje, na njihovi embalaži ali zabojniku pa mora biti vidna oznaka odpadka. Nevarni odpadki, ki se zbirajo ali skladiščijo, morajo biti označeni skladno s predpisi, ki urejajo označevanje nevarnih snovi. *Priloga 1: Varstvo okolja v vojašnicah in ostalih objektih SV 2/3*

Povzročitelj odpadkov mora zagotoviti, da pošiljko odpadkov, ki jih prepušča zbiralcu ali oddaja odstranjevalcu in pošiljko nevarnih odpadkov, kadar jih oddaja predelovalcu, spremlja evidenčni list o ravnanju z odpadki.

Na podlagi evidenčnih listov se po določenih Pravilnika o ravnanju z odpadki (Uradni list RS, št. 84/98, 45/00, 20/01, 13/03) vsako leto izdela Poročilo o nastalih odpadkih (10 t letno ali nad 5 kg nevarnih odpadkov letno) in za štiri leta Načrt gospodarjenja z odpadki (150 t letno ali nad 200 kg nevarnih odpadkov letno). Navodilo za izdelavo načrta gospodarjenja z odpadki je bilo s strani MORS izdano v l.2002 (akt MORS št. 893-03-1/2002-11 z dne 04.10.2002).

1. Urejenost parkirišč in naravnega okolja

Če je mogoče, parkirajte vozila na utrjene (tlakovane, asfaltirane, betonirane) površine. Pod parkirana vozila postavite lovilce olj, ki so sestavni del opreme vozila. V bližino parkirnega prostora namestite granulat, ki bo služil kot adsorpcijsko sredstvo v primeru razlitja nevarne tekočine. Odpadne tekočine zbirajte v namenskih posodah.

V avto-parke se namesti ekološki zabojnik, ki je namenjen za sanacijo v primeru razlitja nevarne tekočine. Zabojnik je opremljen z granulatom-adsorbentom, z orodjem za uporabo in z navodilom za postopanje v primeru razlitja. Posoda, namenjena za zbiranje odpadnega olja iz lovilnih posod se namesti v bližino ekološkega zabojnika. Avto-park je nujno opremiti s protipožarnimi sredstvi, kot to določa požarni red posameznega objekta v lasti MORS.

Za urejenost naravnega okolja se najmanj enkrat letno v vsaki vojašnici organizira poveljnikov dan. Namen dneva je, da vsi zaposleni v vojašnici sodelujejo pri čiščenju in urejanju okolice.

1. Zaščita okolja pri pranju in vzdrževanju vozil

Pranje vozil v vojašnicah SV urejata Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz postaj za preskrbo motornih vozil z gorivi, objektov za vzdrževanje in popravila motornih vozil ter pralnic za motorna vozila (Uradni list RS, št. 10/99) in Ukaz o ureditvi pralnic za motorna vozila v vojašnicah SV (akt PSSV št. 843-00-4/2003-6 z dne 02.04.2003).

Vsaka pralnica motornih vozil mora biti opremljena z lovilcem olj in usedalnikom mulja, ki jih redno čisti pooblaščen organizacija. Za vsak tak objekt se izdela Poslovnik lovilca olj in vodi se obratovalni dnevnik naprave. *Priloga 1: Varstvo okolja v vojašnicah in ostalih objektih SV 3/3*

Priloga D: Anketni vprašalnik Ekologija v Slovenski vojski

Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske,

V mesecu aprilu se je Slovenska vojska pridružila okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!. V okviru sodelovanja v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! bomo v Oddelku za odnose z javnostmi izvedli anketo, s katero želimo ugotoviti ekološko ozaveščenost pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Zaradi tega smo za vas pripravili vprašalnik o ekologiji v Slovenski vojski. Prosim vas, če odgovorite na vprašanja, kar nam bo v pomoč pri nadaljnjih promocijskih dejavnostih Slovenske vojske.

Spol (obkroži)

M Ž

Starost (obkroži)

DO 40 LET NAD 40 LET

Enota, v kateri ste zaposleni?

Ali je v vaši enoti zagotovljeno ločeno zbiranje odpadkov? (obkroži)

DA NE

Koliko časa je v vaši enoti že organizirano ločeno zbiranje odpadkov? (obkroži)

DO 2 LETI DO 4 LETA VEČ KOT 4 LETA

Ali ste okoljsko ozaveščeni in na delovnem mestu upoštevate pravila ločenega zbiranja odpadkov, ki nastanejo med delovnim procesom (papir, kartuše, baterijski vložki, biološki odpadki,...) (obkroži)

DA NE

Ali ste seznanjeni s standardnim operativnim postopkom, ki govori o ravnanju z odpadki v Slovenski vojski? (obkroži)

DA NE

Kakšne odpadke ločeno zbirate v vaši organizacijski enoti? (obkroži)

- steklo
- papir
- plastična embalaža
- kovina
- pločevinke
- nevarni gospodinjski odpadki
- mešani odpadki
- gradbeni odpadki
- biološki odpadki

Ali ekološki otoki, ki so organizirani vaši enoti pozitivno vplivajo na vaš način ločenega zbiranja odpadkov? (obkroži)

DA NE

Ali ima vaša enota v okviru terenskega usposabljanja, oz. delovanja izven matične enote zagotovljeno ločeno zbiranje odpadkov? (obkroži)

DA NE

Ali je v kraju, kjer živite organizirano ločeno zbiranje odpadkov? (obkroži)

DA

NE

Če menite, da bi bilo potrebno dodati še kakšno vaše mnenje vas prosimo, da dopišete vaša razmišljanja:

Hvala za vaše sodelovanje. Želimo vam uspešno izvedbo čistilne akcije!

Fedja Vraničar

Oddelek za odnose z javnostmi

Generalštab Slovenske vojske

Priloga E: Komunikacijski načrt sodelovanja Slovenske vojske v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA
OBRAMBO
Generalštab Slovenske vojske

Datum: 1. 4. 2010

Zadeva: **Komunikacijski načrt sodelovanja Slovenske vojske v akciji
»Očistimo Slovenijo v enem dnevu«**

Datum / Ura	Aktivnost	Medij	Izvajalec/ kraj izvedbe
20. 2. 10.00	Napoved sodelovanja Slovenske vojske v akciji »Očistimo Slovenijo v enem dnevu« Sporočilo za javnost.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	st. Fedja Vraničar GŠSV
1. 3. 15.00	Sporočilo za javnost o poteku okoljske akcije. V sporočilu javnosti predstaviti način sodelovanja Slovenske vojske v okoljski akciji. Sporočilo za javnost.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	st. Fedja Vraničar GŠSV

23. 3. 15.00	Sporočilo za javnost o odlagališčih, ki jih bo Slovenska vojska očistila 10. aprila, katere enote bodo sodelovale pri sanaciji odlagališč in čiščenju vojašnic, koliko pripadnic in pripadnikov bo sodelovalo v okoljski akciji in katera sredstva bo Slovenska vojska uporabljala pri čiščenju. Sporočilo za javnost s fotoreportažo.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	st. Fedja Vraničar GŠSV
2. 4. 09.40	Predstavitve okoljske akcije Slovenske vojske, ki bo potekala 10. aprila. Sporočilo za javnost.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	st. Fedja Vraničar GŠSV
2. 4. 09.00	Vabilo medijem na novinarsko konferenco Slovenske vojske in društvo Ekologi brez meja, ki bo potekala na Ministrstvu za obrambo. Vabilo medijem. Sporočilo za javnost.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	st. Fedja Vraničar GŠSV
7. 4. 09.00	Nagovor načelnika Generalštaba Slovenske vojske generalmajorja mag. Alojza Šteinerja o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu. Sporočilo za javnost.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/	Liliana Brožič GŠSV
8. 4. 11.00	Novinarska konferenca Slovenske vojske in društva Ekologi brez meja o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu 10. in 17. aprila.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	VVU XIII Simon MORS

9. 4. 11.30	Vabilo medijem na vzorčno čistilno akcijo Slovenske vojske v okviru okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	st. Fedja Vraničar GŠSV
10. 4. 07.30 – 15.30	Čistilna akcija Slovenske vojske, sanacija treh divjih odlagališč na zemljiščih v lasti Slovenske vojske. V Novem mestu in v Postojni bosta prisotna pomočnika za odnose z javnostmi, na Strmici nad Vrhniko pa bo vzpostavljeno tiskovno središče Slovenske vojske, ki bo zbiralo informacije o poteku vzorčne čistilne akcije z vseh treh lokacij ter pripravljalo: 1. sporočilo za javnost ob 100930APR2010 2. sporočilo za javnost ob 101130APR2010 3. sporočilo za javnost ob 101500APR2010	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	VVU XIII Simon Korez st. Fedja Vraničar Strmica nad Vrhniko, Poček, Novo mesto
12. 4. 11.00	Čistilna akcija Slovenske vojske. Sporočilo za javnost s fotoreportažo. Analiza čistilne akcije Slovenske vojske.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	VVU XIII Simon Korez st. Fedja Vraničar GŠSV
16. 4. 11.00	Vabilo medijem na okoljsko akcijo Slovenske vojske.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	st. Fedja Vraničar GŠSV

17. 4.	Izvajanje čistilne akcije v vojašnicah Slovenske vojske. Izjava za javnost. Sporočilo za javnost s fotoreportažo.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	VVU XIII Simon Korez st. Fedja Vraničar GŠSV
19. 4. 14.00	Končno sporočilo o zaključku okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu.	www.slovenskavojska.si , http://intra.mors.si/ vsi mediji.	VVU XIII Simon Korez st. Fedja Vraničar GŠSV

Pripravil:

stotnik

Fedja Vraničar

Pomočnik za odnose z javnostmi

VVU XIII. r.

Simon Korez

Načelnik oddelka za odnose z javnostmi

Priloga F: Vabilo medijem – 8. april, 2010

Vabilo na ogled vzorčne čistilne akcije Slovenske vojske

Predstavnike medijev vabimo, da v soboto, 10. aprila, ob 9. uri na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko spremljajo vzorčno čistilno akcijo, ki jo bo Slovenska vojska izvedla v okviru okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

V vzorčni čistilni akciji bodo poleg pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske sodelovali tudi člani Društva Ekologi brez meja, organizatorji okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

Slovenska vojska bo poleg poligona Strmica očistila tudi divje odlagališče ob Vojašnici Novo mesto in vadišče Poček pri Postojni. Namen vzorčne čistilne akcije je predstaviti organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu! logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo, ki bo potekala v soboto, 17. aprila. Skupaj se bo vzorčne čistilne akcije udeležilo 300 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Predstavniki medijev bodo na vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko lahko dogodek spremljali **po naslednjem programu:**

9.00 prihod predstavnikov medijev na vojaški poligon Strmica nad Vrhniko

9.00–11.00 spremljanje vzorčne čistilne akcije

11.00 izjava za medije

Predstavniki medijev bodo v Vojašnici Novo mesto lahko dogodek spremljali po naslednjem programu:

9.00 prihod predstavnikov medijev v Vojašnico Novo mesto

9.00–11.00 spremljanje vzorčne čistilne akcije

Kontaktna oseba za vzorčno čistilno akcijo na Strmici nad Vrhniko:

Fedja Vraničar, mobilni telefon: 051 641 089.

Priloga G: Prvo sporočilo za javnost – 19. februar 2010

Slovenska vojska je ekološko odgovorna organizacija

Slovenska vojska bo v soboto, 17. aprila, sodelovala v okoljski akciji Društva Ekologi brez meja Očistimo Slovenijo v enem dnevu! Večina pripadnic in pripadnikov bo na dan čistilne akcije aktivna v domačem kraju, Slovenska vojska pa bo že v soboto, 10. aprila, izvedla akcije na območjih in v objektih v lasti Ministrstva za obrambo po vsej Sloveniji. V okviru urejanja okolja bodo pripadnice in pripadniki Slovenske vojske na ta dan vzorčno sanirali nekaj divjih odlagališč na območjih v lasti Ministrstva za obrambo. Slovenska vojska bo tako organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu! predstavila vse logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo.

V Slovenski vojski se zavedamo, da se moramo na področju ekologije vesti kot družbeno odgovorna organizacija in da je pozitiven odnos do okolja eden ključnih dejavnikov pri razvoju ter uspešnem delovanju sodobne vojske. V ta namen s pravilnim zbiranjem in ločevanjem odpadkov znižujemo stroške odvoza ter predelave odpadkov in tako skrbimo za čisto okolje. V vseh objektih Slovenske vojske je vzpostavljeno ločeno zbiranje odpadkov. Lani smo z ločevanjem odpadkov stroške odvoza in predelave znižali za 60 odstotkov.

V Vojašnici generala Maistra v Mariboru, kjer je 930 zaposlenih, so lani z ločevanjem odpadkov v šestih mesecih znižali stroške odvoza odpadkov s 3780 evrov julija na 1200 evrov decembra, v Vojašnici Franca Rozmana Staneta v Ljubljani, kjer je 1090 zaposlenih, pa so stroške odvoza odpadkov s 1930 evrov julija znižali na 970 evrov decembra. V vseh vojašnicah Slovenske vojske so urejeni ekološki otoki, kjer so zabojniki za ločeno zbiranje odpadkov, ki jih je mogoče reciklirati, in sicer za embalažo, papir, steklo in organske odpadke, ter zabojniki za nevarne gospodinjske odpadke in mešane odpadke. Slovenska vojska namenja pomembno vlogo izobraževanju svojih pripadnic in pripadnikov s področja ekologije. Za spodbudo za ločeno zbiranje odpadkov so iz pisarn odstranili koše za odpadke in tako zaposlene spodbudili k ločenemu zbiranju odpadkov na hodnikih, kjer so nameščeni tridelni koši za embalažo, papir in druge odpadke. Prav tako so v prostorih tudi zabojniki za nevarne gospodinjske odpadke, in sicer za baterijske vložke ter kartuše.

V Slovenski vojski ravnamo skladno z nacionalno okoljsko zakonodajo in iz nje izhajajočimi predpisi ter svoje aktivnosti izvajamo skladno z njimi. S tem namenom smo v začetku

lanskega leta izdali Direktivo o varstvu okolja v Slovenski vojski, ki določa organiziranost, pristojnost, odgovornost in naloge poveljstev ter enot za izvajanje ukrepov na področju varstva okolja. Določila direktive so obvezujoča tudi za dejavnosti zavezniških sil v Republiki Sloveniji. Nameni direktive so opredelitev dejavnosti, postopkov in ukrepov za varstvo okolja pri uporabi vojaške infrastrukture, zagotovitev okoljskega usposabljanja vseh zaposlenih v Slovenski vojski, sodelovanje pri izvajanju ukrepov varstva okolja v operacijah v podporo miru ter sodelovanje Slovenske vojske v sistemu zaščite in reševanja.

Priloga H: Drugo sporočilo za javnost – 3. marec, 2010

Slovenska vojska dejavna v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

Danes, 3. marca, je v prostorih Ministrstva za obrambo v Ljubljani potekal sestanek o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu, ki bo potekala 17. aprila na območju celotne Slovenije. Namen akcije je združiti 200.000 prostovoljcev in izpeljati največjo okoljsko akcijo v Sloveniji doslej, izdelati prvi digitalni register in nacionalni zemljevid z lokacijami divjih odlagališč, odstraniti najmanj 20.000 ton ilegalno odvrženih odpadkov ter združiti vse ekološke akcije, ki potekajo v spomladanskem času. Akcija je pomembna tudi za ozaveščenost in izobraževanje o izboljšanju odnosa do ravnanja z odpadki ter predaji registra divjih odlagališč pristojnemu ministrstvu.

Na današnjem sestanku so predstavnike enot Slovenske vojske seznanili z načrtovanim potekom akcije. Med 13. in 20. marcem bodo potekale iskalne akcije za končni popis divjih odlagališč na zemljiščih Ministrstva za obrambo, 10. aprila pa bo Slovenska vojska izvedla vzorčno čistilno akcijo treh največjih divjih odlagališč na zemljiščih v lasti MORS. V soboto, 17. aprila, bodo pripadniki in pripadnice izvedli čiščenje objektov Slovenske vojske ter njihovo neposredno okolico, sodelovali pa bodo tudi pri akciji v lokalnem okolju. +

Priloga I: Tretje sporočilo za javnost – 23. marec 2010

Slovenska vojska v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

V soboto, 10. aprila, bo Slovenska vojska organizirala vzorčno čistilno akcijo, v kateri bo očistila divji odlagališči na zemljiščih v upravljanju Ministrstva za obrambo, in sicer nekdanji vojaški poligon Strmica nad Vrhniko ter zemljišče ob Vojašnici Novo mesto. V okviru čistilne akcije bo Slovenska vojska očistila tudi osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni. Slovenska vojska bo tako organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu! predstavila logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bo soočila med čistilno akcijo.

Divje odlagališče na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto bodo očistili pripadniki 14. inženirskega bataljona iz Novega mesta, divje odlagališče na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko pa pripadniki 5. obveščevalno-izvidniškega bataljona in 11. bataljona zvez z Vrhnike. Osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni bodo očistili pripadniki in pripadnice Poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje. V čistilni akciji bo 10. aprila sodelovalo do 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske.

Zbrane odpadke bo Slovenska vojska dostavila do zbirnih mest, od koder jih bodo odpeljala lokalna komunalna podjetja. Najdišča nevarnih in gradbenih odpadkov se bodo med čistilnimi akcijami le popisala in o tem bodo obveščene pristojne inšpekcijske službe.

Slovenska vojska bo v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! sodelovala tudi v soboto, 17. aprila. Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske bodo v okviru akcije očistili zemljišča, ki so v lasti Ministrstva za obrambo, vojašnice in druge objekte Slovenske vojske ter neposredno okolico njenih objektov.

Priloga J: Četrto sporočilo za javnost – 2. april, 2010

Slovenska vojska pripravljena na vzorčno čistilno akcijo

V soboto, 10. aprila, bo Slovenska vojska v okviru okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu organizirala vzorčno čistilno akcijo, v kateri bo očistila dve divji odlagališči na zemljiščih v upravljanju Ministrstva za obrambo, in sicer nekdanji vojaški poligon Strmica nad Vrhniko in zemljišče ob Vojašnici Novo mesto. V okviru čistilne akcije bo Slovenska vojska očistila tudi osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni. Slovenska vojska bo tako organizatorjem okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu predstavila vse logistične in organizacijske izzive, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo.

Na divjem odlagališču na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko se nahaja približno 25 kubičnih metrov odpadkov, kot so ostanki kablov, plastenke, avtomobilski kosi in ostali mešani odpadki. Odpadki se nahajajo v opuščenih hangarjih in objektu ter v naravnem okolju. Čistilna akcija bo na Strmici potekala od 9. do 14. ure, v njej bo sodelovalo 50 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske.

Na divjem odlagališču na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto se na dveh lokacijah nahaja približno 10 kubičnih metrov odpadkov, kot so stare avtomobilске pnevmatike, plastična embalaža, avtomobilski sedeži in drugi mešani odpadki. Odpadki se nahajajo v naravnem okolju. Čistilna akcija bo v Novem mestu potekala od 9. do 14. ure, v njej bo sodelovalo do 25 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske.

Na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku ni divjih odlagališč, na nekaterih lokacijah pa se nahajajo odpadki, kot so plastična embalaža, mešani odpadki in odpadki, ki nastanejo pri usposabljanju z vadbenim strelivom. Čistilna akcija na Počku bo potekala od 9. do 13. ure, v njej bo sodelovalo približno 180 pripadnikov in pripadnic Poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje.

Zbrane odpadke bo Slovenska vojska dostavila do zbirnih mest, od koder jih bodo odpeljala lokalna komunalna podjetja. Najdišča nevarnih in gradbenih odpadkov se bodo v času izvajanja čistilnih akcij popisala in o tem obvestila pristojne inšpekcijske službe.

V Slovenski vojski se je začelo ločeno zbiranje odpadkov že leta 2003. Do leta 2005 je Slovenska vojska v svojih objektih uredila ustrezno infrastrukturo in ekološke otoke. Z intenzivnim usposabljanjem na temo ekologije se je dvignila okoljska osveščenost

pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske. Število ekoloških otokov (različnih zabojnikov za posamezne frakcije odpadkov) je v vsaki vojašnici in drugih objektih Slovenske vojske odvisno od števila zaposlenih in razporeditve objektov. V Slovenski vojski je v povprečju na 400 zaposlenih pet ekoloških otokov, opremljenih s tremi tisočlitrskimi zabojniki za papir, embalažo in mešane odpadke. V Slovenski vojski je bilo leta 2009 zbranih približno 2.000 ton nenevarnih in 400 ton nevarnih odpadkov.

V okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu bo Slovenska vojska sodelovala tudi v soboto, 17. aprila, in sicer z vsemi pripadniki in pripadnicami, ki ne bodo na dolžnostih doma ali v tujini. Pripadniki in pripadnice Slovenske vojske bodo v okviru akcije očistili zemljišča, ki so v lasti Ministrstva za obrambo, vojašnice, skladišča in druge objekte Slovenske vojske ter neposredno okolico njenih objektov. Odpadke bo Slovenska vojska zbirala ločeno, tiste, ki ne sodijo med odpadke za ločeno zbiranje, pa bodo prenesli na zbirna mesta, ki jih bo določil organizator okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu.

Kontaktna oseba za vzorčno čistilno akcijo v Vojašnici Novo mesto:

Jani Krošl, mobilni telefon: 031 279 480.

Priloga K: Peto sporočilo za javnost – 9. april, 2010

Slovenska vojska bo s preliminarno čistilno akcijo opozorila na projekt Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

Včeraj, 8. aprila so predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu! in predstavniki Slovenske vojske na tiskovni konferenci predstavili vzorčno čistilno akcijo, ki bo potekala 10. aprila in v okviru katere bosta očiščeni dve divji odlagališči na zemljiščih, ki so v upravljanju Ministrstva za obrambo - nekdanji vojaški poligon Strmica nad Vrhniko in zemljišče ob Vojašnici Novo mesto. V okviru čistilne akcije bo Slovenska vojska očistila tudi osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni. Vzorčna čistilna akcija, v kateri bodo sodelovali predstavniki Slovenske vojske in predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu!, je namenjena opozarjanju na bližajočo vseslovensko okoljsko akcijo Očistimo Slovenijo v enem dnevu!, ki bo potekala 17. aprila.

Projekt Očistimo Slovenijo v enem dnevu! je podprla tudi Slovenska vojska in na včerajšnji novinarski konferenci napovedala izvedbo preliminarne oziroma vzorčne čistilne akcije, ki jo bodo skupaj s predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu! izvedli v soboto 10. aprila med 9. in 14. uro.

Pri čiščenju divjega odlagališča na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko bo na dan vzorčne akcije sodelovalo 50 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske. Očistili bodo približno 25 kubičnih metrov odpadkov, ki se nahajajo v opuščeni hangarjih ter v naravnem okolju. Na divjem odlagališču na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto se na dveh lokacijah nahaja približno 10 kubičnih metrov odpadkov, ki jih bo pomagalo počistiti do 25 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske. V čistilni akciji na Počku pa bo sodelovalo približno 180 pripadnikov in pripadnic Poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje (PDRIU).

Podpolkovnica Slovenske vojske Mojca Pešec je izpostavila, da je vesela, da je tudi Slovenska vojska del vseslovenskega okoljskega projekta: "Izjemno me veseli, da se je projektu Očistimo Slovenijo v enem dnevu! pridružila tudi Slovenska vojska in da imamo tudi mi priložnost, da opozorimo na divja odlagališča, ki so danes velik okoljski problem. Vzorčna akcija bo zagotovo pomenila tudi dobro usmeritev oziroma logistični test za vseslovensko okoljsko akcijo Očistimo Slovenijo v enem dnevu!"

V okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! bo Slovenska vojska sodelovala tudi v soboto, 17. aprila, in sicer z vsemi pripadniki in pripadnicami, ki ne bodo na dolžnostih doma ali v tujini. Pripadniki in pripadnice Slovenske vojske bodo v okviru akcije očistili zemljišča, ki so v lasti Ministrstva za obrambo, vojašnice, skladišča in druge objekte Slovenske vojske ter neposredno okolico njenih objektov. Odpadke bo Slovenska vojska zbirala ločeno. tiste, ki ne sodijo med odpadke za ločeno zbiranje pa bodo prenesli na zbirna mesta, ki jih bo določil organizator okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu!.

Priloga L: Šesto sporočilo za javnost – 10. april, 2010

Slovenska vojska že na deloviščih čistilne akcije

Danes, 10. aprila, ob deveti uri, je okrog 300 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske pričelo z vzorčnim čiščenjem odpadkov na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko, na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto in na osrednjem vadišču Slovenske vojske Poček pri Postojni. Vzorčno čiščenje poteka v okviru okoljske akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu!«, ki bo 17. aprila, z namenom preverjanja logističnih in organizacijskih izzivov, s katerimi se bodo soočili med čistilno akcijo. Vojakom se je pridružilo tudi 12 organizatorjev okoljske akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu!« in 10 ambasadorjev akcije, članov pevskega zbora Perpetum Jazzile.

Na Strmici se nahaja približno 25 kubičnih metrov odpadkov, kot so ostanki kablov, plastenke, avtomobilski kosi in ostali mešani odpadki. Odpadki se nahajajo v opuščeni hangarjih in objektu ter v naravnem okolju. Čistilna akcija se je na Strmici pričela ob 9. uri in bo potekala približno do 14. ure.

Ob Vojašnici Novo mesto se na dveh lokacijah nahaja približno 10 kubičnih metrov odpadkov, kot so stare avtomobilske pnevmatike, plastična embalaža, avtomobilski sedeži in drugi mešani odpadki. Na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku se na širšem področju vadišča nahajajo odpadki, kot so plastična embalaža, mešani odpadki in odpadki, ki nastanejo pri usposabljanju z vadbenim strelivom. Čistilna akcija na Počku se je pričela ob 9. uri, potekala pa bo približno do 13. ure.

Odpadke bo Slovenska vojska na vseh treh lokacijah zbirala ločeno, tiste, ki ne sodijo med odpadke za ločeno zbiranje, pa bodo prenesli na zbirne točke, ki jih bo določil organizator okoljske akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu!«.

Vzorčni čistilni akciji sta se pridružila tudi ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič in načelnik generalštaba Slovenske vojske generalmajor mag. Alojz Šteiner, v Novem mestu pa namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Branimir Furlan.

Predstavniki medijev lahko dogodek spremljajo na bivšem vojaškem poligonu Strmica nad Vrhniko in ob Vojašnici Novo mesto.

Priloga M: Sedmo sporočilo za javnost – 12. april, 2010

Slovenska vojska in predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu! Uspešno izvedli vzorčno čistilno akcijo

V soboto, 10. aprila, je Slovenska vojska izvedla vzorčno čistilno akcijo, v kateri so pripadnice in pripadniki Slovenske vojske skupaj s predstavniki projekta Očistimo Slovenijo v enem dnevu! očistili nekdanji vojaški poligon Strmica nad Vrhniko, zemljišče ob Vojašnici Novo mesto in osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni. V vzorčnem čiščenju na vseh treh lokacijah je bilo skupaj zbranih 182 m³ odpadkov.

Na odlagališču na nekdanjem vojaškem poligonu Strmica je bilo zbranih 40 m³ odpadkov, in sicer 35 m³ ločeno zbranih odpadkov ter 15 m³ mešanih odpadkov.

Na divjem odlagališču na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto je bilo zbranih 50 m³ odpadkov, in sicer 10 m³ avtomobilskih pnevmatik, 20 m³ ločeno zbranih odpadkov ter 20 m³ mešanih odpadkov.

Na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku je bilo zbranih 92 m³ odpadkov, in sicer 45 m³ ločeno zbranih odpadkov ter 47 m³ mešanih odpadkov.

Vzorčne čistilne akcije sta se udeležila tudi ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič in načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor mag. Alojz Šteiner. Ministrica za obrambo je ob tej priložnosti poudarila pomembnost tovrstnih dogodkov in civilno-vojaškega sodelovanja Slovenske vojske tudi na področju ekologije ter dejala: »Današnja skupna akcija je pokazala, da lahko pripadniki Slovenske vojske skupaj s civilnimi ekološko ozaveščenimi organizaciji pripomorejo k prihodnjemu skupnemu cilju, ta pa je visoka ozaveščenost za ohranitev narave tudi za prihodnje generacije.«

Ena izmed vodij projekta Petra Matos je poudarila, da je Slovenska vojska eden ključnih partnerjev pri uspešni izvedbi projekta, in dejala: »Predvsem nas veseli, da smo danes ugotovili, da vojaki poznajo pravila ločevanja odpadkov. Ločeno smo zbrali skoraj 60 odstotkov zbranih odpadkov.«

Eden izmed vodij projekta Aleš Pevc je dejal: »Glede na današnji potek akcije bi prostovoljcem, ki se bodo udeležili akcije naslednjo soboto, priporočil, da si navodila za prostovoljce natisnejo in jih prinesejo s seboj na čiščenje. Hkrati jim svetujem, da s seboj

prinesejo dodatne vreče, ker je odpadkov resnično ogromno in v več slojih. Tudi grablje in rovnice pri čiščenju ne bodo odveč.«

V okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu! bo Slovenska vojska sodelovala tudi v soboto, 17. aprila, in sicer z vsemi pripadnicami ter pripadniki, ki ne bodo na dolžnostih v domovini ali tujini. Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske bodo v okviru akcije očistili zemljišča, ki so v lasti Ministrstva za obrambo, vojašnice, skladišča in druge objekte Slovenske vojske ter neposredno okolico njenih objektov. Odpadke bodo pripadniki Slovenske vojske zbirali ločeno, tiste, ki ne sodijo med odpadke za ločeno zbiranje, pa bodo prenesli na zbirne kraje, ki jih bo določil organizator okoljske akcije Očistimo Slovenijo v enem dnevu!

Priloga N: Osmo sporočilo za javnost – 17. april, 2010

Tudi Slovenska vojska že na deloviščih okoljske akcije

Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so danes, 17. aprila, ob osmi uri pričeli s čiščenjem odpadkov na zemljiščih Ministrstva za obrambo, objektih Slovenske vojske in njihovi neposredni okolici. V današnji akciji sodeluje 3132 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske.

Po jutranjem informiranju o poteku ločevanja odpadkov je oblikovanih 64 skupin po vsej Sloveniji. Na območju Gorenjske deluje 12 skupin, na Štajerskem prav tako 12 skupin, na Dolenjskem 14 skupin, na Primorskem 8 skupin ter v osrednji Sloveniji 18 skupin.

Odlagališča odpadkov, ki so v preteklih letih nastala na objektih in zemljiščih Ministrstva za obrambo, so predvsem na območjih lokalnih skupnosti, ki jih Slovenska vojska ne uporablja. Nekatera so bila oddana v najem, ali pa so v postopkih primopredaje med Ministrstvom za obrambo in lokalno skupnostjo, so pa tudi takšna, ki jih je Ministrstvo za obrambo opredelilo za prodajo.

Današnja akcija Slovenske vojske je namenjena vključevanju v vseslovensko akcijo "Očistimo Slovenijo v enem dnevu".

V prvih dveh urah zbiranja odpadkov pripadnice in pripadniki Slovenske vojske že zbrali več kot 1439 m³ odpadkov, ki so jih povečini tudi ločevali, skladno z navodili organizatorjev čistilne akcije.

Načelnik Generalštaba generalmajor mag. Alojz Šteiner je ob začetku akcije poudaril: »današnja akcija pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske je priložnost, da dosežemo dva temeljna cilja, ta pa sta pozitiven prispevek k vseslovenski akciji in ozaveščanje k ohranitvi okolja, ki je enkratna dobrina in je last tudi prihodnjih generacij«.

Priloga O: Deveto sporočilo za javnost – 17. april, 2010

Slovenska vojska v okoljski akciji zbrala okrog 1600 m³ odpadkov

Pripadniki in pripadnice Slovenske vojske, ki so danes, 17. aprila, sodelovali v okoljski akciji po Sloveniji, so v petih urah zbrali okrog 1.600 m³ odpadkov, in sicer okrog 500 m³ ločeno zbranih odpadkov, 300 m³ mešanih in 800 m³ bioloških odpadkov.

V čistilni akciji je sodelovalo 3.132 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske, razdeljenih v 64 skupin po vsej Sloveniji. Na območju Gorenjske je delovalo 12 skupin, na Štajerskem prav tako 12, na Dolenjskem 14, na Primorskem 8 in v osrednji Sloveniji 18.

Slovenska vojska je prvi del čistilne akcije izvedla že v soboto, 10. aprila, ko so njeni pripadniki in pripadnice očistili divji odlagališči na Strmici nad Vrhniko in na zemljišču ob Vojašnici Novo mesto ter osrednje vadišče Slovenske vojske Poček pri Postojni. Ta dan je Slovenska vojska zbrala 192 m³ odpadkov, od tega več kot 60 odstotkov ločeno zbranih odpadkov.

Čistilne akcije se je udeležil tudi načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor mag. Alojza Šteiner, ki je ob koncu akcije izrazil zadovoljstvo z opravljenim delom, saj so pripadniki in pripadnice Slovenske vojske v akciji pokazali visoko stopnjo pripravljenosti ter ozaveščenosti za tovrstne akcije, hkrati je Slovenska vojska tudi dokazala, da je pripravljena na sodelovanje s civilnim okoljem.

Priloga P: Medijske objave o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji očistimo Slovenijo v enem dnevu

Zap. št.	Medij	Naslov članka	Datum izdaje	Velikost članka
1.	Radio 1	Očistimo Slovenijo	18. 2. 2010	0,53 min
2.	www.ocistimo.si	Vse več podpornikov akcije Očistimo Slovenijo	18. 2. 2010	5049 znakov
3.	www.sta.si	Slovenska vojska pripravlja vzorčno čistilno akcijo	23. 3. 2010	1 cm ²
4.	Žurnal24	Čistilna akcija za vojsko	24. 3. 2010	25 cm ²
5.	Slovenske novice	Vzorčna vojaška čistilna akcija	24. 3. 2010	50 cm ²
6.	www.zurnal24.si	Vojska bo čistila za seboj	2. 4. 2010	1 cm ²
7.	www.sta.si	Slovenska vojska danes z vzorčno čistilno akcijo	3. 4. 2010	1 cm ²
8.	www.dnevnik.si	Priprave na akcijo Očistimo Slovenijo: Slovenska vojska danes z vzorčno čistilno akcijo	3. 4. 2010	1 cm ²
9.	www.drugisvet.com	Slovenska vojska bo čistila že naslednjo soboto	5. 4. 2010	1 cm ²
10.	Delo	Teden prej bo šla v akcijo vojska na treh bojiščih	7. 4. 2010	252 cm ²
11.	www.sta.si	V soboto vzorčna akcija pred vseslovensko čistilno akcijo	8. 4. 2010	1 cm ²
12.	www.24ur.com	Z vojsko nad smeti	9. 4. 2010	1 cm ²
13.	POP TV	Slovenska vojska v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu	10. 4. 2010	1,86 min
14.	TV Slovenija 1	Čistilna akcija Slovenske vojske	10. 4. 2010	2 min
15.	RA Koper	Začetek vzorčne čistilne akcije Slovenske vojske	10. 4. 2010	2,31 min

16.	RA AKTUAL	Skupna čistilna akcija vojske in prostovoljcev	10. 4. 2010	0,32 min
17.	www.planet.si	Vojaki zbrali že 70 kubičnih metrov odpadkov	10. 4. 2010	1 cm ²
18.	www.siol.net	Vojaki zbrali že 70 kubičnih metrov odpadkov	10. 4. 2010	1 cm ²
19.	www.sta.si	Vojaki zbrali že 70 kubičnih metrov odpadkov	10. 4. 2010	1 cm ²
20.	RA SLO 1	Čiščenje na vojaških objektih	10. 4. 2010	2,47 min
21.	RA SLO 1	Slovenski vojaki sodelovali pri čiščenju	10. 4. 2010	0,55 min
22.	RA SLO 2	Očistimo Slovenijo v enem dnevu	10. 4. 2010	5,9 min
23.	www.dolenjskilist.si	Teden dni pred vsemi odpadke čistijo vojaki	10. 4. 2010	1 cm ²
24.	www.zurnal24.com	Ločevanje jim ni tuje	10. 4. 2010	1 cm ²
25.	www.radiokrka.com	»Čistka« Slovenske vojske	10. 4. 2010	1 cm ²
26.	RA SLO 2	V pripravi na čistilno akcijo	12. 4. 2010	7,31 min
27.	RA 94	Vojska v akciji Očistimo Slovenijo	12. 4. 2010	0,62 min
28.	TV SLO 1	Očistimo Slovenijo v enem dnevu	12. 4. 2010	22,45 min
29.	Radio Center	Vojska bo prevzela najtežje čiščenje, zavarovalnica pa bo zavarovala otroke	16. 4. 2010	1,15 min
30.	RA SLO 1	Čistilna akcija	17. 4. 2010	1,38 min
31.	www.siol.net	Na novomeškem območju je v čistilni akciji sodelovalo 8000 ljudi	17. 4. 2010	1 cm ²
32.	Slovenske novice	Smeti za več kot 300 olimpijskih bazenov	19. 4. 2010	1800 cm ²
33.	Večer	Očistili smo Slovenijo	19. 4. 2010	1000 cm ²
34.	Žurnal 24	Našli tudi bombo in granato	19. 4. 2010	240 cm ²

Priloga R: Pozitivna in negativna sporočila o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu

Medij	Pozitivna sporočila v medijskih objavah
www.zurnal24.si	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je ekološko ozaveščena. • Slovenska vojska odpadke ločuje že od leta 2003. • V objektih Slovenke vojske se nahajajo ekološki otoki. • V preliminarni vzorčni akciji bo sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • V osrednji akciji bodo sodelovali vsi pripadnice in pripadniki Slovenske vojske. • V osrednji akciji bodo očistili zemljišča v lasti Ministrstva za obrambo in neposredno okolico. • Vseslovenski akciji se je pridružila tudi Slovenska vojska.
www.24ur.com	<ul style="list-style-type: none"> • Največji čistilni akciji pri nas se bodo pridružili tudi vojaki. • Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo.
www.dnevnik.si	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Na preliminarni akciji bodo očistili dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • V preliminarni vzorčni akciji bo sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • V osrednji akciji bodo sodelovali vsi pripadnice in pripadniki Slovenske vojske. • V osrednji akciji bodo očistili zemljišča v lasti Ministrstva za obrambo in neposredno okolico.
www.drugisvet.si	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno

	<p>čistilno akcijo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na preliminarni akciji bodo očistili dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska spodbudila tudi druge državljane k udeležbi na osrednji čistilni akciji.
Delo	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Na preliminarni akciji bodo očistili dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska spodbudila tudi druge državljane k udeležbi na osrednji čistilni akciji. • S preliminarno akcijo bomo preverili, kako bo na osrednji čistilni akciji potekalo ločeno zbiranje odpadkov. • V preliminarni vzorčni akciji bo sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske.
www.sta.si	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Na preliminarni akciji bodo očistili dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska spodbudila tudi druge državljane k udeležbi na osrednji čistilni akciji. • S preliminarno akcijo bomo preverili, kako bo na osrednji čistilni akciji potekalo ločeno zbiranje odpadkov. • V preliminarni vzorčni akciji bo sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • V osrednji akciji bodo sodelovali vsi pripadnice in pripadniki Slovenske vojske.

	<ul style="list-style-type: none"> • V osrednji akciji bodo očistili zemljišča v lasti Ministrstva za obrambo in neposredno okolico. • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • V preliminarni vzorčni akciji je sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov. • Vojaki poznajo pravila ločenega zbiranja odpadkov. • Slovenska vojska je eden izmed ključnih partnerjev projekta.
www.24ur.com	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Na preliminarni akciji bodo očistili dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska spodbudila tudi druge državljanke k udeležbi na osrednji čistilni akciji. • S preliminarno akcijo bomo preverili, kako bo na osrednji čistilni akciji potekalo ločeno zbiranje odpadkov. • V osrednji akciji bodo sodelovali vsi pripadnice in pripadniki Slovenske vojske. • V preliminarni vzorčni akciji bo sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske.
Radio 1	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Na preliminarni akciji bodo očistili dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov • Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so ločevali zbrane

	odpadke.
www.mojesanje.si	<ul style="list-style-type: none"> • V osrednji akciji bodo očistili zemljišča v lasti Ministrstva za obrambo in neposredno okolico.
Slovenske novice	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska bo teden dni prej izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo.
POP TV	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • V preliminarni vzorčni akciji je sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske.
Radio Koper	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • V preliminarni vzorčni akciji je sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov. • Vojaki poznajo pravila ločenega zbiranja odpadkov. • Slovenska vojska je eden izmed ključnih partnerjev projekta.
www.planet.si	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • V preliminarni vzorčni akciji je sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov. • Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so ločevali zbrane odpadke. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • Slovenska vojska je eden izmed ključnih partnerjev projekta. • Vojaki poznajo pravila ločenega zbiranja odpadkov.
Radio SLO 1	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • V preliminarni vzorčni akciji je sodelovalo 250 pripadnic in

	<p>pripadnikov Slovenske vojske.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov. • Vojaki poznajo pravila ločenega zbiranja odpadkov. • Slovenska vojska je eden izmed ključnih partnerjev projekta. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive.
Radio SLO 2	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska spodbudila tudi druge državljane k udeležbi na osrednji čistilni akciji. • V preliminarni vzorčni akciji je sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • Slovenska vojska je ekološko ozaveščena organizacija. • Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so ločevali zbrane odpadke.
www.dolenjskilist.si	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček.
www.radiokrka.com	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • S preliminarno akcijo bo Slovenska vojska organizatorjem predstavila pričakovane logistične in organizacijske izzive. • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • Pripadnice in pripadniki Slovenske vojske so ločevali zbrane odpadke. • V preliminarni vzorčni akciji je sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov.
Radio 94	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo.

	<ul style="list-style-type: none"> • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • V preliminarni vzorčni akciji je sodelovalo 250 pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. • Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov.
Radio Aktual	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska je izvedla preliminarno vzorčno čistilno akcijo. • Očistili so dve divji odlagališči in vojaški poligon Poček. • Slovenska vojska je v preliminarni čistilni akciji zbrala več kot trideset kubičnih metrov odpadkov.
Slovenske novice	<ul style="list-style-type: none"> • Vseslovenski akciji se je pridružila tudi Slovenska vojska.
Večer	<ul style="list-style-type: none"> • Vseslovenski akciji se je pridružila tudi Slovenska vojska.
Radio Center	<ul style="list-style-type: none"> • Vseslovenski akciji se je pridružila tudi Slovenska vojska.
www.siol.net	<ul style="list-style-type: none"> • Vseslovenski akciji se je pridružila tudi Slovenska vojska.

(Dostopno preko www.genion.si, 20. september 2010)

Negativna sporočila o sodelovanju Slovenske vojske v okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu

Medij	Negativna sporočila v medijskih objavah
www.zurnal24.si	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenska vojska malomarno ravnala z zbranimi odpadki. • Slovenska vojska onesnaževala okolico s kurjenjem odpadkov. • Vojska bo čistila za seboj.
www.24ur.com	<ul style="list-style-type: none"> • Vojska bo čistila za seboj.

(Dostopno preko www.genion.si, 20. september 2010)